

آزمون ۱۸ آذر ماه ۱۴۰۱

دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده‌ی ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰	
ریاضی و آمار	۱	۲	۳	۴	۶	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
اقتصاد	۱	۲	۴	۵	۷	
روان‌شناسی	۱	۲	۴	۵	۷	
علوم و فنون ادبی	۱	۲	۳	۵	۶	
جامعه‌شناسی	۱	۲	۵	۷	۸	

مدت پاسخ‌گویی: ۱۰۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۱۳۰

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ‌گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	ریاضی و آمار (۳)	اجباری	۱۰	۱	۱۰	۱۰
۲	ریاضی و آمار (۱)	اجباری	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰
۳	اقتصاد	اجباری	۱۰	۲۱	۳۰	۱۰
۴	روان‌شناسی	انتخابی	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰
	اقتصاد		۱۰	۴۱	۵۰	
۶	علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)	اجباری	۲۰	۵۱	۷۰	۲۰
۷	علوم و فنون ادبی (۲)	انتخابی	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰
	علوم و فنون ادبی (۱)		۱۰	۸۱	۹۰	
۹	جامعه‌شناسی (۳)	اجباری	۱۰	۹۱	۱۰۰	۱۰
۱۰	جامعه‌شناسی (۱)	اجباری	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۱۰
۱۱	جامعه‌شناسی (۲)	انتخابی	۱۰	۱۱۱	۱۲۰	۱۰
	جامعه‌شناسی (۱)		۱۰	۱۲۱	۱۳۰	

ریاضی و آمار (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

چرخه آمار در حل مسائل
الگوهای خطی
(مدل‌سازی)
صفحه‌های ۲۸ تا ۵۰

۱- اگر ... داشته باشیم، ... به نمایش میانگین و انحراف معیار بسنده کنیم.

(۱) داده دورافتاده - نمی‌توانیم (۲) داده کمی - می‌توانیم (۳) داده کمی - نمی‌توانیم (۴) داده دورافتاده - می‌توانیم

۲- کدام مورد زیر مربوط به گام اول چرخه آمار است؟

(۱) طرح یک پرسش دقیق و شفاف (۲) گردآوری داده‌ها
(۳) یافتن راهی برای رسیدن به پاسخ مسئله (۴) طرح و برنامه‌ریزی

۳- چه تعداد از موارد زیر درست است؟

الف) مطمئن‌ترین نمودار برای متغیر کمی، نمودار جعبه‌ای است.

ب) برای توصیف داده‌های کیفی (اسمی یا ترتیبی) گزارش درصد باید همیشه با گزارش تعداد همراه باشد.

پ) پس از تحلیل داده‌ها باید بتوانیم با تفسیر نتایج، پاسخی برای مسئله اصلی پیدا کنیم.

ت) می‌توانیم نتایج به‌دست آمده را از جامعه‌ای به جامعه دیگر تعمیم دهیم.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۴- در جامعه‌ای با ۱۰ نفر به چند طریق می‌توان نمونه‌ای سه نفره انتخاب کرد؟

(۱) ۳۰ (۲) ۴۰ (۳) ۶۰ (۴) ۱۲۰

۵- برای بررسی وضعیت اجتماعی و اقتصادی خانوارهای یک شهر شیوه‌های نمونه‌گیری زیر را انتخاب کرده‌ایم:

الف) انتخاب تصادفی خانوارها براساس رقم اول تلفن خانه‌ها

ب) انتخاب تصادفی خانوارها براساس رقم آخر تلفن خانه‌ها

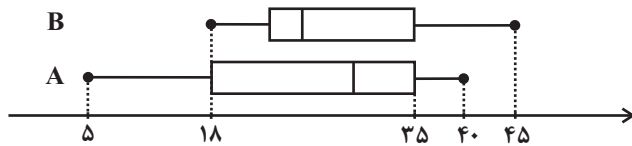
در نمونه‌های (الف) و (ب) همه قشرهای جامعه به ترتیب شانس حضور ، ، ، ...

(۱) دارند - دارند (۲) دارند - ندارند (۳) ندارند - ندارند (۴) ندارند - دارند

محل انجام محاسبات

۶- با توجه به دو نمودار جعبه‌ای گروه‌های A و B کدام گزینه درست است؟

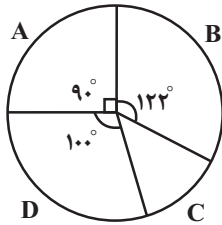
(۱) کوچک‌ترین داده گروه A برابر چارک اول گروه B است.

(۲) چارک دوم دو گروه برابرند.

(۳) میانه داده‌های گروه A با چارک سوم داده‌های گروه B برابر است.

(۴) تقریباً ۷۵ درصد داده‌های دو گروه کم‌تر از ۳۵ است.

۷- در نمودار دایره‌ای روبه‌رو تقریباً چند درصد افراد در گروه C قرار دارند؟

(۱) ۱۳/۳۳

(۲) ۱۴/۳۳

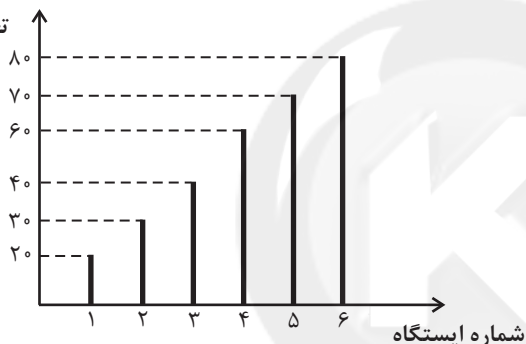
(۳) ۱۶/۴۲

(۴) ۱۵/۴۴

۸- در شکل زیر، نمودار میله‌ای تعداد مسافران پیاده شده در هر ایستگاه اتوبوس نشان داده شده است. اگر $f(n)$ تعداد مسافران پیاده شده در ایستگاه

n ام باشد. ضابطه تابع کدام می‌تواند باشد؟

تعداد مسافران پیاده شده

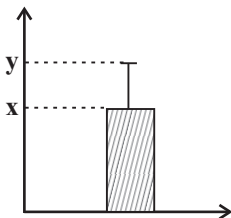
$$f(n) = \begin{cases} 10n + 10, & 1 \leq n \leq 3 \\ 10n + 20, & 4 \leq n \leq 6 \end{cases} \quad (1)$$

$$f(n) = \begin{cases} 20n, & 1 \leq n \leq 3 \\ 20n + 20, & 4 \leq n \leq 6 \end{cases} \quad (2)$$

$$f(n) = \begin{cases} 20n + 10, & 1 \leq n \leq 3 \\ 20n + 20, & 4 \leq n \leq 6 \end{cases} \quad (3)$$

$$f(n) = \begin{cases} 10n + 20, & 1 \leq n \leq 3 \\ 10n + 10, & 4 \leq n \leq 6 \end{cases} \quad (4)$$

۹- اگر نمودار زیر مربوط به داده‌های ۳, ۷, x, ۵, ۹ باشند، مقدار y کدام است؟

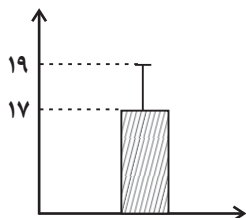
(۱) ۷

(۲) ۸

(۳) ۹

(۴) ۱۰

۱۰- با توجه به نمودار مقابل که مربوط به ۴۰۰ داده در یک جامعه نرمال است، تقریباً چه تعداد از داده‌ها بین ۱۳ تا ۱۷ قرار دارند؟

(۲) ۱۹۸

(۱) ۱۹۲

(۴) ۲۰۸

(۳) ۲۰۲

محل انجام محاسبات

ریاضی و آمار (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

کار با داده‌های آماری

نمایش داده‌ها

صفحه‌های ۷۱ تا ۱۱۷

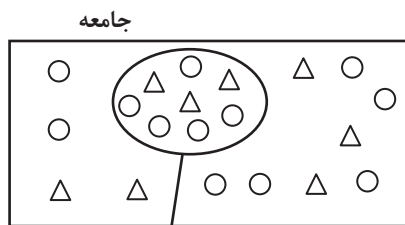
۱۱- در کدام گزینه روش جمع‌آوری داده‌ها استفاده از دادگان‌ها است؟

(۱) تعداد مشتریان یک فروشگاه که از کیفیت همه محصولات رضایت دارند.

(۲) تعداد نوزادان متولد شده در تهران در یک ماه گذشته

(۳) میزان مطالعه دانش‌آموزان یک کلاس در هفته

(۴) رضایت مردم از یک سریال نمایش خانگی

۱۲- با توجه به جامعه و نمونه داده شده، پارامتر مثلث‌ها (Δ) چند برابر آماره دایره‌ها (O) است؟

$\frac{1}{4}$ (۲)

۴ (۱)

$\frac{25}{16}$ (۴)

$\frac{16}{25}$ (۳)

۱۳- در کدام گزینه متغیر و مقیاس اندازه‌گیری آن کمی فاصله‌ای است؟

(۱) رتبه دانش‌آموزان یک کلاس در آزمون کنکور

(۲) زمان برگزاری کنکور سراسری در رشته‌های مختلف

(۳) مدت زمان در نظر گرفته شده برای پاسخ‌گویی به سؤالات کنکور

(۴) نام دفترچه‌های کنکور سراسری در رشته‌های مختلف

۱۴- اگر میانه ۱۲ داده آماری، عضوی از مجموعه داده‌ها باشد و فراوانی مد منحصر به فرد داده‌ها ۲ باشد، آنگاه چندمین عضو داده‌های مرتب شده مد

آن‌ها هستند؟

۸ و ۷ (۴)

۷ و ۶ (۳)

۶ و ۵ (۲)

۵ و ۴ (۱)

۱۵- میانه داده‌های ۱۷، ۱۳، ۲، ۴، ۲۰، ۲، ۸، ۶، ۱۵ برابر ۱۰ است. میانه داده‌های $1 + \frac{m}{4}$ ، ۶، ۹، ۱۰ کدام است؟

۶/۵ (۴)

۹/۵ (۳)

۸ (۲)

۷/۵ (۱)

محل انجام محاسبات

۱۶- اگر واریانس داده‌های $a, b, c, d, 18$ برابر صفر باشد، آنگاه انحراف معیار داده‌های $a, b, c, d, 17$ کدام است؟

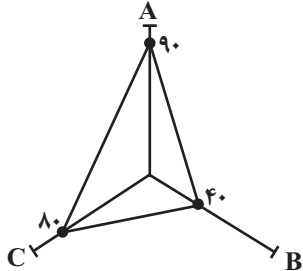
$$2\sqrt{2} \quad (۴)$$

$$4 \quad (۳)$$

$$\sqrt{2} \quad (۲)$$

$$2 \quad (۱)$$

۱۷- در نمودار راداری زیر، اگر بیشینه مقدار متغیر A برابر ۳۰، بیشینه مقدار متغیر B برابر ۸۰ و بیشینه مقدار متغیر C برابر ۵۰ باشد، میانگین

مقدار واقعی سه متغیر A، B و C کدام است؟

$$32 \quad (۲)$$

$$36 \quad (۱)$$

$$33 \quad (۴)$$

$$35 \quad (۳)$$

۱۸- ۱۰ داده آماری داریم که اختلاف ۹ تای آنها از میانگین برابر ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۰، -۳، -۵، -۶، ۰ است. مقدار انحراف معیار این ۱۰ داده کدام است؟

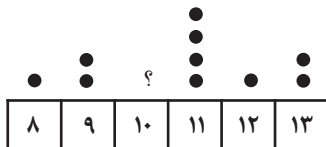
$$2\sqrt{2} \quad (۴)$$

$$\sqrt{2} \quad (۳)$$

$$2\sqrt{3} \quad (۲)$$

$$\sqrt{3} \quad (۱)$$

۱۹- برای آن که میانگین داده‌های نمودار مقابل برابر $\frac{94}{9}$ باشد، فراوانی داده ۱۰ کدام است؟

$$6 \quad (۱)$$

$$7 \quad (۲)$$

$$8 \quad (۳)$$

$$9 \quad (۴)$$

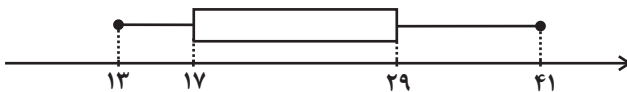
۲۰- با توجه به نمودار جعبه‌ای مقابل، کدام مورد، نادرست است؟

(۱) طول سبیل سمت راست، سه برابر طول سبیل سمت چپ است.

(۲) دامنه تغییرات کل، $\frac{7}{3}$ برابر دامنه میان چارکی است.

(۳) تقریباً ۷۵ درصد داده‌ها بزرگتر از ۱۷ هستند.

(۴) چارک دوم یا میانه برابر با ۲۳ می‌باشد.

محل انجام محاسبات

اقتصاد

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

مقاوم‌سازی اقتصاد
رشد و پیشرفت اقتصادی
صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۲۷

۲۱- در یک کشور فرضی، کالاهای جدول زیر در مدت یک‌سال تولید شده است، با توجه به رقم این تولیدات و سایر داده‌ها:

الف) «تولید ناخالص داخلی» این کشور چند میلیون ریال است؟

ب) چنان‌چه جمعیت کل این کشور ۵۰ میلیون نفر باشد، «تولید ناخالص داخلی سرانه» آن چند ریال است؟

A	مواد غذایی	۵۰۰ تن از قرار هر تن	۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
B	ماشین‌آلات	۵,۰۰۰ دستگاه از قرار هر دستگاه	۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
C	پوشاک	۱۵,۰۰۰ عدد از قرار هر عدد	۵۰۰,۰۰۰ ریال
D	خدمات ارائه‌شده	$\frac{2}{3}$ ارزش پوشاک	

(۱) الف) (۲۷۵,۵۰۰ ب) ۵۲۵۰

(۲) الف) (۲۷۵,۵۰۰ ب) ۵۳۵۰

(۳) الف) (۳,۹۶۸ ب) ۵۲۵۰

(۴) الف) (۲۷۷,۵۰۰ ب) ۵۵۵۰

۲۲- کره جنوبی یازدهمین اقتصاد قدرتمند دنیا است. با توجه به داده‌های جدول، قیمت و تولیدات کشور در دو سال ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰:

الف) تولید ناخالص داخلی اسمی و تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۲۰۲۰ چند میلیون دلار است؟

ب) چند میلیون دلار از افزایش تولید در سال ۲۰۲۰ نسبت به سال پایه، ناشی از افزایش قیمت‌ها (تورم) می‌باشد؟

پ) چند میلیون دلار از افزایش تولید در سال ۲۰۲۰ نسبت به سال ۲۰۱۹ (سال پایه)، ناشی از افزایش تولید است؟

سال ۲۰۱۹ (سال پایه)		سال ۲۰۲۰		انواع تولیدات
مقدار تولید	قیمت هر واحد (به میلیون دلار)	مقدار تولید	قیمت هر واحد (به میلیون دلار)	
۱۰۰	۱۴	۳۹	۱۵	۱- تولیدات صنعتی در الکترونیک، مخابرات، خودرو، کشتی‌سازی
۵۰	۱۰	۸۰	۲۰	۲- کشاورزی، خدمات و پوشاک
۱۴۰	۱۶	۱۲۰	۴۰	۳- ورق فولاد برای خودروسازی، نخ و پنبه مورد نیاز صنعت پوشاک

(۱) الف) (۲,۱۸۵ - ۱,۳۴۶ ب) ۳۹۸ پ) +۵۵۴

(۲) الف) (۱,۸۲۵ - ۲,۱۳۴ ب) ۸۳۹ پ) +۴۵۵

(۳) الف) (۲,۱۸۵ - ۱,۳۴۶ ب) ۸۳۹ پ) -۵۵۴

(۴) الف) (۱,۸۲۵ - ۲,۱۳۴ ب) ۳۹۸ پ) -۴۵۵

۲۳- کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) کدام گزینه در ارتباط با واقعیت نادرست است؟

ب) شکل‌گیری قدرتهای بزرگ در قاره اروپا با کدام دوره در ایران مصادف بود؟

ج) کدام عامل موجب تسریع جریان توسعه در کشورهای اروپایی شد؟

(۱) الف) مالکیت جاده ابریشم و قرار گرفتن در چهارراه اقتصادی دنیا، شرایط فرمانبرداری سایر کشورها از ایران را تسهیل کرده و ثروت زیادی را برای بهره‌مندی از این شرایط به سمت ایران سرازیر کرد. (ب) دوره پایانی حکومت صفویه، (ج) رقابت شدید نظامی و تجاری کشورهای اروپایی و همچنین استعمار کشورهای دیگر

(۲) الف) وسعت و پهناوری جغرافیایی، برخورداری از منابع طبیعی و قرار گرفتن در چهارراه بین‌المللی از دلایل اهمیت و جایگاه ویژه اقتصادی ایران در دوران باستان است. (ب) دوره پایانی حکومت صفویه، (ج) پیشرفت علم و فناوری و گسترش دریانوردی و تجارت با یکدیگر

(۳) الف) در اواخر حکومت صفویه، علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلى شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت. (ب) دوره قاجار، (ج) رقابت شدید نظامی و تجاری کشورهای اروپایی و همچنین استعمار کشورهای دیگر

(۴) الف) رونق و آبادانی اقتصاد ایران را تا اواسط حکومت صفویه می‌توان از زیربناها و عمران بندرها، بازارها، مدارس علمی، کاروان‌سراها، مساجد باقی‌مانده و فعالیت‌های خیریه‌ها درک کرد. (ب) دوره قاجار، (ج) پیشرفت علم و فناوری و گسترش دریانوردی و تجارت با یکدیگر

محل انجام محاسبات

۲۴- وضعیت توزیع درآمد کشور A در سال ۲۰۰۵ میلادی، به شرح جدول زیر است، آنگاه:

جدول توزیع درآمد کشور A در سال ۲۰۰۵ میلادی	
سهم دهک اول	۴ درصد
سهم دهک دوم	۵ درصد
سهم دهک سوم	۵ درصد
سهم دهک چهارم	۷ درصد
سهم دهک پنجم	۹ درصد
سهم دهک ششم	۹ درصد
سهم دهک هفتم	۱۰ درصد
سهم دهک هشتم	۱۳ درصد
سهم دهک نهم	۱۴ درصد
سهم دهک دهم	؟
جمعیت کل کشور	۱۰۰٪ درآمد ملی

- اگر درآمد ملی این کشور برابر با ۶۵۰۰ میلیارد دلار باشد، سهم دهک اول از درآمد ملی چقدر است؟

- اگر جمعیت دهک‌های اول تا پنجم ۵۰ میلیون نفر باشد، جمعیت کل کشور چقدر است؟

- ۵۰ درصد جمعیت کم‌درآمد جامعه از درآمد ملی، چه سهمی می‌برند؟

- اگر شاخص دهک‌ها برابر با ۶ باشد، سهم دهک دهم از درآمد ملی چقدر است؟

(۱) ۶۲۰ میلیارد دلار - ۲۵۰ میلیون نفر - ۵,۱۹۰ میلیارد دلار - ۱,۳۶۱ میلیارد دلار

(۲) ۲۶۰ میلیارد دلار - ۱۰۰ میلیون نفر - ۱,۹۵۰ میلیارد دلار - ۱,۳۶۱ میلیارد دلار

(۳) ۲۶۰ میلیارد دلار - ۱۰۰ میلیون نفر - ۱,۹۵۰ میلیارد دلار - ۱,۵۶۰ میلیارد دلار

(۴) ۶۲۰ میلیارد دلار - ۲۵۰ میلیون نفر - ۵,۱۹۰ میلیارد دلار - ۱,۵۶۰ میلیارد دلار

۲۵- چند مورد از موارد زیر مربوط به وضعیت اقتصاد ایران در دوره پهلوی است؟

- پدید آمدن نظام نوینی در مالیات‌ستانی و بودجه‌بندی کشور

- سیاست‌های رکودی و انقباضی

- افزایش قدرت اقتصادی دولت در نتیجه افزایش درآمدهای نفتی

- تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی

- از دست دادن فرصت طلایی برای جبران کاستی‌ها

- جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود

- نوسازی و ایجاد زنجیره کامل خلق ارزش در صنعت

(۴) یک

(۳) دو

(۲) سه

(۱) پنج

۲۶- کدام گزینه در ارتباط با «منحنی مرز امکانات تولید و رشد اقتصادی» زیر، نادرست است؟

(۱) با حرکت از نقطه A به نقطه E ظرفیت تولیدی کشور برای هر دو کالا افزایش یافته و کشور قادر است

کالای X و Y بیشتری را در اختیار مردم قرار دهد.

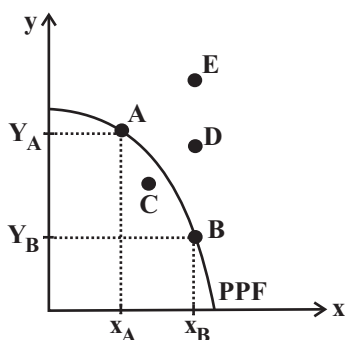
(۲) رشد اقتصادی باعث حرکت بر روی منحنی مرز امکانات تولید به سمت راست و بالا می‌شود.

(۳) زمانی که تولید کشور از نقطه C به نقطه A حرکت می‌کند، نشان‌دهنده بیشترین میزان ممکن از

تولید کالاها و رشد اقتصادی است.

(۴) تولید در نقاط A و B کارا است، زیرا بر روی منحنی مرز امکانات تولید قرار دارند. در نقطه A تولید

کالای Y بیشتر و در نقطه B تولید کالای X بیشتر است.

محل انجام محاسبات

۲۷- چند مورد از عبارتهای زیر نادرست است؟

الف) تولید ناخالص داخلی (GNP) ارزش پولی همه کالاها و خدمات نهایی تولید شده توسط مردم آن کشور (چه در داخل ساکن هستند چه در خارج از کشور) در طول یک سال است.

ب) تولید فقط محدود به تولید کالاهای ملموس است، و خدمات در محاسبه تولید داخلی لحاظ نمی‌شوند.

ج) برای محاسبه تولید ناخالص داخلی، فقط باید ارزش کالاها و خدمات واسطه‌ای (نه محصولات نهایی) را در نظر بگیریم، چرا که ارزش کالاها و خدمات واسطه‌ای در تولیدات نهایی محاسبه شده است و اگر آنها را هم جداگانه محاسبه کنیم، دچار خطای محاسبه مجدد شده‌ایم.

د) خرید و فروش مبلمان دست دوم نیز در محاسبه تولید داخلی لحاظ می‌شود.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۸- به ترتیب، صحیح (ص) یا غلط (غ) بودن عبارات زیر در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

الف) اقتصاد مقاوم، محصول خودباوری، تلاش و مجاهدت همه‌جانبه و فراگیر مردمان سخت‌کوشی است که حاضر نیستند زیر سایه بیگانگان زندگی کنند و به آنان وابسته باشند.

ب) استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر است.

ج) اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند کاهش فاصله‌های درآمدی، اقتصاد تک‌محصولی، افزایش اتکای تجاری به درآمدهای نفتی و محدود کردن منابع درآمدی کشور بر مقاوم‌سازی اقتصادی تأکید می‌کنند.

د) اقتصاد مقاومتی با اتکا به قابلیت‌های داخلی و استفاده از فرصت‌های بیرونی، با تهدیدات دشمنان به زانو در نمی‌آید.

ه) اینکه کشورها در شرایط سخت پیش‌بینی نشده چه واکنشی نشان می‌دهند به قدرتمند بودن آنها بستگی دارد.

(۱) ص - غ - غ - ص - ص (۲) ص - غ - غ - ص - غ (۳) غ - ص - ص - غ - غ (۴) غ - ص - ص - غ - ص

۲۹- کدام گزینه جاهای خالی جدول زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

درآمد ناخالص ملی سرانه (بر حسب دلار PPP) سال ۲۰۱۸	میانگین سال‌های تحصیلی سال ۲۰۱۸	رتبه HDI سال (۲۰۱۷)	معیار نام کشور
الف	۱۱/۲	۶۵	صربستان
۵۵/۶۶۰	ب	۳	ایرلند
د	۱۰/۰	ج	ایران

(۱) الف) ۱۵/۲۱۸ (ب) ۱۲/۵ (ج) ۵۸ (د) ۱۲/۵ (۲) الف) ۱۸/۱۶۶ (ب) ۱۵/۲۱۸ (ج) ۶۳ (د) ۱۸/۱۶۶

(۳) الف) ۱۸/۱۶۶ (ب) ۱۵/۲۱۸ (ج) ۵۸ (د) ۱۲/۵ (۴) الف) ۱۵/۲۱۸ (ب) ۱۲/۵ (ج) ۶۳ (د) ۱۸/۱۶۶

۳۰- اگر میزان تولید کل به قیمت جاری در سال ۹۵، برابر با ۵,۲۵۰,۰۰۰ تومان باشد و اگر نرخ رشد تولید جاری در سال ۹۵ نسبت به سال ۹۴، ۲۰ درصد باشد، میزان تولید کل به قیمت جاری در سال ۹۴ چند تومان است؟

(۱) ۵,۲۵۰,۰۰۰ (۲) ۴,۳۷۵,۰۰۰ (۳) ۵,۸۹۳,۷۵۰ (۴) ۶,۸۲۰,۰۰۰

محل انجام محاسبات

روان‌شناسی

در این بخش، از میان سؤالات روان‌شناسی و اقتصاد تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤالات ۳۱ تا ۴۰ «یا» به سؤالات ۴۱ تا ۵۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تفکر (۱) حل مسئله
تفکر (۲) تصمیم‌گیری
صفحه‌های ۱۱۲ تا ۱۵۷

۳۱- کدام یک از مفاهیم زیر در تعریف مسئله جایی ندارد؟

- (۱) هدف مشخص (۲) موانع مشخص (۳) امکانات محدود (۴) دستیابی فوری

۳۲- در رابطه با سؤالات زیر، کدام عبارت صحیح است؟

الف) علل از بین رفتن پوشش گیاهی در ایران چیست؟
ب) چرا تعداد مجرمان روز به روز در حال افزایش است؟

- (۱) مسئله «الف» از نوع خوب تعریف نشده می‌باشد، اما موقعیت اولیه در آن مشخص است.
(۲) مسئله «ب» از نوع خوب تعریف شده می‌باشد و از اقدامات در دسترس فهرستی در اختیار داریم.
(۳) مسئله «الف» از نوع خوب تعریف شده است، اما هدف در آن به صراحت مشخص نشده است.
(۴) مسئله «ب» از نوع خوب تعریف نشده است و امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف در آن وجود ندارد.
- ۳۳- «محمدحسین عموماً دیر به سرکار خود می‌رسد؛ او تصمیم دارد که از فردا به جای وسیله شخصی، با مترو این مسیر را طی کند». مقایسه زمان رسیدن به محل کار از طریق مترو نسبت به استفاده از وسیله شخصی به کدام یک از مراحل حل مسئله مربوط می‌شود؟
- (۱) به کارگیری راه‌حل مناسب (۲) انتخاب راه‌حل جایگزین
(۳) بازبینی راه‌حل (۴) ارزیابی راه‌حل

۳۴- در کدام یک از گزینه‌های زیر «اثر نهفتگی» به چشم می‌خورد؟

- (۱) سعید در سال کنکور، روش‌های مطالعاتی رتبه‌های برتر را بررسی کرده و از آن‌ها استفاده می‌کند. این موضوع باعث شده در بعضی درس‌ها پیشرفت چشم‌گیری داشته باشد.
(۲) ابراهیم عادت دارد در حین آزمون دادن، زمانی که به سؤالی می‌رسد که راه‌حل آن را نمی‌داند، تا زمان حل آن سؤال، دست از فکر کردن نکشد اما معلم ابراهیم به او پیشنهاد می‌کند که سؤال را رها کند و انتهای آزمون مجدداً به آن بازگردد.
(۳) مریم و فاطمه به شدت درگیر حل یک مسئله هستند، ولی نمی‌توانند آن مسئله را حل کنند؛ فاطمه به مریم پیشنهاد می‌دهد که از زاویه دیگری به مسئله نگاه کنند.
(۴) هنگام خاموش شدن ماشین در حال حرکت، حسین که مکانیکی با تجربه است، عملکرد بهتری نسبت به فرامرز که به تازگی رانندگی یاد گرفته است، دارد.

۳۵- کدام عبارت با روش‌های بیان شده در مقابل خود، هم‌خوانی ندارد؟

- (۱) از آن‌جا که بیشتر دانش‌آموزان از اتاق فرار خوششان می‌آید، آن‌ها را به اتاق فرار ببریم. (روش تحلیلی)
(۲) اسامی دانش‌آموزان را بر روی کاغذ بنویسیم و نام هر کس که درآمد، او نماینده می‌شود. (روش اکتشافی)
(۳) در رابطه با اینکه اردو کجا برویم از دانش‌آموزان نظرسنجی کنیم. (بارش مغزی)
(۴) برای افزایش تراز دانش‌آموزان به آن‌ها پیشنهاد کنیم روزی نیم‌ساعت بیشتر مطالعه کنند. (خرد کردن)

۳۶- کدام یک از موارد زیر، پیامد مستقیم ناتوانی در حل مسئله است؟

- (۱) تعارض (۲) پرخاشگری (۳) فشار روانی (۴) افسردگی

۳۷- در کدام یک از مثال‌های زیر، فرد فعالیت شناختی پیچیده‌تری را انجام داده است؟

- (۱) بهنام بعد از بررسی‌های متعدد تصمیم گرفت که از ایران مهاجرت کند.
(۲) محمد در حال حفظ قرآن کریم است.
(۳) امیرحسین در دانشگاه علوم قضایی تحصیل کرده و در حال حاضر به قضاوت مسائل خانوادگی می‌پردازد.
(۴) عماد با مهارت بالایی، مسائل درس ریاضی را حل می‌کند.

۳۸- در متون دینی همواره به پرهیز از کدام یک از سبک‌های تصمیم‌گیری اشاره شده است؟

- (۱) اجتنابی (۲) تکانشی (۳) احساسی (۴) وابسته

۳۹- در کدام یک از پیامدهای ناتوانی در تصمیم‌گیری، فرد نسبت به سایر موقعیت‌ها حالت عاطفی ناخوشایند کم‌تری را تجربه می‌کند؟

- (۱) تعارض گرایش - گرایش (۲) تعارض گرایش - اجتناب (۳) تعارض اجتناب - اجتناب (۴) ناکامی

۴۰- در کدام دسته از تصمیم‌گیری‌ها بهتر است از روش‌های میان‌بر استفاده کنیم؟

- (۱) مهم پیچیده (۲) مهم ساده (۳) معمولی پیچیده (۴) معمولی ساده

اقتصاد

اگر به سؤال‌های ۳۱ تا ۴۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۴۱ تا ۵۰ پاسخ دهید.

مقاوم‌سازی اقتصاد
رشد و پیشرفت اقتصادی
صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۲۷

۴۱- وضعیت توزیع درآمد کشور A در سال ۱۳۹۹ هجری شمسی، به شرح جدول زیر است.

(الف) ۳۰ درصد کم‌درآمد جمعیت کشور، چه سهمی از درآمد ملی کشور دارند؟

(ب) اگر درآمد ملی این کشور ۲۵۰ میلیارد تومان باشد، سهم دهک اول و سهم دهک دهم از درآمد ملی چند میلیارد تومان است؟

(ج) شاخص دهک‌ها در این کشور چه عددی است؟

(د) سهم دهک ششم در این جامعه چند درصد است؟

(۱) الف) ۱۲ درصد، ب) ۱۰-۸۰، ج) ۲۰، ۷

(۲) الف) ۹ درصد، ب) ۵-۱۰۰، ج) ۲۰، ۶

(۳) الف) ۹ درصد، ب) ۵-۱۰۰، ج) ۱۰، ۷

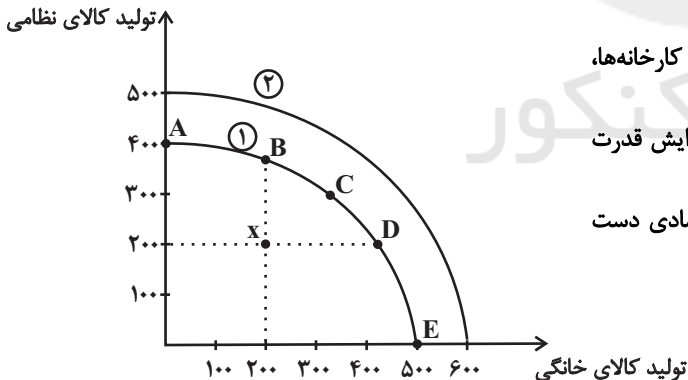
(۴) الف) ۱۲ درصد، ب) ۱۰-۸۰، ج) ۱۰، ۶

سهم دهک اول	۲ درصد
سهم دهک دوم	۳ درصد
سهم دهک سوم	۴ درصد
سهم دهک چهارم	۵ درصد
سهم دهک پنجم	۵ درصد
سهم دهک ششم	؟
سهم دهک هفتم	۷ درصد
سهم دهک هشتم	۸ درصد
سهم دهک نهم	۲۰ درصد
سهم دهک دهم	۴۰ درصد
۱۰۰٪ جمعیت کشور	۱۰۰٪ درآمد ملی

۴۲- کدام گزینه در رابطه با مسیر تاریخی اقتصاد ایران صحیح نیست؟

- ۱) احکام اقتصادی اسلام پایه قواعد و مقررات اقتصادهای موفق آسیای میانه، آسیای غربی و جنوب غربی، شمال آفریقا و حتی جنوب اروپا قرار گرفت.
- ۲) پهناوری مرزهای ایران باستان، جاده ابریشم و تجارت با چین و امپراتوری روم، از اهمیت و بزرگی اقتصاد ایران در دوران باستان حکایت می‌کند.
- ۳) در نیمه اول حکومت پهلوی، همزمان با شکل‌گیری اقتصاد یکپارچه و مستقل که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی مناسب داشت، دولت‌های اروپایی با تجهیز ناوگان خود به رقابت شدید نظامی و تجاری با یکدیگر و استعمار کشورهای دیگر پرداختند.
- ۴) در دوران قاجار، اقدامات مذهبی و ملی، مانند تأسیس دارالفنون، تحریم تنباکو و لغو قرارداد رژی و بیانیه‌هایی در حمایت از تولید ملی چندان اثربخشی نبود.

۴۳- اگر نمودار زیر، منحنی مرز امکانات تولید (PPF) یک کشور آسیایی باشد، هر یک از شرایط زیر، نشان‌دهنده کدام وضعیت و کدام تغییر در نمودار است؟

- الف) در نتیجه سرمایه‌گذاری‌های بیشتر در ساخت دانشگاه‌ها، کارخانه‌ها، نیروگاه‌ها، جاده‌ها و ... تولید کشور از هر دو کالا افزایش یافته است.
- ب) هنگامی که حکومت ترجیح می‌دهد امکانات کشور را بیشتر به افزایش قدرت نظامی خود اختصاص دهد و از تولید کالاهای رفاهی بکاهد.
- پ) کشور در اثر برنامه‌ریزی درست دولت و تلاش مردم به رشد اقتصادی دست یافته است.

ت) کشور در شرایط ناکارایی بوده ولی با برنامه‌ریزی درست دولت از منابع و امکانات کشور به شکل درست و کامل برای تولید بیشتر کالاها و خدمات استفاده شده است.

- ۱) الف) حرکت از نقطه C به B (ب) حرکت از نقطه C به B (پ) انتقال از منحنی ۱ به منحنی ۲ (ت) انتقال از منحنی ۱ به منحنی ۲
- ۲) الف) انتقال منحنی ۱ به منحنی ۲ (ب) حرکت از نقطه C به B (پ) انتقال از منحنی ۱ به منحنی ۲ (ت) حرکت از نقطه X به C
- ۳) الف) حرکت از نقطه C به B (ب) حرکت از نقطه C به D (پ) حرکت از نقطه C به A (ت) انتقال از منحنی ۱ به منحنی ۲
- ۴) الف) انتقال منحنی ۱ به منحنی ۲ (ب) حرکت از نقطه C به D (پ) حرکت از نقطه C به E (ت) حرکت از نقطه X به C

محل انجام محاسبات

۴۴- به ترتیب هر یک از موارد زیر به چه دلیل در محاسبات تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شوند؟

(الف) فروش نرم‌افزارهای کامپیوتری بدون رعایت حق تکثیر

(ب) انجام داوطلبانه درمان بیماری سرطان توسط انجمنی در اصفهان

(۱) (الف) محاسبه آن‌ها مشروعبیت‌بخشی به این گونه فعالیت محسوب می‌شود. (ب) اطلاعات دقیقی از آن‌ها در دسترس نیست.

(۲) (الف) اطلاعات دقیقی از آن‌ها در دست نیست. (ب) پولی برای آن‌ها رد و بدل نمی‌شود.

(۳) (الف) زمانی که برای اولین بار فروخته شده‌اند، محاسبه شده‌اند. (ب) پولی برای آن‌ها رد و بدل نمی‌شود.

(۴) (الف) کار بدون دستمزد هستند و از بازار عبور نمی‌کنند. (ب) اطلاعات دقیقی از آن‌ها در دسترس نیست.

۴۵- به ترتیب صحیح (ص) یا غلط (غ) بودن عبارات زیر در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

(الف) روند افول اقتصاد ایران با حکومت رضاخان و تشکیل سلسله پهلوی شروع شد.

(ب) در نتیجه اجرای طرح‌های عمرانی متعدد در دوران حکومت پهلوی، قدرت اقتصادی دولت افزایش یافت.

(ج) سیاست‌های رکودی و انقباضی و سیل ورود کالاهای خارجی در دوره حکومت قاجار آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.

(۱) ص - غ - ص (۲) غ - ص - غ (۳) ص - غ - غ (۴) غ - غ - ص

۴۶- در یکی از کشورهای شرق آسیا، تولید ناخالص داخلی در دو سال پی‌درپی ۴۲۹۰ و ۶۰۷۷ واحد پولی محاسبه شده است. با انتخاب سال اول به‌عنوان

سال پایه، تولید ناخالص داخلی برحسب قیمت‌های سال پایه به ترتیب برابر با ۴۲۹۰ و ۵۸۳۰ واحد پولی به دست آمد.

(الف) افزایش تولید کل ناشی از تورم و افزایش تولید کل ناشی از میزان تولید در سال دوم به ترتیب چند واحد پولی است؟

(ب) اگر بخواهد در سال سوم ۱۰ درصد نسبت به سال قبل رشد اقتصادی داشته باشد، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه در سال سوم چند واحد

پولی باید باشد؟

(۱) (الف) ۲۴۷-۱۵۴۰ (ب) ۶۳۴۱ (۲) (الف) ۴۲۷-۱۴۵۰ (ب) ۶۴۱۳

(۳) (الف) ۴۲۷-۱۴۵۰ (ب) ۶۳۴۱ (۴) (الف) ۲۴۷-۱۵۴۰ (ب) ۶۴۱۳

۴۷- در ارتباط با مسیر تاریخی اقتصاد ایران کدام گزینه صحیح می‌باشد؟

(۱) در دوره پایانی حکومت صفویه علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستثقلی که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی مناسب داشت، شکل گرفت.

(۲) در طول هفت قرن دوران شکوفایی تمدن اسلامی، جلوه‌هایی از پیشرفت اندیشه‌های اقتصادی، تأمین مالی مراکز علمی، عمران و آبادانی، تجهیز زیرساخت‌ها و موقوفات را می‌توان در اقتصاد ایران و جهان اسلام مشاهده کرد.

(۳) ویژگی عمده دوران قاجار جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود و به جای تکیه بر پایه‌های بومی و درون‌زای داخلی و ملی به بیرون از مرزها و قدرتهای بزرگ متکی بود.

(۴) در دوران پهلوی، حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند. در این دوران ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها از دست داد.

محل انجام محاسبات

۴۸- جدول زیر، وضعیت تولید یک اقتصاد فرضی با دو کالای A و B را نشان می‌دهد. نرخ رشد تولید واقعی در سال ۹۵ نسبت به سال قبل، چند درصد است؟ (سال ۹۴، به عنوان سال پایه در نظر گرفته می‌شود).

سال	A		B	
	قیمت (به تومان)	مقدار (به کیلو)	قیمت (به تومان)	مقدار (به کیلو)
۹۴	۲۵۰۰	۱۲۰	۱۲۵۰	۳۰۰
۹۵	۳۵۰۰	۲۳۰	۱۶۰۰	۴۱۰

(۴) ۴۵/۱۱

(۳) ۶۱/۱۱

(۲) ۶۵/۲۵

(۱) ۵۵/۲۵

۴۹- با توجه به مندرجات جدول زیر، چنانچه مجموع ارزش اقلام: ماشین‌آلات، پوشاک و مواد غذایی در یک جامعه فرضی، ۱۶۵ میلیارد ریال باشد. در این صورت:

الف) تولید ناخالص داخلی، چند میلیارد ریال،

ب) تولید «ناخالص داخلی سرانه» چند ریال است؟

تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند.	A	۶۵ میلیارد ریال
تولید خارجیان مقیم کشور	B	۱۵ میلیارد ریال
خدمات ارائه شده	C	$\frac{۳}{۵}$ ارزش تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند.
هزینه استهلاک	D	$\frac{۲}{۳}$ ارزش تولید خارجیان مقیم کشور
جمعیت کل کشور	E	۶۵ میلیون نفر

(۲) الف (۲۱۹، ب) ۳۳۶۹

(۱) الف (۲۹۵، ب) ۳۲۲۱

(۴) الف (۲۱۹، ب) ۳۲۲۱

(۳) الف (۲۹۵، ب) ۳۳۶۹

۵۰- عبارات کدام گزینه در خصوص «شاخص‌های توسعه انسانی» صحیح است؟

- شاخص‌هایی مانند مبارزه با فساد، بهبود فضای کسب و کار، رشد علم و فناوری، موضوعات محیط‌زیستی و پیشرفت‌های فرهنگی و معنوی در ارزیابی از پیشرفت، در شاخص‌های توسعه انسانی در نظر گرفته می‌شود.
- تفاوت‌های بومی، محلی، تاریخی و فرهنگی کشورها در تعیین شاخص‌های پیشرفت نقش اساسی دارند.
- تنوع ارزش‌ها، آداب و رسوم در شاخص‌های پیشرفت یک کشور خود را نشان نمی‌دهد.
- اهمیت عدالت اقتصادی و اجتماعی برای کشورهای مختلف یکسان است.

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):
سبک‌شناسی قرن‌های دوازدهم
و سیزدهم
(دوره بازگشت و بیداری)
اختیارات شاعری (۱): زبانی
صفحه‌های ۴۲ تا ۵۶
علوم و فنون ادبی (۱):
فصل چهارم
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
صفحه‌های ۷۹ تا ۱۰۱

۵۱- همه موارد از دیدگاه تاریخ ادبیات در مورد قرن‌های پنجم و ششم «کاملاً» درست است؛ به جز:

- (۱) خاقانی و نظامی، از شاعران معروف آذربایجان بودند که سبک شعری متمایزی را نسبت به سایر سبک‌ها برگزیدند.
(۲) سنایی که ابتدا به سیر و سلوک معنوی می‌پرداخت، در دوره دوم از حیات شعری خود، به مدیحه‌سرایی روی آورد.
(۳) علتی که باعث شد در قرن هفتم شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند، تحولی بود که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند.
(۴) دوره رواج نثر فنی قرن ششم هجری بود و اولین نمونه این سبک، «کلیده و دمنه» اثر ابوالمعالی نصرالله منشی بود.

۵۲- کدام گزینه از ویژگی‌های زبانی شعر سبک بیداری نیست؟

- (۱) کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی
(۲) توجه به واژگان عربی
(۳) استفاده از واژگان و اصطلاحات عامیانه
(۴) ورود کلمات انگلیسی، روسی و فرانسوی به شعر

۵۳- همه گزینه‌ها از نظر میزان به‌کاربردن آرایه‌های ادبی با سبک اشعار سده‌های پنجم و ششم متناسب‌اند؛ به جز ...

- (۱) هر روز مرا از تو دگرگونه بلایی است
من مانده به دست تو همه‌ساله گرفتار
(۲) در خم زلف تو آویخت دل از چاه زنج
آه کز چاه برون آمد و در دام افتاد
(۳) یا رب چه غمزه کرد صراحی که خون خم
با نعره‌های قلقلش اندر گلو بیست
(۴) گل بر رخ رنگین تو تا لطف عرق دید
در آتش شوق از غم دل غرق گلاب است

۵۴- عبارت زیر، معرف کیست؟

«وی نثر موزون را به کمال رساند، آنچنان که می‌توان آثار وی را سرآمد همه نثرهای موزون فارسی شمرد. عبارت زیر از آثار اوست: جان ما را صفای خود ده؛ و دل ما را هوای خود ده؛ و چشم ما را ضیای خود ده؛ و ما را آن ده که آن به.»

- (۱) قابوس بن وشمگیر (۲) خواجه نظام‌الملک توسی (۳) خواجه عبدالله انصاری (۴) ابوالفضل میبدی

۵۵- در چه تعداد از ابیات زیر هر دو نوع جناس به‌کار رفته است؟

- (الف) حکایت‌های این صورت دراز است
وزین صورت مرا در پرده راز است
(ب) چو حسرت خورد از پرواز آن باز
همان باز آمدی بر دست او باز
(ج) بر آن دل شد که لعبی چند سازد
بگیرد شاه نور را بند سازد

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) صفر

۵۶- کدام بیت فاقد استعاره و دارای دو جناس است؟

- (۱) دانی دهان شیشه چه گوید به گوش جام
- (۲) راست پنداری که روز بزم بحری در سخا
- (۳) جان فدای دهندش باد که در باغ نظر
- (۴) کنار سعدی از آن روز کز تو دور افتاد

۵۷- در همهٔ گزینه‌ها به‌جز گزینهٔ ... آرایهٔ جناس به همراه یکی از آرایه‌های مبحث «بیان» به‌کار رفته است.

- (۱) نشان موی میانش که دل در او بستم
- (۲) مگر به دامن محشر مرا به دوش آرند
- (۳) و گر عنایت و توفیق حق نگیرد دست
- (۴) نه من از پردهٔ تقوا به درافتادم و بس

۵۸- در چند مورد از ابیات زیر «جناس و اشتقاق» مشهود است؟

- (الف) کرد از صبح دل من مطلع دیگر طلوع
- (ب) رنجور گشته‌ام ز تمنای مقدمت
- (ج) بر اهل فضل جهان سرد گونه شد دانم
- (د) این شعر هر که بشنود از شاعران عصر
- (هـ) دلا اگر سر تعلیم من توانی داشت

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۵۹- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«چگونه باز کنم بال در هوای وصال

- (۱) تشبیه - تشخیص - استعاره - ایهام تناسب - جناس
- (۲) جناس - تشبیه - تضاد - کنایه - ایهام
- (۳) استعاره - ایهام تناسب - تشبیه - جناس - کنایه
- (۴) ایهام - تضاد - جناس - تشبیه - حسن تعلیل

۶۰- همهٔ ابیات فاقد حذف همزه و دارای وزن ناهمسان هستند؛ به‌جز ...

- (۱) سوگند خورده‌ام که ببوسم هزار بار
- (۲) جمال خوب‌رویان را به زیور زینت افزایند
- (۳) مگو که جان مرا با تو آشنایی نیست
- (۴) غلام آن لب ضحاک و چشم فتانم

۶۱- کدام بیت دارای اختیار شاعری کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند است؟

دوباره لا تقسولی لا تقسولی	خمش ای نفس تازی هم بگویم
مگر رسیم به گنجی در این خراب‌آباد	بیا بیا که زمانی ز می خراب شویم
نقشش به حرام از خود صورتگر چین باشد	هر کو نکند فهمی زین کلک خیال‌انگیز
که خراج از ده ویران دلم بسته‌ای	دل ویران مرا داد ده ای قاضی عشق

۶۲- کدام بیت از این غزل قآنی، فاقد اختیارات زبانی است؟

شیشه را آن طرف دیگر خود بنشانی	دوست دارم که مرا در بر خود بنشانی
شیشه را باید آن‌سوتر خود بنشانی	هر که نزدیک‌تر از من به تو زو رشک برم
مدعی را چه شود بر خر خود بنشانی	تا به کی اسب به میدان وصال تازد
صالحان را به بر مادر خود بنشانی	مادرت حور بود غیرتم آید که به خلد

۶۳- کدام گزاره درباره بیت «به حال خسته قآنی از وفا نظری کن/ بدار حرمت پیران به شکر آن که جوانی» نادرست است؟

۱) وزن بیت همسان است.	۲) دارای حذف همزه و فاقد تغییر کمیت مصوت است.
۳) یک هجای کشیده مشهود است.	۴) هم‌وزن مصراع «نظر به غیر تو بر هیچ آفریده نکردم» است.

۶۴- نوع و تعداد اختیارات زبانی کدام بیت، در مقابل آن درست آمده است؟

۱) شعله خیزد از دل بحر خروشان جای موج	گر بگیرد یک نفس در هفت دریا آتشم (یک حذف همزه و یک تغییر کمیت مصوت)
۲) شمع لرزان وجودم را شبی آرام نیست	روزها افسرده‌ام چون آب و شب‌ها آتشم (دو تغییر کمیت مصوت و فاقد حذف همزه)
۳) چیست عالم آتشی با آب و خاک آمیخته	من نه از خاکم نه از آبم که تنها آتشم (یک حذف همزه و یک تغییر کمیت مصوت)
۴) اشک جان‌سوزم اثرها چون شرر باشد مرا	قطره آبم به چشم خلق اما آتشم (دو تغییر کمیت مصوت و فاقد حذف همزه)

۶۵- کدام بیت ذوق‌فایتین نیست؟

۱) مست شد آن مهوش و گلنار گشت	رفت در آن آتش و گل نار گشت
۲) کسی کین قصه را افسانه خواند	خرد او را ز خود بیگانه داند
۳) گر شده پر این چمن از صد هزار	کو یکی ای گل چو من از صد هزار
۴) قصه دختر شنو القصه باز	کرد بر او جم دری از غصه باز

۶۶- با توجه به رباعی زیر کدام یک از موارد زیر صحیح نمی باشد؟

- «پیش از من و تو لیل و نهارى بوده است
هر جا که قدم نهی تو بر روی زمین
(۱) رباعی، دارای ردیف می باشد.
(۲) حرف روی در قافیۀ رباعی «ر» است.
(۳) قافیۀ رباعی براساس قاعده یک است.
(۴) قافیۀ رباعی براساس تبصره، درست است.

۶۷- مفهوم عبارت زیر در همه گزینه ها به جز ... آمده است.

«از شدت جهل، جهال ما مثل بوزینه فوراً به هرجا رفتند و هر کس را دیدند، مقلد او می شوند و لباس و زبان و رسوم و عادت خودشان را فراموش می کنند.»

- (۱) از پی تقلید و معقولات نقل
(۲) زان که تقلید آفت هر نیکویی است
(۳) گیرم که مارچوبه کند تن به شکل مار
(۴) خبر رشک تو می آرد اشک تر من
(۱) پانهاده بر سر این پیر عقل
(۲) که بود تقلید اگر کوه قوی است
(۳) کو زهر بهر دشمن و کو مهره بهر دوست
(۴) نه به تقلید بل از دیده دهد پیغام

۶۸- مفاهیم «توصیف ناپذیری معشوق - درمان ناپذیری درد عشق - اشتیاق بی حد و حصر - جست و جو برای محرم اسرار» به ترتیب در کدام ابیات آمده اند؟

- (الف) خامان رهنرفته چه دانند ذوق عشق
(ب) دریا به سوز سینۀ عاشق چه می کند
(ج) چگونه وصف تو گویم که غمزه تو به سحر
(د) چون درد من رسد به دوا کز هجوم شوق
(۱) ج - د - الف - ب
(۲) الف - د - ب - ج
(۳) ج - د - ب - الف
(۴) ج - ب - الف - د

۶۹- کدام گزینه با بیت زیر قرابت مفهومی ندارد؟

- «خالد گر به پا خاری آسان برآید
(۱) رنج بی حاصل مبین در نبض عاشق ای طبیب
(۲) طبیب راه نشین درد عشق شناسد
(۳) طبیب ریش مرا دید گفت در جگری
(۴) مسیح اگر چه کند زنده مرده را صائب
(الف) چه سازم به خاری که در دل نشیند
(ب) نیست دستی بر مریض عشق جالینوس را
(ج) برو به دست کن ای مرده دل مسیح دمی
(د) که زخم عشق کند جا چه جای مرهم ماست
(الف) علاج درد دل ما نمی تواند کرد

۷۰- کدام دو بیت با هم قرابت معنایی دارند؟

- (الف) نبود نقش دو عالم که رنگ الفت بود
(ب) گر تیغ برکشد که محبتان همی زخم
(ج) اگر جهان همه دشمن شود ز دامن تو
(د) جاننا کدام سنگ دل بی کفایت است؟
(الف) زمانه طرح محبت نه این زمان انداخت
(ب) اول کسی که لاف محبت زنده، منم
(ج) به تیغ مرگ شود دست من رها ای دوست
(د) کو پیش زخم تیغ تو جان را سپر نکرد

- (۱) الف - ب
(۲) الف - ج
(۳) ب - ج
(۴) ب - د

علوم و فنون ادبی (۲)

در این بخش، از میان سؤالات علوم و فنون ادبی (۲) و علوم و فنون ادبی (۱) تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤال‌های ۷۱ تا ۸۰ «یا» به سؤال‌های ۸۱ تا ۹۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فصل سوم

(درس‌های ۷ تا ۹)

+ کارگاه تحلیل فصل سوم

صفحه‌های ۵۷ تا ۷۸

۷۱- با توجه به اتفاقات ادبی در قرن‌های دهم و یازدهم کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) شاخصه اصلی شعر وحشی بافقی واقع‌گرایی و محتشم کاشانی در سرودن شعر مذهبی معروف است.
- (۲) ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن صائب را برجسته ساخته است.
- (۳) بها ندادن به شعر ستایشی در ایران، موجب شد که شاعران مدیحه‌سرا برای امرار معاش یا ثروت‌اندوزی راهی دیار هند شوند.
- (۴) وابسته‌نبودن شعر به دربار و ازبین‌رفتن طبقه مدیحه‌سرایان درباری باعث شد که طبقات و گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شوند.

۷۲- کدام گزینه درباره اتفاقات ادبی و تاریخی قرن دهم نادرست است؟

- (۱) از منظر شاعران، سبک عراقی از واقعیت دور شده بود.
- (۲) فرهنگ ایرانی در این دوره همچنان از فرهنگ هند تأثیر می‌پذیرفت و تبریز، «مادرشهر» فرهنگی بود.
- (۳) زبان فارسی در هندوستان همه‌گیر و رسمی شد و تا زمان حاکمیت استعمار انگلیس زبان رسمی آن دیار بود.
- (۴) مراکزی چون خراسان، آذربایجان و نواحی مرکزی ایران به کانون‌های مهمی برای شاعران، هنرمندان و دانشمندان تبدیل شد.

۷۳- تعداد استعاره آشکار در کدام بیت بیشتر است؟

- (۱) مرده شمع مجلس‌افروزی که از هجران او
- (۲) پنبه‌ها بر روی داغ از آتش دل درگرفت
- (۳) صیدگاه کیست این صحرا که از زخم خدنگ
- (۴) مگر دریا دهم موجی و گرنه دست و پای کو

۷۴- در کدام بیت استعاره وجود ندارد؟

- (۱) درفشانی تو قائم از یاد ببرد
- (۲) نغمه تار نفس بی مزده وصلی نبود
- (۳) خرد از آن ز ره زلف تو پناه گرفت
- (۴) نگارا جسمت از جان آفرینند

۷۵- همه گزینه‌ها دارای تشبیه و فاقد استعاره مصرحه هستند؛ به جز ...

- (۱) خم ابروی تو در صنعت تیراندازی
- (۲) از تحمل دشمن خون‌خوار گردد مهربان
- (۳) خورشید و گلت خوانم هم ترک ادب باشد
- (۴) چو ماه بود و چو سرو و نه ماه بود و نه سرو

۷۶- در کدام بیت آرایه‌های «تشبیه، استعاره و مجاز» دیده می‌شود؟

(۱) کلک من با معنی رنگین عجب شاخ گلی است	کم فتد شاخی که آرد بار این مقدار گل
(۲) تا گل روی تو در باغ لطافت بشکفت	پرده صبر من از دامن گل چاک‌تر است
(۳) پیش رویش ز آتش دل سوختم پروانه‌وار	زان که شمعی چون رخس در مجلس اصحاب نیست
(۴) چون همه خوبان عالم را به هم جمع آورند	با رخ چون گل تویی اندر میان آراسته

۷۷- در ابیات کدام گزینه استعاره مکنیه به کار رفته است؟

(الف) ای ماه من چرا ستم از سرگرفته‌ای	وز من چه دیده‌ای که نظر برگرفته‌ای؟
(ب) چشم صاحب‌دل نظر چون بر رخ گل می‌کند	از جمال گل قیاس حال بلبل می‌کند
(ج) گریه‌ام کشت دهانی به تبسم بگشای	تا به کی تنگ‌دل ای غنچه خندان از من
(د) ریشه‌واری عافیت در مزرع امکان نبود	هر که در دل‌ها مدارا کاشت جمعیت درود
(ه) از دل غمگین هوای دلستانم چون رود	یا سر سودای آن سرو روانم چون رود

- (۱) الف - ج   (۲) ج - ه   (۳) الف - ه   (۴) ب - د

۷۸- وزن کدام بیت، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است؟

(۱) مرغ دل از خرمن او دانه چید	بلبل جان هم گل از آن خانه چید
(۲) گر بریزد خون من بر آستانت	برنخواهم داشت دست از آستینت
(۳) شربت زهر ار تو دهی نیست تلخ	کوه احد گر تو نهی نیست بار
(۴) گرم‌تر از آتش حسرت ببايد آتشی	تا علاج سردی سودای خام من کند

۷۹- تعداد ارکان عروضی کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

(۱) ای که امشب باده‌ای با ساده خوردی در وثاق	نوش جانم من بدون ساده خوردم باده را
(۲) نه شریف‌العلما بگذرد از سیم سفید	نه رئیس‌الوزرا از زر احمر گذرد
(۳) گفت دندانم ز خوردن گشته سست	ناید از وی شغل خاییدن درست
(۴) به حکم آشکارا به حکمت نهفت	ستاینده حیران از او وقت گفت

۸۰- مفهوم مقابل بیت «مرغ دست‌آموز روزی بی‌نیازست از طلب/ در تلاش این شکار رام دست‌وپا مزن» در کدام بیت دیده می‌شود؟

(۱) چشم بی‌شرم تو سیری را نمی‌داند که چیست	در تلاش رزق تا حرص مگس باشد تو را
(۲) آفتاب از لعل غافل نیست در زندان سنگ	از تلاش رزق با بی‌دست‌وپایی فارغم
(۳) چون به بی‌حاصلی آزاد شد چون سرو	چه ضرورست تلاش ثمری باید کرد؟
(۴) شد به لب واگردنی گنجینه گوهر صدف	در تلاش رزق آدم بی‌دهن باشد چرا؟

علوم و فنون ادبی (۱)

اگر به سؤال‌های ۷۱ تا ۸۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۸۱ تا ۹۰ پاسخ دهید.

فصل چهارم

(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)

صفحه‌های ۷۹ تا ۱۰۱

۸۱- عبارات کدام گزینه نادرست هستند؟

- الف) نمونه‌ای از نثر موزون که تحت تأثیر خواجه عبدالله انصاری نوشته شد، کتاب «تاریخ بیهقی» ابوالفضل بیهقی است.
 ب) در نثر سبک عراقی (قرن‌های پنجم و ششم) کاربرد آیات و احادیث در متن رواج می‌یابد و نثر تمثیلی و داستانی رونق می‌گیرد.
 ج) گسترش عرفان و تصوف و شکل‌گیری دولت سلجوقی و بهره‌گیری از دبیران و نویسندگان تربیت‌یافته در خراسان و عراق از عمده‌ترین دلایل توجه نویسندگان قرن‌های پنجم و ششم به فارسی‌نویسی است.
 د) موضوع قابل توجه در شعر نیمه دوم قرن ششم، علاقه‌مندی شاعران به سرودن غزل‌های لطیف و زیباست. خاقانی و هم‌سبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل بسیار کوشیدند.

ه) از ویژگی‌های شعر فارسی در نیمه دوم قرن ششم و اوایل قرن هفتم، تأثیرپذیری برخی از شاعران ادبیات عرب از مضامین شعری فارسی است.

۱) ب - ه - الف   ۲) ج - د - ه   ۳) الف - ج - ب   ۴) الف - د - ه

۸۲- ویژگی‌های کدام گزینه در مورد این متن درست است؟

- «یاران او را معذور داشتند و قدم او بر بساط ورع و صلاح هرچه ثابت‌تر شد و ذکر آن در آفاق سایر گشت و به مدت و مجاهدت در تقوا و دیانت، منزلتی یافت که مطمح هیچ همت بدان نتواند رسید. و در آن حوالی مرغزاری بود که ماه رنگ‌آمیز از جمال صحن او نقش‌بندی آموختی و زهره مشک‌بیز از نسیم اوج او استمداد گرفتی.»

- ۱) حذف افعال - استفاده از ترکیبات دشوار
 ۲) استفاده از واژگان عربی - استفاده از آرایه‌های تشخیص و تناسب
 ۳) آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان - حذف افعال
 ۴) استفاده از آرایه‌های ایهام و تشخیص - استفاده از واژگان عربی

۸۳- کدام یک از ابیات زیر فاقد جناس همسان است؟

- ۱) تار زلفت را جدا مشاطه گر از شانه کرد
 ۲) در سایه سروری به سرای بستان
 ۳) تو گویی بینی‌اش تیغ است از سیم
 ۴) غم خویش در زندگی خور که خویش
 دست آن مشاطه را باید جدا از شانه کرد
 از ساقی سیم‌ساق ساغر بستان
 که کرد آن سیم سیمی را به دو نیم
 به مرده نپردازد از حرص خویش

۸۴- کدام بیت جناس اشتقاقی دارد؟

- ۱) خوش آن کس که راه خرد را گزید
 ۲) ای بسا صیاد بی‌رحم مدام
 ۳) هر راهرو که به ره حریم درش نبرد
 ۴) چو نان باشد عزیز و میهمان خوار
 بداد آن و عمر ابد را خرید
 بهر این پرها نهد هر سوی دام
 مسکین برید وادی و ره در حرم نداشت
 گدا را خود چه باشد قدر و مقدار

۸۵- کدام بیت، دارای بیشترین «جناس» است؟

- ۱) گرچه من میرم و نامم به امیر است شهیر
 ۲) نه همین کشته عشق تو «فروغی» تنهاست
 ۳) هم روی دلارای تو برهم‌زن روم است
 ۴) تا روان دارد روان دارم حدیثش بر زبان
 در ره عشق تو میرم که شهیدم، ای بت
 ز فروغی که همان جان جهان، کشته به خاک
 هم چین سر زلف تو غارتگر چین است
 سنگدل گوید که یاد یار سیمین‌تن مکن

۸۶- قافیه در چند مورد از ابیات زیر بر مبنای قاعده (۲) است؟

- (الف) راه عشق است و به هر گام دو صد جان به گرو
 (ب) عاقل به قوائین خرد راه تو پوید
 (ج) عشق است که چون پرده ز رخ بازگشاید
 (د) حرف او چون در خور قاضی نبود
 (ه) ساقیا خیز که چون داس زر آمد مه نو
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۸۷- قافیه کدام بیت معیوب است؟

- (۱) من هر چه دیده‌ام ز دل و دیده دیده‌ام
 (۲) این جهان جنگ است و چون کل بنگری
 (۳) ده خداوندی عاریت به حق
 (۴) گر به در ره نیست هین بر می‌ستان
- گاهی ز دل بود گله گاهی ز دیده‌ام
 ذره‌ذره هم‌چو دین با کافری
 تا خداوندیت بخشد متفق
 گر بدان ره نیستت این سو بران

۸۸- قافیه در کدام پاره شعر نیمایی براساس قاعده یک قافیه می‌باشد؟

- (۱) در این مهتاب شب‌های خیال‌انگیز / مرا با خویش / تماشایی و گلگشتی‌ست بی‌تشویش
 (۲) همان افسانه و افسون رویایی / شب پاک اهورایی / تجلی کرده با زیباترین جلوه
 (۳) شب امشب نیز / شب افسرده زندان / شب طولانی پاییز / چو شب‌های دگر دم کرده و غمگین
 (۴) زمین دلمرده، سقف آسمان کوتاه / غبارآلوده مهر و ماه / زمستان است.

۸۹- همه ابیات بیانگر مفهومی مشترک هستند؛ به جز:

- (۱) چیدن دامن ز صحبت‌ها کمند شهرت است
 (۲) عزلت‌گزین که آب به این سهل‌قیمتی
 (۳) تا توان در کنج عزلت با سر آزاده زیست
 (۴) کشتی ز چار موجه به ساحل رسانده است
- شمع فانوسم که باشد خلوت‌م در انجمن
 در دامن صدف چو کشد پا گهر شود
 خویش را عاقل چرا در دام صحبت افکنند؟
 «صائب» ز صحبت آن که به خلوت رسیده است

۹۰- کدام ابیات دربردارنده مفهوم «کمال‌بخشی عشق» است؟

- (الف) هم آسمان نتیجه عشق است و هم زمین
 (ب) گو خاک تیره ز کن و سنگ سیاه سیم
 (ج) ز قید عقل در اقلیم عشق فارغ باش
 (د) چون شب‌نم اوفتاده بدم پیش آفتاب
 (ه) داغ عشق از صفحه سیمای عاشق ظاهر است
- هم آدمی ملازم عشق است و هم پری
 آن کس که یافت آگهی از کیمیای عشق
 که سایه در قدم آفتاب می‌سوزد
 مهرم به جان رسید و به عیوق برشدم
 مهر چون ماند نهان در زیر دامن صبح را؟
- (۱) الف - ه (۲) ب - د (۳) ج - ه (۴) ج - ه

جامعه‌شناسی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

کنش اجتماعی / معنای زندگی
(پرسش از معنای زندگی، پیچیدگی
پدیده‌های انسانی و اجتماعی)
صفحه‌های ۳۲ تا ۴۸

۹۱- هر عبارت، به ترتیب نشانگر چیست؟

- بر آن چه مشاهده می‌شود، تمرکز می‌کند.

- فعالیت معناداری که با توجه به دیگری انجام می‌شود.

- به معنای تأیید کنشگران نیست.

- دو بال موفقیت انسان‌ها

(۱) تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی - خشت بنای جامعه - همراهی همدلانه - آگاهی و اراده

(۲) رویکرد تبیینی - کنش اجتماعی - سلطه ساختارها - نظم اجتماعی و معناداری

(۳) رویکرد تبیینی - کنش اجتماعی - همراهی همدلانه - نظم اجتماعی و خلاقیت

(۴) تأکید افراطی بر نظم اجتماعی - ساختار اجتماعی - خشت بنای جامعه - نظم اجتماعی و خلاقیت

۹۲- کدام گزینه با متن زیر، مرتبط است؟

«وردوس بزرگترین شهر متروکه جهان است که با وجود سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی دولت چین برای تشویق و ترغیب هزاران نفر به سکونت در آن، تقریباً خالی از سکنه مانده و شهر ارواح لقب گرفته است.»

(۱) کنش انسان را نمی‌توان فقط با روش تجربی تحلیل کرد، زیرا اگرچه حس و تجربه از ابزارهای مهم شناخت علمی هستند اما روش تجربی توان فهم معنای کنش انسان‌ها را ندارد.

(۲) مشکلات و مسائل اجتماعی آن چنان که به نظر می‌رسند متأثر از ما نیستند و فقط افراد خاصی مثل مسئولان و مدیران می‌توانند بر آن‌ها تأثیر بگذارند و با کنش‌های اجتماعی خود در حفظ وضع موجود یا تغییر آن اثر می‌گذارند، اگر چه میزان تأثیرگذاری همه آن‌ها یکسان نیست.

(۳) در جامعه‌شناسی تبیینی نه تنها ارزش بودن مهربانی و فداکاری و ضد ارزش بودن کینه‌توزی قابل مشاهده و درک است؛ بلکه بسیاری از کنش‌های عاطفی و هنری نیز قابل توضیح‌اند.

(۴) کنش اجتماعی آگاهانه و معنادار است و بیشتر مطالعات تجربی به توصیف انگیزه‌ها و معانی کنشگران و همراهی همدلانه با آن‌ها می‌پردازد و با توجه به تفسیر آن‌ها از موقعیت خاص خود برای حل مسائل آن‌ها اقدام می‌کند.

۹۳- به ترتیب علت، علت و پیامد هر عبارت کدام است؟

- اندیشه‌های جدید، شاهکارهای هنری و اختراعات بزرگ

- رخ دادن بزرگ‌ترین کشتار جهان در جنگ‌های جهانی اول و دوم، بین توسعه‌یافته‌ترین کشورها و پایان یافتن آن با فاجعه هیروشیما و ناکازاکی

- یکسان دانستن نظم اجتماعی و نظم طبیعی

(۱) عدم پیروی از نظم موجود - معنزدایی - نادیده گرفتن اراده و خلاقیت

(۲) پیوند با ارزش‌ها و معانی - اخلاق‌گریزی - ارتباطات انقلاب‌های اجتماعی

(۳) فراتر رفتن از نظم موجود - اخلاق‌گریزی - خلاقیت‌زدایی

(۴) فراتر رفتن انسان از نظم موجود - سقوط ارزش‌ها - نادیده گرفتن اراده و خلاقیت

۹۴- کدام گزینه، فرایند عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری را به درستی نشان می‌دهد؟

(۱) گرفتن شور زندگی از انسان‌ها توسط رویکرد تبیینی ← جلوگیری از پیامدهای نادیده گرفتن کنش اجتماعی ← نظریه‌پردازان کنش اجتماعی ← مهم دانستن آگاهی و معنایی برخاسته از هدف‌دار بودن کنش اجتماعی ← هموار شدن مسیر برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی ← روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری

(۲) کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت ← نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را از مهم‌ترین ویژگی‌های کنش اجتماعی می‌دانند ← زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا مطالعه می‌کنند ← مهم دانستن اراده و ارزش و برخاسته از آگاهی دانستن آن‌ها ← هموار شدن مسیر برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی ← روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری

(۳) بروز اخلاق‌گریزی توسط رویکردی که صرفاً بر روش حسی و تجربی تأکید می‌کند ← یکسان دانستن نظم اجتماعی و نظم طبیعی ← توجه به کنش اجتماعی توسط رویکرد تفسیری ← تأکید بر آگاهی و معنا ← نادیده گرفتن اراده و ارزش ← عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری

(۴) کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت ← ورود نظریه‌پردازان کنش اجتماعی ← تأکید بر ارادی و هدف‌دار بودن کنش اجتماعی ← مطالعه زندگی اجتماعی با تأکید بر آگاهی و هدف ← هموار شدن مسیر برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی ← روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری

۹۵- کدام گزینه، به ترتیب موارد زیر را نشان می‌دهد؟

- برگزاری جشنواره‌های زیبایی در روزگار ما

- تعبیر وبر، از سلطهٔ نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد.

- معنای به روز بودن را در خود دارد ولی سبب می‌شود که فرد کاربر از زمان و مکان خودش جدا شود.

- ویژگی مهم کنش و مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی از دیدگاه نظریه‌پردازان کنش اجتماعی

(۱) معتبر دانستن روش‌های صرفاً تجربی - اخلاق‌گریزی - فضای مجازی - آگاهی و ارزش، اراده و معناداری

(۲) تأکید افراطی بر فهم معانی کنش - رکود اراده‌ها - سطحی‌انگاری - آگاهی و اراده، معناداری و ارزش

(۳) تأکید افراطی بر امور قابل مشاهده - قفس آهنین - فضای مجازی - اراده و ارزش، آگاهی و معناداری

(۴) محدود شدن به تحلیل‌های تجربی - قفس آهنین - آزادی و توانایی - اراده و ارزش، آگاهی و معناداری

۹۶- کدام گزینه در رابطه با دیدگاه جامعه‌شناسی تفهمی - تبیینی، نادرست است؟

(۱) انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده‌های اجتماعی نیز با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارند. - تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست.

(۲) تفهم را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود، می‌انگاشت. - آن‌چه جامعه‌شناسان از مطالعهٔ پدیده‌ها می‌فهمند باید با روش تجربی اثبات شود.

(۳) کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد. - جامعه‌شناس با توصیف و داوری پدیده‌های اجتماعی از دایرهٔ علم خارج می‌شود یا با نام علم، کار غیرعلمی می‌کند.

(۴) جامعه‌شناس می‌تواند برای مدتی با اعضای یک گروه سیاسی زندگی کند و از این راه، عقاید و ارزش‌های آن‌ها را بفهمد. - جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد.

۹۷- هر یک از موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام بخش جدول زیر است؟

کمال‌جویی و سعادت‌طلبی	ب	ج	لازمهٔ شناخت پدیده‌های اجتماعی
د	شکل‌گیری نتیجه‌گیری‌های غلط و اشتباه	سفرنامه‌ها	الف

- ویژگی‌های مشترک متعالی

- بررسی و مطالعهٔ پدیده‌های انسانی و اجتماعی، بدون توجه به عمق آن‌ها

- نشانگر تصویر انسان از معنای زندگی

- شناخت صحیح و توأمان تفاوت‌ها و وجوه مشترک انسان

(۴) د - ب - ج - الف

(۳) الف - ب - د - ج

(۲) الف - ج - د - ب

(۱) د - ب - الف - ج

۹۸- درستی یا نادرستی موارد زیر را به ترتیب مشخص نمایید.

- پرسش از معنای زندگی و پرسش‌های مرتبط با آن، به دلیل رویکرد سکولار در جهان متجدد مطرح نبوده است.
- خودکشی یک کنش غیرعادی است که برخلاف طبیعت و سرشت انسان است.
- جامعه‌شناسانی که در تحلیل خودکشی به عوامل اقتصادی مانند فقر، کاهش رفاه عمومی و ... توجه کرده‌اند، از سوی جامعه‌شناسان دیگر با انتقاد بالا بودن نرخ خودکشی در بعضی از کشورها با سطح رفاه عمومی بالا، نسبت به برخی جوامع با سطح رفاه و شرایط اقتصادی پایین‌تر، روبه‌رو هستند.
- پیچیدگی کنش‌های انسانی، به سبب وابستگی این کنش‌ها به ویژگی‌های فردی، مانند توانایی‌های ذهنی، عاطفی، جسمانی و موقعیت اجتماعی و همچنین ویژگی‌های اجتماعی - فرهنگی مانند تنوع فرهنگ‌ها و خرده‌فرهنگ‌ها است.

(۱) غ - ص - ص - ص (۲) ص - ص - غ - غ (۳) ص - غ - ص - غ (۴) غ - ص - ص - ص - غ

۹۹- کدام گزینه، به ترتیب پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

- وجود نظریات متفاوت در مسائل علوم اجتماعی، نشانگر چیست؟
- مسئله معنا در کدام حیطه مطرح است؟
- کدام متفکر اجتماعی آلمانی قرن نوزدهم به تفاوت پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی، اشاره کرده است؟

(۱) پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی - کل زندگی انسان - آگوست کنت

(۲) تنوع معانی پدیده‌های اجتماعی - هویت انسان - کارل مارکس

(۳) دشواری فهم پدیده‌های اجتماعی - تمام پدیده‌های اجتماعی - ویلهلم دیلتای

(۴) تفاوت‌های فردی و اجتماعی - لایه‌های عمیق فرهنگ - ماکس وبر

۱۰۰- کدام گزینه، به ترتیب در رابطه با عبارات زیر صحیح است؟

- هویت‌زدایی

- اشتراک فدا کردن جان برای وطن و خودکشی

- از پرسش‌های مهم و کلیدی برای اندیشمندان علوم اجتماعی

(۱) تعمیم پدیده‌های اجتماعی یک جامعه به جوامع دیگر و نادیده گرفتن معانی نهفته در فرهنگ‌ها - استقبال از مرگ - زندگی چیست و انسان‌ها با

چه آرمان، انگیزه و دلیلی به زندگی ادامه می‌دهند؟

(۲) چشم‌پوشی از پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی، در جهت دستیابی به پاسخ‌های ساده و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره علل وقوع این پدیده‌ها -

هیجان - معیار زنده بودن چیست؟

(۳) تعمیم پدیده‌های اجتماعی یک جامعه به جوامع دیگر و نادیده گرفتن معانی نهفته در فرهنگ‌ها - گرایش به مردن - مرگ پایان زندگی است یا

مرحله‌ای از مراحل زندگی انسان است؟

(۴) چشم‌پوشی از پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی، در جهت دستیابی به پاسخ‌های ساده و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره علل وقوع این پدیده‌ها -

دست شستن از جان و زندگی در دنیا - چگونه می‌توان معنای زندگی و معنای کنش انسان‌های دیگر را فهمید؟

جامعه‌شناسی (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تحولات هویتی جهان اجتماعی
(علل درونی)
تحولات هویتی جهان اجتماعی
(علل بیرونی)
صفحه‌های ۸۹ تا ۱۰۲

۱۰۱- در کدام گزینه، فرآیند تحول هویت فرهنگی جهان اجتماعی به‌درستی نشان داده شده است؟

(۱) عدم توان سامان‌دهی کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ جامعه ← تزلزل فرهنگی ← آرمان‌ها، ارزش‌ها و عقاید، ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست می‌دهند ← ناسازگاری از لایه‌های عمیق به لایه‌های سطحی می‌رسد ← بحران هویت ← جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را ندارد ← دگرگونی هویت فرهنگی ← تحولات هویت فرهنگی

(۲) تداوم تعارض فرهنگی ← تزلزل فرهنگی ← جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را ندارد ← بحران هویت فرهنگی ← راه برای دگرگونی هویت فرهنگی باز می‌شود ← تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی فراتر می‌رود ← تحولات هویت فرهنگی

(۳) عدم توان سامان‌دهی کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ جامعه ← تعارض فرهنگی ← عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی مورد تردید قرار می‌گیرند ← تزلزل فرهنگی ← ناسازگاری‌ها اغلب از سطح رفتارها و هنجارها آغاز می‌شود و به سطوح عمیق‌تر می‌رسد ← بحران هویت فرهنگی ← از دست رفتن ثبات و استقرار لایه‌های بنیادین جهان اجتماعی ← دگرگونی هویت فرهنگی ← تحولات هویت فرهنگی

(۴) تداوم تعارض فرهنگی ← تزلزل فرهنگی ← جهان اجتماعی توان سامان‌دهی کنش‌های اجتماعی را براساس فرهنگ خود ندارد ← بحران هویت ← ناسازگاری‌ها اغلب از سطح رفتارها و هنجارها آغاز می‌شود و به سطوح عمیق‌تر می‌رسد ← راه برای دگرگونی هویت فرهنگی باز می‌شود ← تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی فراتر می‌رود ← تحولات هویت فرهنگی

۱۰۲- هریک از موارد زیر، به‌ترتیب مربوط به کدام بخش جدول زیر است؟

- پوچ‌انگاری

- کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان اجتماعی

- تغییرات عمیق و کلان

- هویت اجتماعی افراد

ب	علل درونی تحولات فرهنگی	تحول اجتماعی	د
محصول عضویت گروهی	ج	الف	انکار معنا برای زندگی انسان یا ناتوان دانستن انسان در یافتن معنای زندگی

(۴) الف - د - ب - ج

(۳) د - ج - ب - الف

(۲) ج - ب - الف - د

(۱) د - ج - الف - ب

۱۰۳- هر عبارت، به‌ترتیب علت، پیامد و علت کدام گزینه است؟

- کاستی و خلأ معنوی

- کهولت و مرگ جهان اجتماعی

- از دست رفتن اهمیت و اعتبار عقاید و ارزش‌ها نزد اعضای جهان اجتماعی

(۱) از دست رفتن نشاط زندگی و روبه‌رو شدن افراد جامعه با انواع آسیب‌های اجتماعی - فرهنگ دنیاگریز - استقلال هویت فرهنگی جهان اجتماعی از هویت اجتماعی افراد

(۲) تشویق دانشمندان و متفکران اجتماعی برای عبور از مرزهای هویت فرهنگی - بن‌بست‌ها و کاستی‌های درونی جهان اجتماعی - مقاومت در برابر انواع هویت‌های اجتماعی که با عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی ناسازگارند.

(۳) ناتوانی جهان اجتماعی در پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی، جسمانی و فطری انسان - فرهنگ دنیاگریز - شکل‌گیری چالش‌های هویت فرهنگی

(۴) بازاندیشی دانشمندان و متفکران اجتماعی درباره بنیان‌های عقیدتی جهان اجتماعی - مواجه شدن جهان اجتماعی با کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی - شکل‌گیری چالش‌های هویت فرهنگی

۱۰۴- کدام گزینه، به ترتیب نمودار مقابل را کامل می‌کند و کدام عبارت در ارتباط با هویت فرهنگی جهان اجتماعی نادرست است؟

ب → الف → اگر فرهنگی که اعتبار اجتماعی خود را از دست می‌دهد فرهنگ حق باشد.

- (۱) جهت تغییرات به‌سوی فرهنگ باطل باشد. - تحول فرهنگی منفی است. - هویت فرهنگی جهان اجتماعی پدیده‌ای گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است و فرصت شکل‌گیری هر نوع هویت اجتماعی خانوادگی، شغلی را پدید می‌آورد.
- (۲) تزلزل فرهنگی - تعارض هویت - هویت فرهنگی جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی آن شکل می‌گیرد و هنگامی محقق می‌شود که در میان مردم عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید.
- (۳) تعارض فرهنگی - بحران هویت - هویت فرهنگی جهان اجتماعی و هویت اجتماعی افراد، می‌توانند از یکدیگر مستقل باشند.
- (۴) جهت تغییرات به‌سوی فرهنگ باطل باشد. - تحول فرهنگی منفی است. - هویت فرهنگی تا زمانی که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و مهم باشد، دوام می‌آورد.

۱۰۵- هر عبارت، به ترتیب نشانه کدام مفهوم یا موضوع است؟

- مرتاض (سادو) در زبان سانسکریت به معنی انسان مقدس است. آن‌ها به شدت بر ریاضت و سختی خود تمرکز دارند.
- تحول جامعه جاهلی به جامعه نبوی و تحول جامعه نبوی به جامعه اموی
- تأخیر در ازدواج و افزایش طلاق
- ابداعات و نوآوری‌های مثبت و منفی افراد

- (۱) کاستی و خلأ معنوی - تحولات هویتی مثبت و منفی - بحران هویت - علل درونی تحولات فرهنگی
- (۲) کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی - تحول مثبت و تحول منفی هویتی - تزلزل فرهنگی - علل درونی تحولات فرهنگی
- (۳) فرهنگ دنیاگرایز - تحول فرهنگی مثبت و تحول فرهنگی منفی - تعارض فرهنگی - علل درونی تحولات فرهنگی
- (۴) چشم‌پوشی از این جهان - تحول هویتی مثبت و تحول هویتی منفی - تعارض فرهنگی - علل بیرونی تحولات فرهنگی

۱۰۶- هر یک از موارد زیر، به ترتیب به کدام مفهوم اشاره دارند؟

- مهم‌ترین مانع تعامل جوامع غیرغربی با جهان غرب
- آیه ۱۹ سوره حشر: همچون کسانی نباشید که خداوند را فراموش کردند، سپس خداوند نیز آن‌ها را از یاد خودشان برد.
- عملکرد جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم

- (۱) غرب‌زدگی - از خودبیگانگی حقیقی - ترجمه آثار فلسفی، پزشکی، ریاضی و نجوم
- (۲) از خودبیگانگی فرهنگی - از خودبیگانگی فطری - توجه به آثار تاریخی و ادبی یونان و روم
- (۳) خودباختگی فرهنگی - از خودبیگانگی تاریخی - عدم پذیرش عناصر اساطیری و مشرکانه
- (۴) از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی تاریخی - اخذ عناصر عقلی

۱۰۷- «رویارویی جهان غرب با فرهنگ اسلامی در طی جنگ‌های صلیبی» و «مصر در تعامل با جهان اسلام»، به ترتیب مربوط به کدام یک از اشکال روابط جهان‌های اجتماعی با یکدیگر است؟

- (۱) ممکن است یک جهان اجتماعی در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد و بدون این‌که به جهان اجتماعی مقابل ملحق شود، دچار تحولات هویتی گردد. - اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود، با جهان‌های اجتماعی دیگر تعامل و داد و ستد داشته باشد و در محدودهٔ هنجارها و شیوهٔ زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد، زمینهٔ گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد.
- (۲) اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود، با جهان‌های اجتماعی دیگر تعامل و داد و ستد داشته باشد و در محدودهٔ هنجارها و شیوهٔ زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد، زمینهٔ گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد. - اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی که به مرور زمان، به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود.
- (۳) اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی که به مرور زمان، به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود. - اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود، با جهان‌های اجتماعی دیگر تعامل و داد و ستد داشته باشد و در محدودهٔ هنجارها و شیوهٔ زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد، زمینهٔ گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد.
- (۴) ممکن است یک جهان اجتماعی در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد و بدون اینکه به جهان اجتماعی مقابل ملحق شود، دچار تحولات هویتی گردد. - اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی که به مرور زمان، به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود.

۱۰۸- چند مورد از موارد زیر در رابطه با «جهان اجتماعی خودباخته فرهنگی» درست است؟

- به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد.

- نمی‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد، در نتیجه آن را رها می‌کند و از آن می‌گذرد و به جهان اجتماعی دیگری که مبهوت

و مقهور آن شده است، ملحق می‌شود.

- براساس نیازها، مشکلات و مسائل خود، با جهان اجتماعی دیگر، روبه‌رو می‌شود.

- حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست می‌دهد.

یک (۴)

دو (۳)

سه (۲)

چهار (۱)

۱۰۹- درستی یا نادرستی موارد زیر را به ترتیب مشخص نمایید.

- پرسش اساسی در میان جوامع، در اصل ارتباط جهان‌های اجتماعی با یکدیگر است.

- رسانه‌ها و فضای مجازی عرصه مهم‌ترین منازعه هویتی است.

- در صورتی که اعضای یک جهان اجتماعی، واقعیت‌ها و آرمان‌های آن را فراموش نکنند و به آن‌ها تعلق خاطر داشته باشند، آن جهان اجتماعی دارای

هویت حقیقی است.

- جهان اجتماعی مشترکانه اساطیری و جهان اجتماعی سکولار و دنیوی، آدمی را نه تنها از حقیقت جهان، بلکه از حقیقت خود نیز بیگانه می‌کند.

ص - غ - ص - ص (۴)

ص - ص - ص - ص (۳)

ص - غ - ص (۲)

ص - غ - ص (۱)

۱۱۰- «از خودبیگانگی تاریخی» و «از خودبیگانگی فطری» به ترتیب ناشی از چیست؟

(۱) واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی مطابق حق نیست. - جهان‌های اجتماعی براساس فطرت انسان شکل نمی‌گیرد.

(۲) جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش می‌کند. - در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند.

(۳) انسان‌ها به شناخت و تفسیری صحیح از عالم و آدم دست نمی‌یابند. - جهان اجتماعی با آرمان‌های خودش بیگانه می‌شود.

(۴) در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند. - عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان

می‌شود.

جامعه‌شناسی (۲)

در این بخش، از میان سؤالات جامعه‌شناسی (۲) و جامعه‌شناسی (۱) تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤالات ۱۱۱ تا ۱۲۰ «یا» به سؤالات ۱۲۱ تا ۱۳۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

چالش‌های جهانی
بیداری اسلامی و جهان جدید
(درس‌های ۱۱ تا ۱۳)
صفحه‌های ۹۱ تا ۱۱۴

۱۱۱- اولین مراکز که با آلودگی‌های زیست‌محیطی مواجه شدند، ... بودند و ... موجب آشکار شدن آثار

بحران‌های اقتصادی منطقه‌ای در سطح جهانی شد.

- (۱) کشورهای جهان سوم - شکل‌گیری اقتصاد جهانی
(۲) شهرهای صنعتی - کاهش اهمیت مرزهای سیاسی و جغرافیایی
(۳) مراکز نظامی - فروپاشی نظام‌های سیاسی
(۴) شهرهای بزرگ - امپراطوری رسانه‌ای

۱۱۲- پاسخ صحیح سؤالات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- چرا بحران اقتصادی اغلب با چالش فقر و غنا پیوند می‌خورد و بر دامنه آن افزوده می‌شود؟

- بحران اقتصادی در صورتی که کنترل نشود، به چه چیزی منجر می‌شود؟

- نخستین بحران اقتصادی در چه دوره زمانی و در چه مکانی رخ داد؟

(۱) سرمایه‌داران با استفاده از ابزارهایی که دارند، فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد انتقال می‌دهند. -
فروپاشی حکومت‌ها - سال ۱۸۲۰ م. در انگلستان

(۲) آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را در برمی‌گیرد. - انقلاب اجتماعی - سال ۲۰۰۸ م. در اروپا و آمریکا

(۳) سرمایه‌داران با استفاده از ابزارهایی که دارند، فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد انتقال می‌دهند. -
انقلاب اجتماعی - سال ۲۰۰۸ م. در اروپا و آمریکا

(۴) آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را در برمی‌گیرد. - فروپاشی حکومت‌ها - سال ۱۸۲۰ م. در انگلستان

۱۱۳- پاسخ صحیح پرسش‌های زیر، به ترتیب کدام است؟

- هنگامی که برخی تغییرات درونی و بیرونی، تعادل کل نظام را بر هم بزند، چه اتفاقی می‌افتد؟

- برخی متفکران مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم را چه می‌دانند؟

- نگاه مدرن غرب به طبیعت چگونه است؟

(۱) چالش - بحران انرژی - انسان با تسخیر طبیعت و تصرف در آن، می‌تواند تمامی مسائل و مشکلات خود را حل کند.

(۲) ناهماهنگی - بحران اقتصادی - انسان، تصرف در طبیعت را تنها با فنون و روش‌های غیرطبیعی انجام می‌دهد.

(۳) ناهماهنگی - بحران آب - برای تصرف در طبیعت از نیروهای ماورایی نیز استفاده می‌کنند.

(۴) بحران - بحران زیست محیطی - انسان با تسخیر طبیعت و تصرف در آن، می‌تواند تمامی مسائل و مشکلات خود را حل کند.

۱۱۴- علت هر یک از موارد زیر، به ترتیب چیست؟

- رونق بخشیدن به بازار معنویت‌های کاذب و دروغین

- تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان

- پسامدرن خواندن دانشمندانی که در اصل روشنگری علم مدرن تردید کردند.

(۱) گریز و رویگردانی از سکولاریسم - نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماوراءطبیعی - از اصول جهان مدرن عبور کرده و به فراسوی آن رسیده‌اند.

(۲) گریز و رویگردانی از سکولاریسم - افول سکولاریسم - تردید در هویت معرفت‌شناختی جهان مدرن

(۳) ناسازگاری ابعاد معرفتی جهان غرب - افول سکولاریسم - از اصول جهان مدرن عبور کرده و به فراسوی آن رسیده‌اند.

(۴) ناسازگاری ابعاد معرفتی جهان غرب - نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماوراءطبیعی - ناسازگاری بین عملکرد اقتصادی و سیاسی غرب با

توانمندی‌های معرفتی و علمی آن

۱۱۵- در فرهنگ مدرن، سکولاریسم در کدام حوزه‌ها مطرح شد و کدام محدوده فرهنگ غربی همچنان دینی باقی ماند؟

(۱) فرهنگ، هنر، اقتصاد - فرهنگ معنوی

(۲) علم، اقتصاد، هنر، نظامی - زندگی عمومی

(۳) هنر، اقتصاد، سیاست، علم - زندگی خصوصی

(۴) سیاست، علم، هنر، اقتصاد - فرهنگ معنوی

۱۱۶- به ترتیب کدام گزینه، عبارات زیر را به درستی کامل می‌کند؟

- در نیمه اول قرن بیستم، با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی ... .
- در فرهنگ قرون وسطی ... معتبرترین راه شناخت جهان بود.
- جامعه‌شناسان قرن ... روش تجربی خود را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی می‌دانستند.
- (۱) علم از داوری‌های ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد - عقل و تجربه - قرن نوزدهم
- (۲) علم مدرن زیر سؤال رفت - کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا - قرن بیستم
- (۳) علم از داوری‌های ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد - کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا - قرن نوزدهم
- (۴) علم مدرن زیر سؤال رفت - عقل و تجربه - قرن بیستم

۱۱۷- کدام عبارت در رابطه با «نسل اول روشنفکران غرب‌گرا» صحیح نیست؟

- (۱) در ایران اومانیسم را به آدمیت و روشنفکری مدرن را به منورالفکری ترجمه می‌کردند و لژ آدمیت و لژ بیداری از نخستین لژهایی بود که در ایران تأسیس کردند.
- (۲) خواستار اصلاح رفتار دولت‌های کشورهای مسلمان بودند.
- (۳) منورالفکران، مورد حمایت دولت‌های استعمارگر بودند و با حمایت همین کشورها توانستند حکومت‌های سکولار را در جوامع خود تشکیل دهند.
- (۴) نسبت به کشورهای استعمارگر، احساس خطر می‌کردند.

۱۱۸- موارد زیر به ترتیب ناشی از کدام عوامل است؟

- ایجاد زبان‌های جبران‌ناپذیر برای بشر و طبیعت علی‌رغم ایجاد آسایش و رفاه
- تشکیل همایش‌های بین‌المللی متعدد
- کودکانه پنداشتن نگاه جوامع توحیدی به طبیعت
- (۱) گسترش سریع صنعت و تکنولوژی مدرن - بحران محیط زیست - نگاه دنیوی انسان مدرن
- (۲) گسترش سریع صنعت و تکنولوژی مدرن - سرایت بحران محیط زیست به اقتصاد و سیاست - فرهنگ مدرن
- (۳) حاکمیت لیبرالیسم - بحران محیط زیست - فرهنگ مدرن
- (۴) حاکمیت لیبرالیسم - سرایت بحران محیط زیست به اقتصاد و سیاست - نگاه دنیوی انسان مدرن

۱۱۹- استبداد استعماری در کشورهای اسلامی، رهاورد حکومت چه کسانی است و آن‌ها به چه دلیلی، استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را

مخدوش ساختند؟

- (۱) نخستین بیدارگران - وابستگی به کشورهای استعمارگر
- (۲) منورالفکران غرب‌گرا - وابستگی به کشورهای استعمارگر
- (۳) نخستین بیدارگران - سخن گفتن از ضرورت اصلاحات و تشکیل دولت سکولار
- (۴) منورالفکران غرب‌گرا - سخن گفتن از ضرورت اصلاحات و تشکیل دولت سکولار

۱۲۰- کدام یک از موارد زیر در رابطه با قدرت‌های سیاسی جهان اسلام نادرست است؟

- (۱) با پوشش دینی در چارچوب مناسبات پادشاهی و امپراتوری‌های قومی و قبیله‌ای عمل می‌کردند.
- (۲) تعامل عالمان دینی با آن‌ها براساس ضرورت حفظ امنیت بود.
- (۳) به موازات دوری از سنن اسلام، آسیب‌پذیری بیشتری نسبت به کشورهای غربی پیدا می‌کردند.
- (۴) متوجه خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی بودند و استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع را دنبال می‌کردند.

جامعه‌شناسی (۱)

اگر به سؤال‌های ۱۱۱ تا ۱۲۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۱۲۱ تا ۱۳۰ پاسخ دهید.

تحولات هویتی جهان اجتماعی
(علل درونی)
تحولات هویتی جهان اجتماعی
(علل بیرونی)
صفحه‌های ۸۹ تا ۱۰۲

۱۲۱- درستی یا نادرستی عبارات زیر را به ترتیب مشخص کنید.

- تحول فرهنگی وضعیتی است که در آن هویت جهان اجتماعی متحول می‌شود.

- هرگاه نوعی از عقاید و ارزش‌ها از سوی افراد پذیرفته و به رسمیت شناخته شود، هویت فرهنگی جهان اجتماعی پدید می‌آید.

- تحول جامعهٔ نبوی به جامعهٔ اموی، تحول فرهنگی مثبت است.

(۱) غ - غ - ص

(۲) غ - ص - ص

(۳) ص - ص - غ

(۴) ص - غ - غ

۱۲۲- فرایند تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

(۱) تردید در آرمان‌ها و ارزش‌ها ← تعارض فرهنگی ← عدم توانایی جهان اجتماعی در دفاع و حفظ ارزش‌های خود ← تحول فرهنگی

(۲) بحران هویت ← دوام شیوه‌های ناسازگار با عقاید جهان اجتماعی ← تزلزل فرهنگی ← تبدیل جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر

(۳) عدم توانایی جهان اجتماعی در دفاع و حفظ ارزش‌های خود ← تعارض فرهنگی ← بحران هویت ← تبدیل جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر

(۴) تداوم شیوه‌های ناسازگار با عقاید و ارزش‌ها ← تزلزل فرهنگی ← عدم توانایی جهان اجتماعی در دفاع و حفظ ارزش‌های خود ← تحول فرهنگی

۱۲۳- کدام یک از گزینه‌های زیر، نادرست است؟

(۱) مرگ یک جهان اجتماعی هنگامی رخ می‌دهد که با وجود به‌کارگیری تمامی ظرفیت‌های خود، از پاسخگویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی انسان‌ها باز می‌ماند.

(۲) بحران هویت هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های جهان اجتماعی مورد تردید قرار می‌گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست می‌دهند.

(۳) هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

(۴) علل درونی تحولات فرهنگی می‌تواند به کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان اجتماعی بازگردد.

۱۲۴- کدام گزینه، نادرست است؟

(۱) هویت اجتماعی افراد، محصول عضویت گروهی آن‌هاست.

(۲) در تحول اجتماعی، یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر تبدیل نمی‌شود، بلکه تغییراتی اساسی در آن صورت می‌گیرد.

(۳) تغییرات عمیق و کلان اجتماعی را تحول اجتماعی می‌گویند.

(۴) ناسازگاری اغلب از سطح رفتارها و هنجارها آغاز می‌شود و به سطوح عمیق‌تر یعنی عقاید و ارزش‌ها می‌رسد.

۱۲۵- هر یک از موارد زیر، به ترتیب پیامد چیست؟

- فراخواندن دانشمندان و متفکران به بازاندیشی دربارهٔ بنیان‌های عقیدتی و ارزشی جهان اجتماعی

- گرفتار شدن جهان اجتماعی به کهنوت و مرگ

- مواجه شدن جهان اجتماعی با انواع مختلف آسیب‌ها مانند یأس و ناامیدی

(۱) کاستی و خلأ معنوی - عدم توانایی پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی افراد - عقاید و ارزش‌های نادرست

(۲) دگرگونی عقاید و ارزش‌ها - کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی - عقاید و ارزش‌های نادرست

(۳) کاستی و خلأ معنوی - کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی - غفلت از پاسخ دادن به پرسش‌های افراد دربارهٔ مرگ و زندگی

(۴) دگرگونی عقاید و ارزش‌ها - عدم توانایی پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی افراد - غفلت از پاسخ دادن به پرسش‌های افراد دربارهٔ مرگ و زندگی

۱۲۶- به آسیب عمیقی که مانع تعامل و داد و ستد فرهنگی می‌شود، ... فرهنگی گفته می‌شود و در تعاملات بین‌فرهنگی، فرهنگی که ... تحولات هویتی پیدا می‌کند.

- (۱) از خودبیگانگی - در تعاملات فرهنگی به صورت گزینشی عناصر فرهنگی دیگر را فراگیرد.
- (۲) خودباختگی - به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند.
- (۳) خودباختگی - در تعاملات فرهنگی به صورت گزینشی عناصر فرهنگی دیگر را فراگیرد.
- (۴) از خودبیگانگی - به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند.

۱۲۷- جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، کدام عناصر را اخذ کرد و علت آن چه بود؟

- (۱) اساطیری - تناسب هستی‌شناسی
- (۲) اساطیری - اهمیت آن برای اسلام
- (۳) عقلی - اهمیت آن برای اسلام
- (۴) عقلی - تناسب هستی‌شناسی

۱۲۸- بسیاری از جوامع غیرغربی در رویارویی با جهان غرب به دلیل این که مرعوب قدرت ... و ... برتر غرب شدند به ... گرفتار شدند.

- (۱) سیاسی - نظامی - از خودبیگانگی حقیقی
- (۲) اقتصادی - سیاسی - از خودبیگانگی حقیقی
- (۳) سیاسی - نظامی - خودباختگی فرهنگی
- (۴) اقتصادی - سیاسی - خودباختگی فرهنگی

۱۲۹- کدام معنای از خودبیگانگی فرهنگی، با خودباختگی فرهنگی مناسبت دارد؟

(۱) معنای اول از خودبیگانگی فرهنگی که همان از خودبیگانگی فطری است، در جایی رخ می‌دهد که یک جهان اجتماعی در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر هویت خود را از یاد ببرد.

(۲) معنای اول از خودبیگانگی فرهنگی که همان از خودبیگانگی تاریخی است، در جایی رخ می‌دهد که یک جهان اجتماعی فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند.

(۳) معنای دوم از خودبیگانگی فرهنگی که همان از خودبیگانگی تاریخی است، در جایی رخ می‌دهد که عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی مانع آشنایی درست افراد جامعه با انسان و جهان می‌گردند.

(۴) معنای دوم از خودبیگانگی فرهنگی که همان از خودبیگانگی فطری است، در جایی رخ می‌دهد که فرهنگ یک جهان اجتماعی نمی‌گذارد انسان‌ها به تفسیر و شناختی صحیح از عالم نائل شوند.

۱۳۰- هر یک از عبارات زیر، به ترتیب مربوط به کدام مورد است؟

- تحولات هویتی در تعامل با جهان اسلام و پذیرش عقاید و ارزش‌های توحیدی آن

- ناتوانی در تداوم و بسط فرهنگ گذشته خود

- مهم‌ترین مانع تعامل جوامع غیرغربی با جهان غرب

- (۱) یونان - غرب زده - از خودبیگانگی
- (۲) مصر - اساطیری - تحولات فرهنگی
- (۳) مصر - خودباخته - غرب زدگی
- (۴) یونان - از خودبیگانه - غرب زدگی

آزمون ۱۸ آذر ماه ۱۴۰۱

دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده‌ی تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	
عربی زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	
تاریخ و جغرافیا	۷	۶	۴	۲	۱	
فلسفه و منطق	۶	۴	۳	۲	۱	

مدت پاسخ‌گویی: ۸۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۱۱۰

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ‌گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	عربی زبان قرآن (۱) و (۳)	اجباری	۲۰	۱۳۱	۱۵۰	۲۰
۲	عربی زبان قرآن (۲)	انتخابی	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۱۰
				۱۶۱	۱۷۰	
۳	عربی زبان قرآن (۱)		۱۰	۱۶۱	۱۷۰	
۴	تاریخ و جغرافیا (۳)	اجباری	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	۱۰
۵	تاریخ و جغرافیا (۱)	اختیاری	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰
				۱۹۱	۲۰۰	
۶	تاریخ و جغرافیا (۲)		۱۰	۱۹۱	۲۰۰	
۷	فلسفه دوازدهم	اجباری	۱۰	۲۰۱	۲۱۰	۱۰
۸	منطق	اجباری	۱۰	۲۱۱	۲۲۰	۱۰
۹	فلسفه یازدهم	انتخابی	۱۰	۲۲۱	۲۳۰	۱۰
				۲۳۱	۲۴۰	
۱۰	منطق		۱۰	۲۳۱	۲۴۰	

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی (۳):

الوجه النَّافِعُ وَالْوَجْهُ الْمَضْرُوبُ

درس ۲

صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷

عربی (۱):

صِنَاعَةُ النَّقْطِ

درس ۷

صفحه‌های ۷۱ تا ۸۲

■ ■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۳۱ - ۱۳۹)

۱۳۱- ﴿وَ إِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَ أَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾:

(۱) و چون قرآن قرائت شد همه بدان گوش دادند و سکوت کردند تا مورد رحمت قرار گیرند!

(۲) و هنگامی که قرآن خواندند آن را بشنوید و سکوت کنید شاید مورد رحمت قرار داده شوید!

(۳) و هرگاه قرآن خوانده شود به آن گوش فرا دهید و سکوت کنید امید است مورد رحمت قرار گیرید!

(۴) و هر زمان قرآن خوانده شد به آن گوش فرا دهید و خاموش باشید که خداوند شما را مورد رحمت قرار دهد!

۱۳۲- «إِسْتِخْرَاجُ النَّقْطِ قَدْ يَسْتَعْرِقُ وَقْتًا طَوِيلًا لِأَنَّ الْحَفْرَ يَكُونُ فِي طَبَقَاتِ الصَّخُورِ فِي بَاطِنِ الْأَرْضِ!»:

(۱) استخراج نفت گاهی وقتی طولانی می‌گیرد زیرا حفر در لایه‌های صخره‌ها در دل زمین اتفاق می‌افتد!

(۲) استخراج نفت گاهی زمانی طولانی می‌گیرد برای اینکه حفر در لایه‌های صخره‌ها در درون زمین می‌باشد!

(۳) گاهی استخراج نفت وقتی طولانی می‌برد زیرا حفر در لایه‌های پایین زمین بر روی صخره‌ها انجام می‌شود!

(۴) استخراج نفت به زمان طولانی نیاز دارد برای اینکه گاهی استخراج در لایه‌های صخره‌ها در درون زمین می‌باشد!

۱۳۳- «رُؤَسَاءُ شَرَكَاتِ الْبِنَاءِ كَانُوا مُشْتَاقِينَ لِاسْتِخْرَامِ الدِّيْنَامِيْتِ لِأَنَّهُ يُسَهِّلُ الْأُمُورَ الصَّعْبَةَ!»:

(۱) رؤسای شرکت‌های ساختمان‌سازی به منظور به کار بردن دینامیت اشتیاق داشتند، چرا که آن امور دشوار را ساده‌تر می‌کند!

(۲) برای به کار گرفتن دینامیت، رؤسای شرکت‌های ساخت‌وساز اشتیاق نشان دادند، زیرا آن کارهای سخت را ساده می‌نماید!

(۳) رؤسای شرکت‌های ساختمان‌سازی برای به کار بردن دینامیت مشتاق بودند، زیرا که آن امور سخت را سهل می‌کند!

(۴) رؤسای شرکت‌های ساختمانی برای به کار گرفتن دینامیت اشتیاق دارند، چه آن کارهای سخت را ساده‌تر می‌کند!

۱۳۴- «كَانَتْ هَذِهِ الدُّنْيَا الْفَانِيَّةُ عِنْدَ إِمَامِنَا عَلِيٍّ (ع) لِأَهْوَنَ مِنْ وَرَقَةٍ فِي فَمِّ جَرَادَةٍ تَقْضُمُهَا!»:

(۱) قطعاً این دنیای فانی ما نزد امام علی (ع) از برگ‌گی در دهان ملخی که آن را می‌جوید پست‌تر است!

(۲) بی‌گمان این دنیای فانی نزد امامان علی (ع) پست‌تر از برگ‌گی در دهان ملخی بود که آن را می‌جوید!

(۳) بدون شک این دنیا برای امامان علی (ع) فانی بوده و پست‌تر از برگ‌گی در دهان ملخی بود که می‌جوید!

(۴) این دنیای فانی قطعاً نزد امامان علی (ع) همچون برگ‌گی پست در دهان یک ملخ بود که آن را می‌جوید!

۱۳۵- «الذَّهَبُ الْأَسْوَدُ قِيمٌ فِي الْعَالَمِ وَلَكِنْ يُصَدَّرُ قِسْمٌ عَظِيمٌ مِنْهُ مِنْ بِلَادِنَا إِلَى الْبُلْدَانِ الصَّنَاعِيَّةِ!»:

(۱) طلای سیاه که در جهان ارزشمند است، بخش بزرگی از آن از کشور، به دو کشور صنعتی صادر می‌شود!

(۲) در جهان طلای سیاه ارزش دارد، اما بخشی بزرگ از آن را از کشورمان به کشورهای صنعتی صادر می‌کنند!

(۳) طلای سیاه در جهان ارزشمند است، اما بخش بزرگی از آن از کشورمان به کشورهای صنعتی صادر می‌شود!

(۴) با اینکه طلای سیاه در جهان قیمتی است، ولی بخش بزرگی از آن را از کشورمان به کشورهای صنعتی صادر می‌کنند!

۱۳۶- عین الصحیح:

- (۱) تمّ تحويل التلال إلى سهول صالحة للزراعة! : تپه‌ها به دشتهایی قابل کشت تبدیل شدند!
- (۲) تَرَجَع النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ إِلَى رَبِّهَا مَرْضِيَّةً! : نفس مطمئنّه با رضایت به سوی خدای خود باز می‌گردد!
- (۳) كان الحُرّاس قد امتنعوا عن النوم للحراسة من قصر الملك! : نگهبانان را به‌منظور پاسداری از قصر پادشاه از خواب بازداشته بودند!
- (۴) إِيَّاكَ و سَلْبَ حَقِّ وَّلُوْكَان جَلْب شَعِيرَةَ مِنْ فَم نَمْلَةٍ! : از اینکه حقی را بستانی بپرهیز حتی اگر یک دانه برنج از دهان مورچه‌ای باشد!

۱۳۷- عین الخطأ:

- (۱) قد أُستخرج الماء من تلك الآبار العميقة! : آب از آن چاه‌های عمیق استخراج شده است!
- (۲) ستقف حافلنًا عشر دقائق في المحطة حتى يذهب المسافرون إلى دورات المياه! : در ایستگاه ۱۰ دقیقه اتوبوسمان را متوقف خواهیم کرد تا مسافران به سرویس‌های بهداشتی بروند!
- (۳) أعطاني صاحب الدار الحليب و الزبدة و المُرّي للفطور! : صاحبخانه برای صبحانه به من شیر و کره و مربا داد!
- (۴) كانت اللوحات الصّفراء تُحذّر المواطنين من بناء البيوت على امتداد أنابيب النّقط! : تابلوهای زرد به شهروندان درباره ساختن خانه‌ها در امتداد لوله‌های نفت هشدار می‌دادند!

۱۳۸- «هنگامی که تیممان در مسابقه پیروز شد و جایزه را به دست آورد، تماشاچیان را خوشحال دیدم!»:

- (۱) لَمَّا فَاز فَرِيقُنَا فِي الْمُبَارَاةِ وَ اِكْتَسَبَ الْجَائِزَةَ شَاهَدْتُ الْمُتَفَرِّجِينَ الْفَرِحِينَ!
- (۲) عِنْدَمَا غَلَبَ فَرِيقُنَا فِي الْمُبَارَاةِ وَ كَسَبَ الْجَائِزَةَ رَأَيْتُ الْمُتَفَرِّجِينَ وَ هُمْ فَرِحُونَ!
- (۳) إِذَا حَصَلَ فَرِيقُنَا فِي الْمُبَارَاةِ عَلَى النِّصْرِ وَ الْجَائِزَةَ رَأَيْتُ الْمُتَفَرِّجِينَ مَسْرُورِينَ!
- (۴) إِذَا اِنْتَصَرَ الْفَرِيقُ فِي الْمُبَارَاةِ وَ حَصَلَ عَلَى الْجَائِزَةَ شَاهَدْتُ الْمُتَفَرِّجِينَ مَسْرُورًا!

۱۳۹- عین الخطأ في مفهوم العبارة: «تعرّف الأشياء بأضدادها»:

- (۱) جز به ضد ضد را همی نتوان شناخت / چون ببیند زخم بشناسد نواخت
- (۲) رنج و غم را حق پی آن آفرید / تا بدین ضد خوشدلی آید پدید
- (۳) پس به ضد نور دانستی تو نور / ضدّ، ضد را می نماید در صدور
- (۴) جمع گشته سایه الطاف با خورشید فضل / جمع اضداد از کمال عشق او گشته روا

■ ■ عین الصحیح في الإعراب و التحليل الصرفي (۱۴۰-۱۴۲)

۱۴۰- «إنهدم الجدار على رأس الطفل فاستغاث الناس و هو يبكي!»

- (۱) يبكي: فعل مضارع - للغائب - حروفه الأصلية: «ب ك ي» / حال
- (۲) استغاث: فعل ماض - للمفرد المذكر الغائب - له ثلاثة حروف زائدة / حال
- (۳) يبكي: مضارع - للغائب - مجرد ثلاثي - لازم - معلوم / الجملة فعلية، و خبر
- (۴) استغاث: ماض - للغائب - مزيد ثلاثي من باب "استفعال" / فعل و فاعله: الناس

١٤١- «انتقلت الأخشاب من الغابة إلى مصنع الورق!»

- (١) ماض - للمؤنث الغائب - مجهول / جملة فعلية، نائب فاعله: الأخشاب
 (٢) فعل ماض - مزيد ثلاثي - للمؤنث - لازم - معلوم / فعل و فاعله: الأخشاب
 (٣) فعل ماض - للغائبة - له ثلاثة حروف أصلية و مصدره "انتقال" / فعل و مفعوله: الأخشاب
 (٤) ماض - للغائبة - حروفه الأصلية ثلاثة و مصدره على وزن «انفعال» / فعل و نائب فاعله: الأخشاب

١٤٢- «أخبر الحيران بما حدث في شارعنا قبل طلوع الشمس!»

- (١) اسم - مفرد مذکر - مبني / مفعول
 (٢) جمع مكسّر - معرفة / فاعل
 (٣) اسم - مثني للمذكر - معرب / فاعل
 (٤) جمع تكسير؛ مفرد: الجار / نائب فاعل

■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (١٤٣ - ١٥٠)

١٤٣- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) كُنَّا نُشَاهِدُ تَقَدَّمَ الطُّلَابِ فِي مَدَارِسِ الْبِلَادِ!
 (٢) عَلَيْنَا أَنْ نَتَنَاوَلَ الْأَطْعَمَةَ الْمُفِيدَةَ فِي الْحَيَاةِ!
 (٣) الْإِنْسَانُ الْمُؤْمِنُ لَا يَخُونُ فِي أَمَانَاتِ الْآخَرِينَ!
 (٤) إِنَّ الْمُسْلِمِينَ لِيَعْتَمِدُوا عَلَى اللَّهِ فِي جَمِيعِ الْأَحْوَالِ!

١٤٤- عین «يستخدم» يكون مضارعاً مجهولاً:

- (١) يستخدم العمال تلك الأنابيب لنقل النفط!
 (٢) يستخدم الأنبوب ذلك المزراع لنقل الماء!
 (٣) تلك أنابيب يستخدمها الخبراء لنقل النفط!
 (٤) ذلك الأنبوب يستخدم لنقل الماء إلى المزراع!

١٤٥- عین نائب الفاعل من الكلمات المبنيّة:

- (١) في الحرب المفروضة أستشهد هؤلاء الجنود للدفاع عن الوطن!
 (٢) أشجع أولئك السائحين إلى السفر لرؤية قبة قابوس في مدينتي!
 (٣) يفرز سائل مطهر من لسان القط و ذلك سلاح طبي دائم لهذا الحيوان!
 (٤) في العصر الحالي يُصدّر النفط و الغاز من بلدان الشرق الأوسط إلى البلدان الصناعيّة!

۱۴۶- أي كلمة تُحذف في البناء للمجهول؟؛ عین الخطأ:

- (۱) يرى السائح إيران بدأ ممتازاً لقضاء العطلات! ← السائح
- (۲) بعد ركوب الحافلة الحمراء أمام المدرسة أغلق السائق بابها! ← السائق
- (۳) تنقل النفط إلى البلاد الأخرى الناقلات المجهزة بأحدث التقنيات! ← النفط
- (۴) طوال السنوات الأخيرة قد شهدت إيران نمواً ملحوظاً في السياحة! ← إيران

۱۴۷- عین الحال غير جملة:

- (۱) في بداية المساء أنا و زملائي نسير إلى الملعب نشيطين!
- (۲) يا ولدي، أعلم أن الحياة لها أسرار و هي مملوءة بالصعاب!
- (۳) كانت البنات قد ساعدن أمهنّ في شؤون البيت و هنّ مُبتسمات!
- (۴) لستُ مطمئناً ولكن أظنّ أنهم يُشاركون في الحفلة و هم محزونون!

۱۴۸- عین الصحيح في الحال:

- (۱) المخترعات الحديثة تُساعد البشر مُسهلاً أمور حياته!
- (۲) لاعبا كرة القدم رجعا من المسابقة مُبتسمان!
- (۳) وصلت المسافرتان إلى المطار متأخرتين!
- (۴) يُشجع المُتفرجون فريقهم الفائز و هم فرح!

۱۴۹- عین الخطأ للفرغ لإيجاد الحال: «خَرَجْتُ مِنْ حَفْلَةٍ تَكْرِيمِ الْمُعَلِّمِينَ . . . . .»

- (۱) مُبتسماً (۲) مُبتسمةً (۳) و أنا أبتسمُ (۴) و أنا مُبتسماً

۱۵۰- «سأل الرجلُ ولده مُتعباً: أ لم تُشاهد أصدقاءك في الساحة و هم يلعبون مسرورين!». كم حالاً في العبارة:

- (۱) واحد (۲) إثنان (۳) ثلاثة (۴) أربعة

إرْحَمُوا ثَلَاثَةً
درس ۶
صفحه‌های ۷۱ تا ۸۴

در این بخش، از میان سؤالات عربی (۲) و عربی (۱) تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤال‌های ۱۵۱ تا ۱۶۰ «یا» به سؤال‌های ۱۶۱ تا ۱۷۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۲)

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۱۵۱ - ۱۵۶)

۱۵۱- ﴿أفلم ينظروا إلى السماء فوقهم كيف بنيناها ...﴾:

- (۱) پس آیا به آسمان در بالای سرشان ننگریسته‌اند که چگونه آن را ساختیم ...؟!.
  - (۲) آیا به آسمان‌های بالای سر خود نگاه نکرده‌اند که چگونه آن‌ها را بنا کرده‌ایم ...؟!.
  - (۳) پس چرا به آسمان بالای سرشان نگاهی نینداخته‌اند که چگونه ما آن را بنا کردیم ...؟!.
  - (۴) آیا مگر به آسمانی که در بالای سرشان هست نگاه نکردند که چطور آن را می‌سازیم ...؟!.
- ۱۵۲- «هذا الرجل ضُرب به المثل في الكرم لأنه ما أتاه أحد في حاجة فَرَدَّهُ خائباً!»:

- (۱) در سخاوت به این مرد مثل زده شده چون که کسی به نزد او نمی‌رود که دست خالی بازگردد!
  - (۲) این مرد، در سخاوت به او مثل زده شد، زیرا کسی در مورد نیازی نزد او نرفت که او را مایوس بازگرداند!
  - (۳) در کرم این مرد ضرب‌المثل شده است، برای اینکه هیچ‌کسی با خواسته‌ای نزد او نیامده تا مایوس برگردد!
  - (۴) در بخشندگی به این مرد مثل زده شده است، برای اینکه هیچ‌کس نزد او با خواسته‌ای نیامد که او را ناامید برگردانده باشد!
- ۱۵۳- «إِنَّ عَدِيًّا الَّذِي كَانَ رَئِيسَ قَوْمِهِ بَعْدَ وَفَاةِ أَبِيهِ «حَاتِمِ الطَّائِي» لَمَّا سَمِعَ مِنْ أُخْتِهِ «سَفَانَةَ» بَعْضَ خِصَالِ النَّبِيِّ الْجَمِيلَةِ ذَهَبَ إِلَيْهِ وَاسْلَمَ!»:

- (۱) عدی که پس از مرگ پدرش حاتم طائی رئیس قومش بود وقتی که برخی ویژگی‌های زیبای پیامبر را از خواهرش سفانه شنید به سوی او رفت و مسلمان شد!
- (۲) عدی کسی است که رئیس قوم خود پس از مرگ پدرش حاتم طائی بود و بعد از اینکه از خواهرش سفانه بعضی از صفات زیبای پیامبر را شنید به سوی او رفت و مسلمان شد!
- (۳) عدی که پس از مرگ پدرش حاتم طائی رئیس قومش شده بود بعد از شنیدن خصلت‌های زیبای پیامبر از خواهرش سفانه به سوی او رفته و اسلام می‌آورد!
- (۴) عدی پس از مرگ پدرش که رئیس قوم بود، جانشین حاتم طائی شد و وقتی که برخی ویژگی‌های زیبای پیامبر را از خواهرش سفانه شنید به سوی پیامبر رفت و مسلمان گردید!

۱۵۴- عین الصحيح:

- (۱) الْمُؤْمِنُونَ لَا يَظْلَمُونَ كَمَا يُحِبُّونَ أَنْ لَا يُظْلَمُوا!! مؤمنان ظلم نمی‌کنند همانطور که دوست ندارند مورد ظلم قرار گیرند!
  - (۲) لَا يَبِئْسَ الْمُسْلِمُونَ مِنَ التَّقَدُّمِ فِي الْعُلُومِ الْمُخْتَلَفَةِ!! مسلمانان نباید از پیشرفت در علوم مختلف ناامید می‌شدند!
  - (۳) أُطْلِقَ جَمْعٌ كَثِيرٌ مِنَ الْأَسْرَى عِنْدَمَا اسْلَمُوا!! جمعیت زیادی از اسیران، هنگامی که اسلام آوردند، آزاد شدند!
  - (۴) إِرْحَمَ غَنِيًّا إِفْتَقَرَ فَيُعْنِيكَ اللَّهُ!! چو بر ثروتمندی که فقیر شده رحم آوری، خداوند بی‌نیازت می‌کند!
- ۱۵۵- «دانش‌آموزان درس خواندن را ترک نکردند تا به پیشرفت کشور خود کمک کنند!»:

- (۱) التَّلَامِيذُ لَمْ يَتْرَكُوا الدَّرْسَ لِكَيْ يُسَاعِدُوا تَقَدُّمَ الْبِلَادِ!
- (۲) لَمْ يَتْرِكِ الطَّلَابُ الدَّرَاسَةَ حَتَّى يُسَاعِدُوا تَقَدُّمَ بِلَادِهِمْ!
- (۳) الطَّلَابُ لَمْ يَتْرَكُوا الدَّرَاسَةَ لِيُسَاعِدُوا التَّقَدُّمَ فِي الْبِلَادِ!
- (۴) الطَّلَابَاتُ لَا يَتْرَكْنَ الدَّرْسَ حَتَّى يُسَاعِدْنَ تَقَدُّمَ بِلَادِهِنَّ!

۱۵۶- عین غیرالمناسب للمفهوم:

(۱) خیر الأمور أوسطها: اندازه نگه دار که اندازه نکوست!

(۲) المؤمن قليل الكلام كثير العمل: کم گوی و گزیده گوی چون دُر!

(۳) العالم بلا عمل كالشجر بلا ثمر: نادان به گمان خویش دانشمند است!

(۴) أمرني ربّي بمدارة الناس: با دوستان مروّت با دشمنان مدارا!

۱۵۷- عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي «تعلمت المرأة العربية و بعد مدة كانت تقرأ الأدعية و لا تراجع ترجمتها»:

(۱) العربية: اسم - مفرد مؤنث - معرب - معرّف بأل / مفعول و منصوب، علامة إعرابه: الفتحة

(۲) الأدعية: اسم - جمع التکسیر (مفردها: دعاء) - معرب / مفعول و منصوب بالفتحة

(۳) تراجع: فعل مضارع - للمخاطبة - مزيد ثلاثي (ماضیه: راجع) - مجهول / مع فاعله جملة فعلية

(۴) تعلمت: فعل ماض - للغائبة - مزيد ثلاثي (مصدره: تعلم) - متعدّد - معلوم / فعل و فاعله: «المرأة»

۱۵۸- عین الصحيح في ضبط حركات الحروف:

(۱) أيها المسلم لا تخف من الظالمين لأن الله معك!

(۲) ليساعد أباه ذهب الشاب إلى المزرعة صباح اليوم!

(۳) أساعد الطلاب لتعلم دروسهم حتى ينجحوا في الإمتحانات!

(۴) جئت إلى المدرسة لتكلم مع معلّمي ولكن لم يستمع إلى كلامي!

۱۵۹- عین «اللام» تدلّ على الطلب للقيام بالعمل:

(۱) لنحاول أن نوصل أنفسنا إلى الأهداف العالية!

(۲) لأنجح في إمتحان نهاية السنة، طالعت دؤوباً!

(۳) طلبت الأم من أولادها ليساعدوها في تنظيف الغرفة!

(۴) علينا أن نواجه الحياة بالتقاؤل لنحصل على النجاح!

۱۶۰- عین العبارة التي يمكن ترجمتها مع «نبايد» في الفارسية:

(۱) ﴿ و لا تأكلوا ممّا لم يذكر اسمُ الله عليه ﴾

(۲) لا يُفرجُ المكروب إلا هذا الرجل الذي له خصال غلّيا!

(۳) ناديتُ ربّي؛ اللهمّ إنّي أعوذ بك من نفسي لا تشبع و من صلاة لا تُرفع!

(۴) لا يعلم بعض الطلاب كيفية التعلّم فعليهم أن لا يخافوا من صعوبة الدروس!

صناعة النفط
درس ۷
صفحه‌های ۷۱ تا ۸۲

اگر به سؤال‌های ۱۵۱ تا ۱۶۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۱۶۱ تا ۱۷۰ پاسخ دهید.

عربی زبان قرآن (۱)

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة من أو إلى العربية (۱۶۱ - ۱۶۵)

۱۶۱- «لا تعيش في الماضي و ما وقع فيه حتى لا يضيع مستقبلك!»:

(۱) در گذشته و آنچه در آن رخ داده است زندگی مکن تا آینده‌ات تباہ نشود!

(۲) در گذشته‌ها و چیزهایی که در آن‌ها رخ داده بود زندگی مکن تا آینده تو ضایع نگردد!

(۳) برای اینکه آینده خود را تباہ نسازی، در گذشته و آنچه در آن روی داد، زندگی مکن!

(۴) برای تباہ نساختن آینده خویش، در گذشته و چیزی که در آن واقع می‌شود، زندگی منماید!

۱۶۲- «للمنتجات النفطية استخدامات عديدة؛ منها في صناعة المطاط و مبيدات الحشرات، و يستخدمها البعض لتقليل

الصداع!»:

(۱) برای فرآورده‌های نفتی کاربردهای زیادی هست؛ که برخی در ساخت کائوچو و حشره‌کش‌ها و برخی برای تقلیل سردرد از آن استفاده می‌کردند!

(۲) تولیدات نفتی کاربردهای زیادی دارد؛ از جمله آن در ساخت پلاستیک‌ها و حشره‌کش‌ها است و بعضی برای سردرد کم از آن استفاده می‌کنند!

(۳) از نفت تولیدات زیادی به دست می‌آید؛ از جمله آن در ساخت پلاستیک‌ها و حشره‌کش‌ها و بعضی برای رفع سردرد از آن استفاده می‌کنند!

(۴) فرآورده‌های نفتی کاربردهای زیادی دارد؛ از جمله آن در ساخت کائوچو و حشره‌کش‌ها است و برخی برای کم کردن سردرد از آن استفاده می‌کنند!

۱۶۳- «إنّ الناس يحتاجون إلى أجهزة حديثة لكي يقلّ استهلاك الكهرباء في بيوتهم!»:

(۱) مردم به ابزارهای تازه‌ای نیاز دارند برای اینکه مصرف برق در منازلشان کم شود!

(۲) مردم امروزه به وسایل جدیدی احتیاج دارند که مصرف برق خانه‌هایشان را کم کند!

(۳) احتیاج مردم به ابزار جدیدی است برای اینکه اسراف برق را در منازل آن‌ها کاهش دهد!

(۴) انسان‌ها به وسیله‌ تازه‌ای نیاز دارند که بتوانند مصرف برق را در خانه‌های خود کمتر کنند!

۱۶۴- عین الصحيح:

(۱) بلادنا الحبيبة غنيّة بثروات متعدّدة و ثمينّة،: کشور محبوب ما دارای ثروت‌های زیاد گرانبهایی است،

(۲) منها النفط و الغاز و معادن الحديد و النّحاس،: یکی از آن‌ها نفت و گاز و انواع معدن آهن و روی است،

(۳) تصدّر ايران قسماً من تلك الثروات إلى البلدان الأخرى،: ایران بخشی از این ثروت‌ها را به سایر کشورها صادر می‌کند،

(۴) و القسم الأكبر منها نستفيدها في داخل البلاد!،: و از بخش بزرگتر آن‌ها در درون کشور استفاده می‌کنیم!

۱۶۵- «نفت و فراورده‌های آن با نفتکش‌های بزرگ نفت از بنادر صادر می‌شود!»:

(۱) النَّفْطُ وَ مُنتَجَاتُهُ يُصَدَّرُ بِنَاقِلَاتٍ نَفْطٍ كَبِيرَةٍ بِالْمِينَاءِ!

(۲) يُصَدَّرُ النَّفْطُ وَ مُنتَجَاتُهُ بِنَاقِلَاتِ النَّفْطِ الْكَبِيرَةِ مِنَ الْمَوَانِي!

(۳) النَّفْطُ وَ مُنتَجَاتُهُ تُصَدَّرُ بِالنَّاقِلَاتِ الْكَبِيرَةِ النَّفْطِ مِنَ الْمِينَاءِ!

(۴) تُصَدَّرُ النَّفْطُ وَ مُنتَجَاتُهَا بِنَاقِلَاتِ النَّفْطِ الْكَبِيرِ مِنَ الْمَوَانِي!

۱۶۶- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ «سُتَّخْدَمُ آلَاتٌ لِتَقْلِيلِ الضَّغْطِ حَتَّى تَبْقَى الْأَنْبَابُ سَالِمَةً»:

(۱) آلَاتٌ: اسم - جمع سالم للمؤنث، مفرده: آلة - معرب / فاعل و مرفوع

(۲) تُسْتَخْدَمُ: مضارع - للمفرد المؤنث الغائب - ماضيه للمذكر: إِسْتَخْدَمَ / فاعله محذوف

(۳) تَقْلِيلٌ: اسم - مذكر - حروفه الأصلية (قَلَّ) / مفعول أو مفعول به؛ مضاف لـ « ضغط »

(۴) تَبْقَى: للمفرد المذكر المخاطب - ليس له حرف زائد - معرب / فعل و فاعله: « الأنابيب »

۱۶۷- عَيْنُ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

(۱) نَقَلَ النَّقْطَ عَبْرَ الْأَنْبَابِ أَكْثَرَ خَطَرًا!

(۲) إِيْرَانُ مِنْ أَكْبَرِ الدُّوَلِ الْمُصَدِّرَةِ لِلنَّفْطِ!

(۳) الْوَالِدَاتُ طَبَخْنَا أَطْعَمَةً لَذِيذَةً لَنَا!

(۴) اللُّوْحَاتُ التَّحْذِيرِيَّةُ تُحَذِّرُ الْمُوَاطِنَ مِنْ حَفْرِ الْأَرْضِ!

۱۶۸- عَيْنُ مَا فِيهِ فِعْلَانِ مُتَشَابِهَانِ مِنْ حَيْثُ الْبِنَاءِ عَلَى الْمَعْلُومِ أَوْ الْمَجْهُولِ:

(۱) أَوْلَنُكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَ لَا يُظَلَمُونَ شَيْئًا!

(۲) سَمِعَ صَوْتٌ قَوِيٌّ مِنْ بَعِيدٍ فَخَافَ الْجَمِيعُ!

(۳) يُسْتَفَادُ النَّفْطُ فِي الطَّبِّ وَ يِعَالَجُ الْأَمْرَاضَ بِهِ!

(۴) أَقْلًا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبْلِ كَيْفَ خَلَقَتْ!

۱۶۹- عَيْنُ مَا فِيهِ نَائِبٌ عَنِ الْفَاعِلِ:

(۱) نَحْصَلُ مِنَ النَّفْطِ عَلَى مُسْتَقَاتٍ كَثِيرَةٍ كَالْبِنَزِينِ!

(۲) يَرِسُّ صَدِيقِي صُورَةَ خَلَابَةٍ عَلَى جِدَارِ الْمَدْرَسَةِ!

(۳) هِيَ تُحَذِّرُ الْمُوَاطِنِينَ مِنْ حَفْرِ الْأَرْضِ لِبِنَاءِ عِمَارَةٍ!

(۴) تَحْفَرُ بئرٌ وَ تَوْضَعُ أَنْبَابٌ فِيهَا، فَيَصْعَدُ النَّفْطُ بِوَسْطِهَا!

۱۷۰- عَيْنُ الْعِبَارَةِ الَّتِي أُسْتَعْمِلَ فِيهَا الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ:

(۱) الذَّنْبُ يُغْتَشُّ عَنْ فَرِيْسَةِ قَدْ إِفْتَرَسَ وَالِدَهُ!

(۲) إِنِّي أَرْسَلْتُ لِلتَّعْلِيمِ وَ لِإِتْمَامِ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ!

(۳) انْتَصَرَ هُوْلَاءُ اللَّاعِبُونَ فِي مُبَارِيَاتِ كُرَةِ الْقَدَمِ!

(۴) الْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ يَعْمَلُونَ الْخَيْرَاتِ!

تاریخ و جغرافیا (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۳):

اوضاع اجتماعی، اقتصادی و

فرهنگی عصر قاجار

نهضت مشروطه ایران

صفحه‌های ۴۷ تا ۷۷

جغرافیا (۳):

مدیریت شهر و روستا

فنون و مهارت‌های جغرافیایی (۱)

صفحه‌های ۲۱ تا ۴۰

۱۷۱- هدف میرزا حسن رشديه از برپایی مراکز آموزشی جدید چه بود؟

(۱) جایگزین کردن آموزش دانشجو در داخل کشور به جای فرستادن آن‌ها به خارج

(۲) ترویج افکار نو به ویژه تفکر مشروطه‌خواهی و حکومت قانون در میان دانش‌آموختگان

(۳) فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه

(۴) تغییر روش‌های تعلیم و تربیت متناسب با فرهنگ اروپاییان

۱۷۲- در دوره کدام پادشاه قاجار، سنت نگارگری ایرانی تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی قرار گرفت؟

(۱) فتحعلی‌شاه

(۲) محمدشاه

(۳) ناصرالدین‌شاه

(۴) مظفرالدین‌شاه

۱۷۳- کدام رویداد تاریخی، اولین جرقه نهضت مشروطه به‌شمار می‌رود؟

(۱) اعتراضات مردمی علیه انتشار عکس مربوط به پوشیدن لباس روحانیت توسط موسیو نوژ بلژیکی در جشن بالماسکه

(۲) تشکیل انجمن‌های مخفی توسط آیت‌الله بهبهانی و آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری علیه حکومت قاجار

(۳) شلاق خوردن سه تن از علمای کرمان از عوامل حکومتی به دلیل مقابله آن‌ها با فرقه شیخیه

(۴) تجمع مردم تهران در مسجد شاه در اعتراض به گرانی کالاهای اساسی و حمله مأموران حکومتی به آن‌ها

۱۷۴- قرارداد ۱۹۰۷ که به موجب آن ایران به سه منطقه تحت سلطه تقسیم می‌شد، با میانجی‌گری کدام کشور منعقد شد؟

(۱) آلمان

(۲) روسیه

(۳) انگلستان

(۴) فرانسه

۱۷۵- کدام یک از وقایع زیر به عنوان اولین مرحله اتحاد نیروهای ضد استبداد در ایران عصر قاجار محسوب می‌شود؟

(۱) نهضت تحریم تنباکو

(۲) مهاجرت مردم و علما به شهر مقدس قم

(۳) اعتراض عمومی به ماجرای تأسیس بانک استقرای روس

(۴) تحسن در صحن حرم حضرت عبدالعظیم

۱۷۶- چرا اکثر مهاجران روستایی پس از ورود به شهر، در «بخش غیررسمی اقتصاد» به فعالیت می‌پردازند؟

الف) افزایش رشد طبیعی جمعیت شهری

ب) محدودیت فرصت‌های شغلی در شهر

ج) نداشتن مهارت و تخصص

د) رشد بخش غیررسمی اقتصاد

(۴) ب و ج

(۳) ج و د

(۲) الف و د

(۱) الف و ب

۱۷۷- تفاوت وضعیت رفاهی شهر و روستا چگونه است؟

(۱) از نظر دسترسی فقیران شهری و روستایی به خدمات رفاهی، هر دو منطقه وضعیت برابری دارند.

(۲) دسترسی فقیران روستایی به آموزش، بهداشت و درمان و مسکن نسبت به فقیران شهری بدتر است.

(۳) برخلاف تفاوت بالای نابرابری‌های اقتصادی بین مناطق شهری و روستایی، نابرابری رفاهی چندانی وجود ندارد.

(۴) دسترسی فقیران شهری به آموزش، بهداشت و سایر خدمات رفاهی پایین‌تر از مناطق روستایی است.

۱۷۸- دو مزیت زیر به ترتیب به کدام یک از ویژگی‌های عمده برنامه آمایش سرزمین اشاره دارند؟

الف) پیشگیری از مهاجرت بی‌رویه از روستاهای کوچک به شهرهای بزرگ

ب) برقراری تعادل بین مناطق کشور از نظر دسترسی به منابع و امکانات

(۱) توجه به نیازهای حال و آینده - توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه مناطق

(۲) توزیع متوازن جمعیت - توجه به عدالت در توسعه

(۳) توزیع متوازن جمعیت - توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه مناطق

(۴) توجه به نیازهای حال و آینده - توجه به عدالت در توسعه

۱۷۹- سازوکار سامانه اطلاعات جغرافیایی کدام است؟

(۱) تعیین موقعیت جغرافیایی مکان‌ها با دریافت اطلاعات ماهواره‌ای از طریق گیرنده‌های جی‌پی‌اس

(۲) طبقه‌بندی و ترکیب داده‌های مربوط به دنیای واقعی براساس اهداف مطالعه و نوع ویژگی‌های موردنظر در قالب لایه‌هایی جداگانه

(۳) به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در زمینه‌هایی چون حمل‌ونقل، مصرف انرژی، مدیریت ترافیک و ...

(۴) شناسایی ظرفیت‌ها و تأثیر مناطق مختلف در پیشرفت و توسعه عمومی و طراحی روشی برای بهره‌مندی منطقی از محیط‌زیست

۱۸۰- کدام گزینه از ویژگی‌های نقشه‌های GIS به حساب نمی‌آید؟

(۱) قابلیت برقراری ارتباط ریاضی بین انواع اطلاعات

(۲) هوشمندی و قابلیت بازیابی و مشاهده هر لایه از اطلاعات

(۳) برخورداری از امکان به‌روزکردن اطلاعات در همه بخش‌ها

(۴) دارای هدف مدیریت و تجزیه و تحلیل اطلاعات اجتماعی و اقتصادی

تاریخ و جغرافیا (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.
در صورت پاسخ‌گویی نمره آن در کارنامه اعلام خواهد شد.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۱):

ایران در عصر باستان؛
سرآغاز هویت ایرانی
(درس‌های ۱۲ و ۱۳)
صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۲۷

جغرافیا (۱):

جغرافیای انسانی ایران
(درس‌های ۷ و ۸)
صفحه‌های ۶۱ تا ۷۷

۱۸۱- پس از تشکیل حکومت اقوام آریایی، تمرکز قدرت و ثروت نزد عده‌ای خاص، چه پیامدی به دنبال داشت؟

- (۱) منجر به گسترش تشکیلات اداری و دیوانی و تمایز ارزش‌های قومی و قبیله‌ای شد.
- (۲) باعث ایجاد توازن قدرت و ثروت در حکومت و جلوگیری از نابرابری‌های اجتماعی شد.
- (۳) موجب ایجاد نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی و شکل‌گیری طبقات اجتماعی شد.
- (۴) اقتدار اقتصادی و اجتماعی در جامعه را افزایش داد و موبدان را صاحب قدرت ساخت.

۱۸۲- نظام طبقاتی ساسانیان بر کدام عامل استوار بود و گروه جدیدی که در این دوره به طبقه‌بندی نظام اجتماعی افزوده شد، چه نام داشت؟

- (۱) تمکن مالی و ثروت - جنگجویان
- (۲) اصالت نسب و خون - جنگجویان
- (۳) تمکن مالی و ثروت - دبیران
- (۴) اصالت نسب و خون - دبیران

۱۸۳- در دوره فرمانروایی ساسانیان، همگام با کدام عامل صنعت رشد کرد و کیفیت کالاهای تولیدی بهتر شد؟

- (۱) یکپارچه ساختن سرزمین‌های ثروتمند
- (۲) وجود صنعتگران رومی در کارگاه‌های شاهی
- (۳) توسعه شهرنشینی
- (۴) رشد بازرگانی میان شهرها

۱۸۴- عمده‌ترین منابع درآمد حکومت در ایران باستان چه بود؟

- (۱) تجارت
- (۲) صنعت و هنر
- (۳) مالیات
- (۴) تولید پارچه و ظروف

۱۸۵- جاده شاهی به فرمان چه کسی احداث شد و چه شهرهایی را به یکدیگر متصل می‌کرد؟

- (۱) خشایارشا - شوش را به هگمتانه در غرب ایران متصل می‌کرد.
- (۲) داریوش - شوش را به شهر سارد در آسیای صغیر متصل می‌کرد.
- (۳) کوروش - پاسارگاد را به هگمتانه در غرب ایران متصل می‌کرد.
- (۴) اردشیر دوم - پاسارگاد را به شهر سارد در آسیای صغیر متصل می‌کرد.

۱۸۶- میزان موالید کشوری در یک سال حدود ۷۵۰,۰۰۰ نفر و مرگومیر آن ۱۴۰,۰۰۰ نفر بوده است. میزان رشد طبیعی آن چند درصد است؟ (کل جمعیت حدود ۶۹,۵۰۰,۰۰۰ نفر)

- (۱) ۰/۵
- (۲) ۰/۶
- (۳) ۰/۴
- (۴) ۰/۸

۱۸۷- کدام گزینه راجع به ساختمان جمعیت نادرست است؟

- (۱) در طول زمان، نسبت سنی در کشورها دچار تغییراتی می‌شود.
- (۲) ساختمان جمعیت به معنای ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت است.
- (۳) تفاوت جمعیت کره زمین از لحاظ جنسیتی، همواره چشمگیر بوده است.
- (۴) میزان رشد موالید و تعداد جمعیت فعال اقتصادی را می‌توان بر روی هرم سنی نمایش داد.

۱۸۸- برنامه‌ریزان به منظور پیش‌بینی‌های لازم برای آینده چه اقدامی انجام می‌دهند؟

- (۱) ساختمان جمعیت فعلی را بررسی می‌کنند.
- (۲) از میزان رشد جمعیت اطلاع حاصل می‌کنند.
- (۳) میزان پراکندگی جمعیت در نواحی مختلف را بررسی می‌کنند.
- (۴) عوامل مؤثر در نحوه پراکندگی جمعیت را مطالعه می‌کنند.

۱۸۹- کدام مورد، عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«در استان خراسان جنوبی ...»

- (۱) بخش‌ها، تابع یک دهستان هستند و هر کدام، توسط بخشدار اداره می‌شود.
- (۲) هر شهرستان، از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل شده است.
- (۳) چند بخش همجوار، یک واحد دهستان را تشکیل داده است.
- (۴) هر یک از شهرستان‌ها توسط یک شهردار اداره می‌شود.

۱۹۰- کدام گزینه درباره تقسیمات کشوری در ایران صحیح نیست؟

- (۱) هر شهرستان به عنوان واحد متناسب و همگن تابع استان است.
- (۲) استان واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که توسط استاندار اداره می‌شود.
- (۳) در تقسیمات کشوری و از لحاظ نظام اداری، بخش تابع استان است.
- (۴) دهستان، کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری است که از به هم پیوستن چند روستا تشکیل می‌شود.

تاریخ و جغرافیا (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.
در صورت پاسخ‌گویی نمره آن در کارنامه اعلام خواهد شد.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۲):
ایران؛ از ورود اسلام تا
پایان صفویه
(درس‌های ۱۱ تا ۱۳)
صفحه‌های ۱۱۴ تا ۱۴۷
جغرافیا (۲):
نواحی انسانی
نواحی سیاسی
(درس‌های ۸ و ۹)
صفحه‌های ۹۹ تا ۱۲۶

۱۹۱- هولاکوخان به منظور گسترش فتوحات در غرب آسیا، نخست به چه اقدامی دست زد؟

- (۱) فتح قلعه‌های اسماعیلیان
- (۲) تسخیر بغداد و پایان دادن به حکومت بنی‌عباس
- (۳) سرکوب حکومت غیرمغولی آل مظفر
- (۴) شکست حکومت مملوکان مصر

۱۹۲- مغول‌ها پیش از آنکه مسلمان شوند بر پایه چه قوانینی عمل می‌کردند و دعاوی حقوقی آن‌ها در چه دادگاهی و زیر نظر چه کسی حل و فصل می‌شد؟

- (۱) تزوکات - دیوان عرض، عارض
- (۲) قواین یاسا - یرغو، یرغوچی
- (۳) تزوکات - یرغو، یرغوچی
- (۴) قواین یاسا - دیوان عرض، عارض

۱۹۳- آثار کدامیک از هنرمندان عصر تیموری، سرآغاز دگرگونی عظیمی در نقاشی به‌شمار می‌آید؟

- (۱) کمال‌الدین بهزاد
- (۲) امیر علیشیر نوایی
- (۳) بایسنقر میرزا
- (۴) غیاث‌الدین شیرازی

۱۹۴- علت واقعی لشکرکشی سلطان سلیم عثمانی به ایران در دوره شاه اسماعیل صفوی چه بود؟

- (۱) فعالیت مریدان طریقت صفوی در قلمرو عثمانی
- (۲) نگرانی از ایجاد حکومت قدرتمند صفوی
- (۳) تسلط بر سرزمین‌های شرق ایران تا رود جیحون
- (۴) ضمیمه کردن سرزمین‌های عراق و شام به قلمرو عثمانی

۱۹۵- کدام گزینه، درباره جدا شدن قندهار و الحاق مجدد آن به خاک ایران در دوره صفوی درست است؟

- (۱) در دوره شاه صفی از ایران جدا شد و شاه عباس دوم آن را به خاک ایران بازگرداند.
- (۲) در دوره سلطان محمد خدابنده از ایران جدا شد و شاه صفی بار دیگر آن را به خاک ایران ضمیمه کرد.
- (۳) در دوره شاه صفی، ایران تسلط خود را بر قندهار از دست داد و شاه سلیمان موفق شد آن را به قلمرو ایران بازگرداند.
- (۴) در دوره کوتاه سلطنت اسماعیل دوم از تسلط ایران خارج شد و محمد خدابنده آن را به قلمرو ایران ملحق کرد.

۱۹۶- کدام مورد، در خصوص کشورهایی که در بازارهای تجارت جهانی در واکنش به نوسانات قیمت، آسیب‌پذیری زیادی دارند، درست است؟

- (۱) تلاش می‌کنند واردات منابع انرژی و معدنی را بیشتر از گذشته، گسترش دهند.
- (۲) اقتصاد آن‌ها با صادرات محصولاتی مانند مواد خام و معدنی ارتباط مستقیم دارد.
- (۳) به ترتیب واردات و صادرات کالاهای کارخانه‌ای و مواد اولیه را گسترش می‌دهند.
- (۴) قادرند حمایت خود را از بخش‌های تولیدی کالاهای معدنی و کارخانه‌ای تقویت کنند.

۱۹۷- «تمرکز ثروت و درآمد جهان در دست برخی کشورها» توازن کدامیک از عوامل شاخص توسعه انسانی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و اثر آن بر فضای جغرافیایی به چه شکل است؟

- (۱) درآمد و رفاه - تفاوت چشم‌اندازهای جغرافیایی
- (۲) امید به زندگی - تفاوت چشم‌اندازهای جغرافیایی
- (۳) سواد و آموزش - یک‌دست کردن فضاهای جغرافیایی
- (۴) درآمد و رفاه - یک‌دست کردن فضاهای جغرافیایی

۱۹۸- در تبیین مفهوم مرکز- پیرامون، صدور سرمایه توسط کشورهای مرکز به چه معناست و نتیجه آن چیست؟

- (۱) انتقال قدرت و توان اقتصادی به کشورهای پیرامون - کمک به مستقل‌شدن کشورهای پیرامون
- (۲) سرمایه‌گذاری در دیگر نواحی جهان - کمک به مستقل‌شدن کشورهای پیرامون
- (۳) انتقال قدرت و توان اقتصادی به کشورهای پیرامون - دریافت سود و ثروت بیشتر
- (۴) سرمایه‌گذاری در دیگر نواحی جهان - دریافت سود و ثروت بیشتر

۱۹۹- تعریف مقابل کدامیک از نواحی سیاسی زیر نادرست است؟

- (۱) ناحیه سیاسی ملی: هر کشوری که نظام حکومتی مستقل دارد.
- (۲) ناحیه سیاسی فراملی: یک واحد جغرافیایی در داخل یک کشور که مدیریت آن تابع نظام حکومتی است.
- (۳) ناحیه سیاسی منطقه‌ای: عبارت است از چند کشور که تحت اداره یک نظام مدیریت منطقه‌ای قرار گرفته‌اند.
- (۴) ناحیه سیاسی فراملی: ناحیه‌ای است که نظام مدیریت مخصوص به خود دارد؛ مانند نواحی خودمختار و مناطق آزاد تجاری.

۲۰۰- «نخجوان»، «بندر هنگ‌کنگ» و «جزیره قشم» به ترتیب جزو کدام دسته از نواحی مربوط به ناحیه سیاسی ویژه است؟

- (۱) خودمختار - آزاد تجاری - خودمختار
- (۲) آزاد تجاری - آزاد تجاری - خودمختار
- (۳) خودمختار - خودمختار - آزاد تجاری
- (۴) آزاد تجاری - خودمختار - آزاد تجاری

فلسفه دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

کدام تصویر از جهان؟
خدا در فلسفه (قسمت اول)
صفحه‌های ۲۲ تا ۴۰

۲۰۱- شعر «از جمادی مردم و نامی شدم / وز نما مردم به حیوان بر زدم» کدام معنای اتفاق را انکار می‌کند؟

(۱) اول (۲) دوم (۳) چهارم (۴) سوم

۲۰۲- با توجه به معنای سوم اتفاق، چرا اعتقاد به غایتمندی جهان بدون پذیرش خداوند تناقض‌آمیز بوده و امکان‌پذیر نیست؟

- (۱) همه حوادث جهان از ابتدا تاکنون در جهت یک هدف و غایت از پیش تعیین شده قرار دارند.
- (۲) غایتمندی جهان مستلزم وجود غایت و هدفی است که از ذات خود جهان نشأت می‌گیرد.
- (۳) وجود غایت از پیش تعیین شده جهت تکامل موجودات وابسته به وجود خداوند است.
- (۴) هدفمندی امور عالم از نظر عقلی و منطقی انکارپذیر نیست و هیچ فیلسوفی با آن موافق نیست.

۲۰۳- کدام گزینه درباره معنای اتفاق نادرست است؟

- (۱) عدم آگاهی از تمامی علل ناقصه می‌تواند منجر به قبول معنای اول اتفاق باشد.
- (۲) تشویق دانشمندان به کشف علل پدیده‌ها منوط به انکار معنای دوم از اتفاق است.
- (۳) بسیاری از فیلسوفان با نفی علت نخستین و آفریننده معنای سوم اتفاق را انکار می‌کنند.
- (۴) اتفاق صرفاً به معنای چهارم می‌تواند کاربرد داشته باشد که با علیت و فروع آن مخالف نیست.

۲۰۴- برهین ارسطو برای اثبات خدا و مبدأ نخستین جهان مبتنی بر چه پیش‌فرض‌هایی است؟

- (۱) وجود موجود جاویدان در عالم ماده - حاکم بودن نظم در جهان هستی
- (۲) وجود جهان برتر از عالم مادی - نیازمندی موجودات مادی به آفریننده
- (۳) وجود نظم در جهان هستی - وجود وحدت در جهان مادی و غیرمادی
- (۴) برتری برخی موجودات بر برخی دیگر - وجود حرکت و انتظام در جهان هستی

۲۰۵- کدام یک از توصیفات زیر مربوط به خدای افلاطون نیست؟

- (۱) ثابت است و نمی‌توان تغییر و سیورورتی برای آن یافت.
- (۲) دیدنی نیست و با حس و عقل نمی‌توان به درک او نائل شد.
- (۳) کارش هدفدار است و براساس حکمت و برای هدفی خاص صورت می‌گیرد.
- (۴) در چیزی دیگر داخل نمی‌شود و قابل امتزاج و ترکیب با غیر خود نیست.

۲۰۶- کدام گزینه درباره استدلال کانت برای اثبات ضرورت وجود خدا صحیح می‌باشد؟

- (۱) کانت از لزوم وجود نفسی جاودانه، لزوم وجود اخلاق را نتیجه گرفت.
- (۲) استدلال کانت از ضرورت وجود خداوند به وجود جهانی غیرمادی می‌رسد.
- (۳) دلیل مختاربودن انسان وجود نفس مجرد و نتیجه آن رعایت اخلاق و مسئولیت‌پذیری است.
- (۴) بنا بر حکم وجدان اخلاقی انسان گاهی مواقع آنچه را برای خود می‌پسندد برای دیگری نیز می‌پسندد.

۲۰۷- کدام گزاره بیانگر اشتراک نظر هیوم و دیگر تجربه‌گرایان درباره برهان نظم نمی‌باشد؟

- (۱) مهم‌ترین برهان فیلسوفان الهی در باب خدا است.
- (۲) این برهان قادر به اثبات یک وجود ازلی و ابدی و نامتناهی نیست.
- (۳) برهانی معتبر است که می‌توان آن را در اثبات یک خالق ناظم به کار گرفت.
- (۴) این برهان عبارت است از استدلال‌هایی عقلانی که مبتنی بر داده‌های تجربی هستند.

۲۰۸- در میان نظرات ذکرشده فیلسوفان در باب خداوند، به ترتیب کدام یک در مباحث خود به اخلاق و زندگی عملی انسان پرداخته‌اند؟

(۱) افلاطون - کانت (۲) ارسطو - هیوم (۳) افلاطون - کرکگور (۴) ارسطو - کانت

۲۰۹- کدام گزینه توصیف درستی از زندگی معنادار ارائه می‌دهد؟

- (۱) زندگانی عقلانی همراه با تفکر فلسفی
- (۲) زندگی سرشار از تجربه‌های معنوی و عرفانی
- (۳) زندگی دارای هدف و مقصد دنیایی
- (۴) زندگی‌ای که انسان را به آینده مطمئن می‌کند.

۲۱۰- کدام گزینه درباره باور به خدا و معناداری زندگی صحیح می‌باشد؟

- (۱) کرکگور معتقد بود دلیل وجود خدا در تجربه‌های شخصی درونی ما نهفته است.
- (۲) کاتینگهام ایمان را هدیه‌ای الهی می‌داند که نیازی به استدلال و پشتوانه عقلی ندارد.
- (۳) بنا بر نظر ویلیام جیمز قبول خداوند زندگی ما را در بستری باارزش و با اهمیت قرار می‌دهد.
- (۴) کاتینگهام در کتاب خود علت توجه فلاسفه به رابطه بین خدا و معناداری زندگی را تنزل ارزش استدلال‌های عقلی می‌داند.

قیاس اقترانی

صفحه‌های ۷۲ تا ۸۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

منطق

۲۱۱- کدام یک از اشکال قیاس‌های زیر درست نوشته نشده است؟

- (۱) هیچ ب ج نیست / بعضی الف ب است = بعضی الف ج نیست (شکل چهارم)
- (۲) بعضی الف ب است / هیچ ب ج نیست = بعضی الف ج نیست (شکل اول)
- (۳) هیچ ج ب نیست / هر ب الف است = بعضی الف ج نیست (شکل چهارم)
- (۴) بعضی الف ب است / هیچ ج ب نیست = بعضی الف ج نیست (شکل دوم)

۲۱۲- اگر «بعضی الف ج نیست» نتیجه یک قیاس معتبر شکل چهارم باشد، در صورتی که مقدمه اول قیاس را «بعضی ب الف است» در نظر بگیریم مقدمه دوم آن کدام است؟

- (۱) هیچ ب ج نیست.
- (۲) بعضی ج ب نیست.
- (۳) هیچ ج ب نیست.
- (۴) بعضی ب ج نیست.

۲۱۳- در کدام گزینه نوع مغالطه عدم تکرار حد وسط با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) پویا در هواپیما است. هواپیما حرکت می‌کند. پس پویا حرکت می‌کند.
- (۲) عدالت نیکو است. نیکو سه نقطه دارد. پس عدالت سه نقطه دارد.
- (۳) پنیر از شیر است. شیر مایع است. پس پنیر مایع است.
- (۴) معاد از اصول دین است. اصول دین پنج تاست. پس معاد پنج تا است.

۲۱۴- در قضایای «فلسفه واژه‌ای عربی است» و «دانش‌آموزان مدرسه معرفت اراک ۲۰۰ نفر هستند» علامت موضوع و محمول به ترتیب چگونه است؟

- (۱) مثبت - منفی / منفی - منفی
- (۲) منفی - منفی / مثبت - مثبت
- (۳) مثبت - منفی / مثبت - منفی
- (۴) منفی - منفی / منفی - منفی

۲۱۵- کدام گزینه از نظر دامنه مصادیق موضوع و محمول با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) برخی دانش‌آموزان در کلاس حاضر نشدند.
- (۲) فردوسی شاعر قرن ششم نیست.
- (۳) هیچ گیاهی متحرک نیست.
- (۴) هیچ مسلمانی مسیحی نیست.

۲۱۶- در کدام گزینه یک قیاس معتبر یافت نمی‌شود؟

- (۱) شکل اول با مقدمه اول «موجبه جزئی» و مقدمه دوم «سالبه کلی»
- (۲) شکل دوم با مقدمه اول «سالبه جزئی» و مقدمه دوم «موجبه کلی»
- (۳) شکل سوم با مقدمه اول «سالبه کلی» و مقدمه دوم «موجبه کلی»
- (۴) شکل چهارم با مقدمه اول «موجبه کلی» و مقدمه دوم «سالبه کلی»

۲۱۷- در کدام گزینه شرایط اعتبار قیاس رعایت نشده است؟

- (۱) هر ب ج است. بعضی ب د است؛ پس بعضی ج د است.
- (۲) هیچ د ج نیست. هر الف ج است؛ پس هیچ د الف نیست.
- (۳) بعضی الف د است. هر د ب است؛ پس هر الف ب است.
- (۴) هر الف ب است. هر ج الف است؛ پس بعضی ب ج است.

۲۱۸- کدام یک از قیاس‌های زیر معتبر است؟

- (۱) قیاسی با دو مقدمه موجبه جزئی.
- (۲) قیاس شکل چهارم با نتیجه سالبه کلی و مقدمه اول موجبه.
- (۳) قیاس شکل دوم با نتیجه سالبه جزئی و مقدمه دوم موجبه کلی.
- (۴) قیاس شکل سوم با دو مقدمه جزئی.

۲۱۹- با قضیه کاذب «بعضی الف ب نیست» و قضیه صادق «هر الف ج است» صدق کدام قضیه را می‌توان نتیجه گرفت؟

- (۱) هر الف ج است.
- (۲) هیچ ب ج نیست.
- (۳) بعضی ب ج است.
- (۴) هیچ ج ب نیست.

۲۲۰- در یک قیاس معتبر شکل چهارم که یکی از مقدمات آن موجبه کلی است؛ ...

- (۱) مقدمه دیگر این قیاس اقترانی ممکن است قضیه سالبه جزئی باشد.
- (۲) امکان ندارد که یک مقدمه موجبه جزئی در این قیاس داشته باشیم.
- (۳) این قضیه موجبه کلی نمی‌تواند در جایگاه مقدمه اول این قیاس اقترانی باشد.
- (۴) نتیجه قیاس، بین دو وصف موجبه‌بودن و کلی‌بودن دست‌کم یک مورد را حتماً داراست.

چیستی انسان (۱)
چیستی انسان (۲)
صفحه‌های ۶۹ تا ۸۲

در این بخش، از میان سؤالات فلسفه یازدهم و منطق تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤال‌های ۲۲۱ تا ۲۳۰ «یا» به سؤال‌های ۲۳۱ تا ۲۴۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فلسفه یازدهم

۲۲۱- مقصود اصلی ارسطو از ناطق بودن انسان در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) کلمات و واژگان ابزاری برای درک جهان پیرامون هستند.
- (۲) سازماندهی تفکر با استفاده از تصورات و تصدیقات صورت می‌گیرد.
- (۳) خصیصه ناطق بودن آدمی نشانگر فرایند تعقل در اوست.
- (۴) انسان با سخن گفتن و نطق محتوای استدلال را به دیگران منتقل می‌کند.

۲۲۲- کدام گزینه به ترتیب مطابق با دیدگاه دکارت و کانت در باب دوساحتی بودن انسان می‌باشد؟

- (۱) آزاد بودن از قوانین فیزیکی از ویژگی‌های روح می‌باشد - برخوردار از اختیار و اراده آزاد منوط به رعایت احکام اخلاقی است.
- (۲) من همان روح یا نفس است که مرکز اندیشه‌های ماست - وجود نفس مجرد مشروط به وجود اراده و اختیار است.
- (۳) مجزا بودن روح از بدن به معنای عدم همراهی آن‌ها با یکدیگر است - از طریق اخلاق به اثبات نفس مجرد پرداخت.
- (۴) بدن حقیقت من را تشکیل نمی‌دهد - اختیار و اراده آزاد وابسته به وجود نفس غیرمادی و جاودانه است.

۲۲۳- کدام گزینه تعریف مناسب‌تری از نفس را در دیدگاه دکارت بیان می‌کند؟

- (۱) بُعد محدود و دارای امتداد آدمی که به افعال روزمره و لوازم زندگی او می‌پردازد و امری ابزاری است.
- (۲) خود آگاه و اندیشنده انسان که همان بُعد آدمی است که می‌شناسد، شک می‌کند، تخیل می‌ورزد و ...
- (۳) آن چیزی در آدمی که برای وجود داشتن و تداوم بقا و انجام افعالش به هیچ مکان یا شیء مادی نیاز ندارد.
- (۴) قوایی که دارای ارتباط یک‌سویه با جسم و بدن است و بر آن و افکار ناشی از فعل و انفعالات آن نظارت دارد.

۲۲۴- کدام گزینه می‌تواند دیدگاه مشترک دکارت و ماتریالیست‌ها درباره انسان باشد؟

- (۱) هم دکارت و هم ماتریالیست‌ها قائل به وجود نفس به‌عنوان موجودی غیرمادی هستند.
- (۲) نیازهای اجتماعی و اخلاقی انسان ریشه در نیازهای مادی او دارد.
- (۳) هر دو معتقدند نفس یکی از لوازم و آثار بدن است.
- (۴) هم دکارت و هم ماتریالیست‌ها معتقدند بدن همچون ماشینی پیچیده است.

۲۲۵- دیدگاه فیلسوفان مسلمان درباره حقیقت انسان متأثر از کدام مؤلفه‌هاست؟

- (۱) اندیشه حکمای ایران باستان و فلاسفه یونان باستان
- (۲) آموزه‌های دین اسلام و اندیشه حکمای ایران باستان
- (۳) اندیشه فلاسفه یونان باستان و آموزه‌های دین اسلام
- (۴) آموزه‌های دین اسلام و عقاید مذهبی اندیشمندان ایران باستان

۲۲۶- کدام گزینه درباره رابطه بُعد مجرد و مادی از منظر ابن‌سینا صحیح می‌باشد؟

- (۱) پیش از کامل شدن جنین در رحم مادر روح نیز از جانب حق تعالی به وی عطا می‌شود.
- (۲) ابن‌سینا برخلاف ارسطو معتقد بود روح در ابتدا استعداد کسب علم را دارد و سپس واجد علم می‌شود.
- (۳) بین بُعد مجرد و مادی انسان رابطه علی برقرار است و بُعد مادی علت وجود بُعد مجرد می‌باشد.
- (۴) روح جایگاهی رفیع در عالم هستی دارد اما اولین جنبه وجودی انسان نمی‌باشد.

۲۲۷- کدام عبارت با مبانی فکری- فلسفی سهروردی همخوانی ندارد؟

- (۱) تنها نورالانوار حقیقتی نورانی است، زیرا در سایر مراتب هستی ظلمت راه دارد.
- (۲) هستی مراتبی دارد همان‌گونه که نور ذومراتب است.
- (۳) رؤیت حقایق هستی بستگی به میزان نورانیت نفس دارد.
- (۴) نفس انسان حقیقتی نورانی است و به مشرق عالم مربوط است.

۲۲۸- از نظر حکمت متعالیه روح انسانی ...

- (۱) ظرفیتی متناهی دارد که می‌تواند به هر مرتبه کمالی در جهان دست یابد.
- (۲) آخرین درجه تکاملی است که رسیدن به آن درجه برای همه موجودات ممکن است.
- (۳) به هیچ درجه‌ای از کمال قانع نمی‌شود چون ظرفیتی نامتناهی دارد.
- (۴) چیزی ضمیمه شده به بدن نیست بلکه چیزی مجزا است که به بدن اعطا شده است.

۲۲۹- با توجه به دیدگاه ملاصدرا در انسان‌شناسی، کدام عبارت درست است؟

- (۱) روح و بدن وحدتی حقیقی دارند، به گونه‌ای که روح درون بدن است.
- (۲) انسان ضرورتاً مسیر تکاملی خود به سوی خدا را طی می‌کند.
- (۳) مراحل تکاملی انسان، در طبیعت به پایان می‌رسد.
- (۴) روح نتیجه رشد و تکامل جسم و بدن است.

۲۳۰- مقصود اصلی از وحدت حقیقی روح و بدن در علم‌النفس فلسفی صدرالمتألهین چیست؟

- (۱) هر اتفاقی که در روح بیفتد در بدن نیز ظاهر می‌شود و در آن تأثیر دارد.
- (۲) روح و بدن دو امر مجزا نیستند و در عین حال یک امر واحد به شمار می‌آیند.
- (۳) ظرفیت روح انسان نامتناهی است و می‌تواند به هر مرتبه کمال دست یابد.
- (۴) روح ضمیمه شده به بدن نیست و نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است.

قیاس اقترانی

صفحه‌های ۷۲ تا ۸۲

اگر به سؤال‌های ۲۲۱ تا ۲۳۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۲۳۱ تا ۲۴۰ پاسخ دهید.

منطق

۲۳۱- در هر کدام از گزینه‌های زیر دو استدلال مطرح شده‌اند. در همه گزینه‌ها شکل قیاس‌ها یکسان است؛ به جز ...
 (۱) بعضی قیاس‌ها منتج هستند، هیچ قیاسی شکل چهارم نیست - هر آزمونی استاندارد است، بعضی آزمون‌ها جامع هستند.
 (۲) هر جلد سختی کتاب است، هر کتابی کاغذی است - بعضی جمله‌ها قضیه هستند، هیچ قضیه‌ای انشایی نیست.
 (۳) بعضی برنامه‌ها نرم‌افزار نیستند، هر برنامه‌ای طراحی شده است - هیچ استدلالی تعریف نیست، بعضی فکرها استدلال هستند.
 (۴) هر ویروس کرونیایی خطرناک است، بعضی کشنده‌ها ویروس کرونا هستند - بعضی سازها زهی هستند، بعضی الکترونیکی‌ها ساز هستند.
 ۲۳۲- در یک قیاس اقترانی محمول مقدمه اول در نتیجه حضور دارد ولی موضوع مقدمه دوم در نتیجه حضور ندارد. این قیاس، کدام یک از اشکال قیاس اقترانی است؟

(۱) شکل اول (۲) شکل دوم (۳) شکل سوم (۴) شکل چهارم

۲۳۳- در کدام گزینه «مغالطه عدم تکرار حد وسط» ناشی از اشتراک لفظ است؟

(۱) الف مساوی ب است. ب مساوی ج است. پس: الف مساوی ج است.
 (۲) دیوار دارای موش است. موش دارای گوش است. پس: دیوار دارای گوش است.
 (۳) بعضی از کاغذها سفید هستند. بعضی از سفیدها برف هستند. پس: بعضی از کاغذها برف هستند.
 (۴) شیر دارای کلسیم است. شیر در بیشه زندگی می‌کند. پس: آنچه دارای کلسیم است، در بیشه زندگی می‌کند.

۲۳۴- کدام یک از گزینه‌های زیر نمی‌تواند باعث ایجاد مغالطه عدم تکرار حد وسط به صورت معنایی شود؟

(۱) استفاده از مشترک لفظی (۲) نگارش اشتباه کلمات
 (۳) برداشت غلط از دلالت‌های کلمات (۴) ابهام در مرجع ضمیر

۲۳۵- کدام قضیه از نظر دامنه مصادیق موضوع یا محمول با سایر قضایا متفاوت است؟

(۱) حسین دیروز سرکارش رفت. (۲) این مدیر مدرسه، فردی متدین است.
 (۳) ایران کشور ثروتمندی است. (۴) تبریز گدا ندارد.

۲۳۶- چه تعداد از موضوع و محمول‌های زیر مثبت، و چه تعداد منفی هستند؟

- هر ایرانی، آسیایی است.
 - سقراط متولد آتن است.
 - هیچ پرنده‌ای آبی نیست.
 - برخی از مؤمنان مسلمان نیستند.

(۱) چهار - چهار (۲) سه - پنج (۳) پنج - سه (۴) شش - دو

۲۳۷- همه گزینه‌ها به جز گزینه ... دارای شروط اول و دوم و فاقد شرط سوم از شرایط اعتبار قیاس هستند.

(۱) هیچ استدلالی تعریف نیست، هر تعریفی فکر است؛ هیچ استدلالی فکر نیست.
 (۲) بعضی کشورها دموکرات نیستند، هر کشوری دارای قانون است؛ بعضی دموکراسی‌ها دارای قانون نیستند.
 (۳) هیچ علف‌خواری اسب نیست، بعضی پستانداران علف‌خوار هستند؛ بعضی اسب‌ها پستاندار نیستند.
 (۴) هر تصویری غیرتصدیق است، هیچ غیرتصدیقی استدلال نیست؛ هیچ تصویری استدلال نیست.

۲۳۸- در کدام گزینه قیاس حاصل از مقدمات مطرح شده به دلیل متفاوتی نسبت به سایر گزینه‌ها نامعتبر است؟

(۱) هر الف ب است - بعضی ج ب نیست (۲) هیچ ب الف نیست - بعضی ج ب است
 (۳) هیچ الف ب نیست - هر ب ج است (۴) هر الف ب است - بعضی ب ج نیست

۲۳۹- کدام گزینه، یک قیاس معتبر نیست؟

(۱) برخی از فوتبالیست‌ها چپ پا هستند. همه فوتبالیست‌ها ماهر هستند. پس برخی از چپ پاها ماهر هستند.
 (۲) برخی از فیلسوفان تجربه‌گرا هستند. هیچ مقلدی فیلسوف نیست. پس برخی از تجربه‌گرایان مقلد نیستند.
 (۳) بعضی مهندسان کاربرد هستند. تمامی کاربردها زحمتکش هستند. پس بعضی مهندسان زحمتکش هستند.
 (۴) هیچ یک از مربیان بی‌مدرک نیستند. برخی مربیان سختگیر هستند. پس برخی بی‌مدرکان سختگیر نیستند.

۲۴۰- در کدام یک از قیاس‌های زیر می‌توان گفت شرط دوم اعتبار قیاس رعایت نشده است؟

(۱) در یک قیاس شکل اول، محمول مقدمه اول و دوم دارای علامت منفی باشد.
 (۲) در یک قیاس شکل چهارم، مقدمه اول جزئی و مقدمه دوم موجه باشد.
 (۳) در یک قیاس شکل دوم، مقدمه اول شخصیه و مقدمه دوم سالبه کلیه باشد.
 (۴) در یک قیاس شکل سوم، محمول مقدمه اول منفی و موضوع مقدمه دوم مثبت باشد.

آزمون ۱۸ آذر ماه ۱۴۰۱

دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده‌ی تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰	
ریاضی و آمار	۱	۲	۳	۴	۶	
علوم و فنون ادبی	۱	۲	۳	۵	۶	
جامعه‌شناسی	۱	۲	۵	۷	۸	
عربی زبان قرآن	۱	۲	۳	۵	۶	
فلسفه	۱	۲	۳	۴	۶	

مدت پاسخ‌گویی: ۴۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۴۰

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ‌گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	ریاضی و آمار (۳)	اختیاری	۱۰	۲۴۱	۲۵۰	۱۰
۲	علوم و فنون ادبی (۳)	اختیاری	۱۰	۲۵۱	۲۶۰	۱۰
۳	جامعه‌شناسی (۳)	اختیاری	۵	۲۶۱	۲۶۵	۵
۴	عربی زبان قرآن (۳)	اختیاری	۱۰	۲۶۶	۲۷۵	۱۰
۵	فلسفه دوازدهم	اختیاری	۵	۲۷۶	۲۸۰	۵

ریاضی و آمار (۳)

پاسخ گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

دنباله هندسی
(مجموع جملات دنباله، تمرین‌ها)
ریشه n ام و توان گویا
صفحه‌های ۷۹ تا ۹۴

۲۴۱- در یک دنباله هندسی جمله اول 10° و نسبت مشترک جمله‌ها برابر $\frac{2}{3}$ است. مجموع چهار جمله اول کدام است؟

(۱) $\frac{560}{27}$ (۲) $\frac{650}{27}$ (۳) $\frac{80}{3}$ (۴) $\frac{40}{3}$

۲۴۲- مجموع ده جمله اول دنباله هندسی $x-1, -x-2, x+8, \dots$ کدام است؟

(۱) ۵۱۱ (۲) -513 (۳) 1023 (۴) -1023

۲۴۳- اگر در یک دنباله هندسی با جملات مثبت، مجموع دو جمله اول برابر با ۸ و مجموع چهار جمله اول آن برابر 40 باشد، نسبت مشترک دنباله کدام است؟

(۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۵ (۴) ۶

۲۴۴- حاصل عبارت $A = \frac{8^{\sqrt{2}+1} \times 5^{3\sqrt{2}+1}}{2\sqrt{2}}$ کدام است؟

(۱) $\frac{1}{2}$ (۲) $\frac{1}{4}$ (۳) $4\sqrt{2}$ (۴) $\sqrt{2}$

۲۴۵- نسبت ریشه چهارم عدد 32 به ریشه هشتم عدد 4 کدام می‌تواند باشد؟

(۱) ۲ (۲) $\sqrt[4]{2}$ (۳) $\sqrt[3]{2}$ (۴) $2\sqrt{2}$

۲۴۶- حاصل عبارت $\left(a^{\frac{3}{2}} \times b^{\frac{5}{3}}\right)^6 \times \left(a^{\frac{2}{3}} \times b^3\right)^{\frac{1}{2}}$ همواره کدام است؟

(۱) $\frac{28}{a^3} \times \frac{23}{b^2}$ (۲) $a^{14} \times b^{12}$ (۳) $a^9 \times b^{21}$ (۴) $\frac{26}{a^3} \times \frac{21}{b^2}$

۲۴۷- در تساوی $\left(\frac{27}{8}\right)^{x-2} = \left(\frac{4}{9}\right)^{\frac{x}{2}}$ مقدار x کدام است؟

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) $\frac{3}{2}$ (۴) $\frac{2}{3}$

۲۴۸- کدام تساوی نادرست است؟

(۱) $\sqrt[3]{4} = 2^{\frac{2}{3}}$ (۲) $\sqrt[4]{16} = \sqrt{2}$ (۳) $27^{\frac{3}{8}} = \sqrt[8]{3}$ (۴) $\frac{5}{9^3} = \sqrt[3]{3^{10}}$

۲۴۹- در عبارت $4^{x-1} \times \left(\frac{1}{3}\right)^{y-2} = \sqrt[2]{2} \sqrt[3]{\frac{3}{2}}$ حاصل $\frac{2x}{y}$ کدام است؟

(۱) $\frac{13}{11}$ (۲) $\frac{13}{14}$ (۳) $\frac{14}{13}$ (۴) $\frac{11}{13}$

۲۵۰- حاصل $(\sqrt{3}+1)^{1/5} \times (4-2\sqrt{3})^{0/75}$ کدام است؟

(۱) ۸ (۲) $3\sqrt{2}$ (۳) $2\sqrt{2}$ (۴) ۴

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

سبک‌شناسی دوره معاصر و
انقلاب اسلامی
وزن در شعر نیمایی
حسن تعلیل، حس آمیزی و
اسلوب معادله
صفحه‌های ۹۶ تا ۱۱۷

۲۵۱- کدام گزینه درباره سبک شعر دوره انقلاب اسلامی نادرست است؟

- (۱) باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژگان کهن در زبان شعر این دوره محسوس است.
- (۲) روح حماسه و عرفان در شعر این دوره آشکار است؛ در حماسه بُعد زمینی غلبه دارد و در عرفان بُعد آسمانی. تلفیق این دو را در غزل حماسی انقلاب می‌توان دید.
- (۳) در شعر سنتی این دوره تقلید از سبک عراقی و هندی و تمایل به آن‌ها زیاد است و گرایش به خیال‌بندی، شعر برخی شاعران این دوره را گاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است.
- (۴) آشنایی‌زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه یکی از مشخصه‌های دیگر شعر این دوره است که در نتیجه روی آوردن به مفاهیم انتزاعی حاصل شده است.

۲۵۲- ویژگی‌های کدام گزینه در مورد این متن درست است؟

«گاهی ظهرها کارم طول می‌کشید و یک ساعت بعد از ظهر راه می‌افتادم که بروم، مدرسه چنان شلوغ بود که انگار الان موقع زنگ است؛ همیشه زود می‌آمدند. از راه که می‌رسیدند، دور بخاری‌ها جمع می‌شدند و گیوه‌هاشان را خشک می‌کردند. عده‌ای هم ناهار می‌ماندند. و خیلی زود فهمیدم که ظهر در مدرسه ماندن هم مسئله کفش بود. هر که داشت نمی‌ماند. این قاعده در مورد معلم‌ها هم صدق می‌کرد.»

- (۱) کوتاهی جملات و حذف فعل‌ها - کاربرد کنایات فراوان و اصطلاحات عامیانه
- (۲) استفاده کمتر از واژه‌های عربی - تحت تأثیر گفتار و محاوره بودن
- (۳) کاربرد کنایات فراوان و اصطلاحات عامیانه - توصیف پدیده‌ها به صورت کوتاه، بیرونی و مشخص
- (۴) به هم ریخته بودن ساختار نحوی - حذف افعال و کوتاهی جملات

۲۵۳- کدام بیت به آرایه حسن تعلیل آراسته شده است؟

- (۱) ببین لاله‌هایی که در باغ ماست
- (۲) در فراق روی شیرین، مردن فرهاد را
- (۳) در آن لحظه که بوسیدم لبش را
- (۴) لاله بر پای سرو چون منصور

۲۵۴- در کدام بیت، شاعر با استفاده از مفهومی محسوس در یک مصراع، مفهوم ذهنی را تأیید کرده است؟

- (۱) تیره‌بختی‌های ما از پستی اقبال نیست
- (۲) گر از عرش افتد کس، امید زیستن دارد
- (۳) دندان ما ز خوردن نعمت تمام ریخت
- (۴) گل بی‌خار درین غمکده کم سبز شود

۲۵۵- کدام بیت فاقد حس آمیزی و دارای حسن تعلیل است؟

- (۱) دید کز آن دل آغشته به خون
- (۲) زدم ز قد دو تا رخس زندگی را نعل
- (۳) هوا از صبح رنگ‌آمیز شد سرد
- (۴) پسته دهن بسته زان بود که ندارد

۲۵۶- کدام وزن‌واژه در شعر نو زیر یافت نمی‌شود؟

«من به راه خود باید بروم / کس نه تیمار مرا خواهد داشت / در پر از کشمکش این زندگی حادثه بار»

(۱) مفعولن (۲) فعلاتن (۳) مفاعلن (۴) فعلن

۲۵۷- نام بحر بیت زیر کدام است؟

«عیش در عالم نبودى گر نبودى روى زيبا / گر نه گل بودى نخواندى بلبلى بر شاخسارى»

(۱) رمل مثنى سالم (۲) متقارب مثنى سالم

(۳) متقارب مثنى محذوف (۴) رمل مثنى محذوف

۲۵۸- نام بحر عروضی کدام مصراع در مقابل آن، نادرست نوشته شده است؟

(۱) نه به جز یاد سر زلف تو فکری در ضمیرم: (رمل مثنى سالم)

(۲) چون من گدایی با چو تو شهزاده‌ای: (رجز مسدس سالم)

(۳) بحمدالله از هیچ غم غم ندارم: (مقارب مثنى محذوف)

(۴) مبارک باد عید آن دردمند بی‌کسی را: (هزج مثنى محذوف)

۲۵۹- کدام بیت در بحر رمل مثنى سالم سروده شده است؟

(۱) می‌شناسد چشم‌هایم چهره‌هاتان را / هم‌چنانی که شماها می‌شناسیدم

(۲) شرک کن سنت در باد سخن گفتن را / تازه کن شیوه سر دادن این شیون را

(۳) مست‌ها فرجام‌شان مرگ است وقتی جام‌ها / پر شد از ترکیب تلخی از شراب و شوکران

(۴) خنده‌ات زیباست اما گریه‌هایت باشکوه است / دوست دارم تا قیامت زیر این باران بمانم

۲۶۰- همهٔ ابیات به‌جز بیت ... ویژگی فکری شعر معاصر را دارند.

(۱) نسیم زلف تو پیچیده بود در سر و مغزم / خمار و سست ولی سخت بی‌قرار تو بودم

(۲) سد راه عالم بالاست معشوق مجاز / دامن این سرو پا در گل نمی‌باید گرفت

(۳) پدرت گوهر خود را به زر و سیم فروخت / پدر عشق بسوزد که درآمد پدرم

(۴) خیال‌انگیز و جان‌پرور، چو بوی گل سراپایی / نداری غیر از این عیبی، که می‌دانی که زیبایی

جامعه‌شناسی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

سیاست‌های
پیشینه علوم اجتماعی در
جهان اسلام
صفحه‌های ۸۶ تا ۱۰۸

۲۶۱- درستی یا نادرستی عبارات زیر را به ترتیب مشخص کنید.

- دوره پسامدرن، دوران تأکید بر هویت‌های خرد، محلی و فردی بود.

- مدل تکثرگرا سیاستی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف ایجاد کردند.

- حمایت از گروه‌های به حاشیه رانده شده یکی از انواع سیاست هویت است.

- در مدل تکثرگرا وجود یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی ضروری است.

(۱) غ - غ - ص - غ (۲) ص - غ - ص - ص (۳) ص - ص - ص - ص (۴) غ - غ - ص - ص

۲۶۲- پاسخ سؤالات زیر، به ترتیب کدام است؟

- علت رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری چه بود؟

- به چه علت امروزه فرهنگ‌ها دیگر خالص و ثابت نیستند؟

- مدل رایج سیاست‌گذاری هویتی در دوران مدرن چه بود؟

(۱) آشنایی فرهنگ‌ها با یکدیگر - شکل‌گیری جنبش‌های مختلف در جهان - سیاست هویت

(۲) پیروی از الگوی تعارف و احترامی که اقوام مختلف در جهان اسلام برای یکدیگر قائل بودند. - جهانی شدن و توسعه ارتباطات - تکثرگرا

(۳) آشنایی فرهنگ‌ها با یکدیگر - شکل‌گیری جنبش‌های مختلف در جهان - تکثرگرا

(۴) پیروی از الگوی تعارف و احترامی که اقوام مختلف در جهان اسلام برای یکدیگر قائل بودند. - جهانی شدن و توسعه ارتباطات - همانندسازی

۲۶۳- کدام یک از گزینه‌های زیر در خصوص رویکرد انتقادی و تفسیری، نادرست است؟

(۱) جامعه‌شناسی انتقادی به دنبال ملاک‌هایی برای داوری علمی درباره ارزش‌ها و هنجارها است.

(۲) از درون رویکرد تفسیری جریانی شکل می‌گیرد که راه‌هایی انسان‌راه، نه از درون علم بلکه در بیرون از علم جست‌وجو می‌کند.

(۳) رویکرد تفسیری می‌خواهد ظرفیت افشاگری و رهایی‌بخشی را برای علوم اجتماعی نگه دارد.

(۴) رویکرد انتقادی انتظار دارد علوم اجتماعی با افشای سلطه در مناسبات انسانی به رهایی انسان کمک کند.

۲۶۴- هر یک از عبارات زیر، به ترتیب با کدام مورد در ارتباط است؟

- منع آموختن علم سحر در اسلام

- علم به نفس و علم به مبدأ و معاد

- برطرف کردن نیازهای روزمره جامعه اسلامی

(۱) یادگیری همه علم، ارزش یکسانی ندارد. - علوم نافع - سنت‌های الهی

(۲) علوم نافع به این علوم، محدود نمی‌شود. - نافع‌ترین علوم - فواید علوم اجتماعی

(۳) یادگیری همه علم، ارزش یکسانی ندارد. - نافع‌ترین علوم - علوم ابزاری

(۴) علوم نافع به این علوم، محدود نمی‌شود. - علوم ابزاری - نافع‌ترین علوم

۲۶۵- هر عبارت، به ترتیب به کدام قسمت جدول مربوط است؟

- آرمان‌ها، ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، آرمان‌های عقلانی معرفی می‌شوند.

- امکان شناخت حقیقت را دارند ولی به آن عمل نمی‌کنند.

- علم به علم تجربی محدود نمی‌شود.

مدینه فاسقه	مدینه فاضله	مدینه ضاله
الف	ج	ب

(۴) ج - الف - ب

(۳) ب - ج - الف

(۲) الف - ب - ج

(۱) ب - الف - ج

عربی زبان قرآن (۳)

باسخ گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

نظام الطَّبِيعَةِ

یا اِلهی

درس‌های ۴ و ۵

صفحه‌های ۵۹ تا ۷۳

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۲۶۶ - ۲۷۰)

۲۶۶- ﴿ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَ تَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴾:

(۱) ای پروردگارا، مرا برپاکننده نماز قرار بده و از نسلم، پروردگارا دعا را قبول کن!

(۲) ای پروردگارم، من و ذریه‌ام را از نمازگزارانت قرار بده، خداوندا دعایم را بپذیر!

(۳) پروردگارا مرا اقامه‌کننده نماز قرار بده و (نیز) از فرزندانم، پروردگارا، دعایم را بپذیر!

(۴) ای پروردگارم، مرا برپاکننده نماز قرار بده و (نیز) از نسلم، خداوندا دعای ما را قبول کن!

۲۶۷- «تَلَوْتُ الْهَوَاءَ وَ سَبَبَ مَطَرًا حَمَضِيًّا وَ هَذَا الْأَمْرُ قَدْ يُوَدِّي مَشَاكِلَ كَثِيرَةً لَنَا وَ يُهَدِّدُ نِظَامَ الطَّبِيعَةِ تَهْدِيدًا!»:

(۱) آلودگی هوا سبب باران‌های اسیدی شد و این امر برای ما گاهی باعث مشکلات بسیاری می‌شود و نظام طبیعت را بسیار تهدید می‌نماید!

(۲) هوا آلوده گشت و باعث باران اسیدی شد و این امر باعث بسیاری از مشکلات برای ما می‌شود و نظام طبیعت را تهدید می‌کند!

(۳) هوای آلوده باعث باران اسیدی گشت و این امر گاهی مشکلات بسیاری را می‌آفریند و نظام طبیعت را بدون شک تهدید می‌کند!

(۴) هوا آلوده شد و باعث باران اسیدی گردید و گاهی این امر منجر به مشکلات زیادی برایمان می‌شود و بی‌گمان نظام طبیعت را تهدید می‌کند!

۲۶۸- عین الصحيح:

(۱) يَتَعَدِّي اللُّصُوصُ عَلَى الْغَابَاتِ تَعَدِّي الْمُتَجَاوِزِينَ! دزدان بر جنگل‌ها همچون متجاوزان دست‌درازی می‌کنند!

(۲) سَائِقُ الْحَافِلَةِ تَحْرُكٌ عَلَى طُولِ فِي الطَّرِيقِ الدَّائِرِيِّ! راننده اتوبوس مستقیم در جاده کمربندی حرکت کرد!

(۳) سَتَتَعَرَّضُ الْخَضِرَاوَاتُ لِلتَّلَفِ بَعْدَ قَتْلِ الْبُومَاتِ تَعَرُّضًا! قطعاً سبزیجات بعد از کشتار جغدها در معرض تلف‌شدن قرار خواهند گرفت!

(۴) رَبِّي جَعَلَنِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ لِذَلِكَ أَحْمَدُهُ دَائِمًا! پروردگارا مرا از مؤمنان قرار بده و به خاطر آن همیشه او را حمد می‌گویم!

۲۶۹- «ای پسر دل‌بندم، چرا زباله‌های خانگی را در خیابان پرتاب می‌کنی، آن تهدیدکننده نظام طبیعت است!»:

(۱) یا بُنَيَّ، لِمَ تَرْمِي النِّفَايَاتِ الْمَنْزِلِيَّةَ فِي الشَّارِعِ، تَلِكْ مُهَدِّدَةٌ نِظَامَ الطَّبِيعَةِ!

(۲) یا وَلَدَ الْعَزِيزِ، لِمَاذَا تَجْعَلُ النِّفَايَاتِ الْمَنْزِلِيَّةَ فِي الشَّارِعِ، هِيَ تُهَدِّدُ نِظَامَ الطَّبِيعَةِ!

(۳) یا بُنَيَّ الْعَزِيزِ، لِمَ تَرْمِي نِفَايَاتِ الْمَنْزِلِ فِي الشَّارِعِ، هِيَ مُهَدِّدَةٌ نِظَامَ الطَّبِيعَةِ!

(۴) یا بُنَيَّ، لِمَاذَا تَرْمِي النِّفَايَاتِ الْمَنْزِلِيَّةَ فِي الشَّارِعِ، تَلِكْ تُهَدِّدُ نِظَامَ الطَّبِيعَةِ!

۲۷۰- عین الأقرب من مفهوم العبارة: «من لم يؤدبه الوالدان صغيراً يؤدبه الزمن»:

(۱) من جرّب المُجَرَّبَ حَلَّتْ بِهِ النَّدَامَةُ! (۲) هر که در خریدش ادب نکنند / در بزرگی فلاح از او برخاست!

(۳) ادب مرد به ز دولت اوست! (۴) من لم یرکب الأهوال لم ینل الآمال!

۲۷۱- ﴿ مَنْ لَمْ يُؤَدِّبِهِ الْوَالِدَانِ صَغِيرًا يُؤَدِّبِهِ الزَّمَنُ ﴾ عَيْنِ الصَّحِيحِ:

(۱) يُؤَدِّبُهُ: فعل مضارع - للغائب - متعدّد - مزيد ثلاثي (من باب تفعيل) - مجهول / فاعله ضمير «ه»

(۲) الْوَالِدَانِ: اسم - مثني مذکر - اسم فاعل من فعل مزيد ثلاثي - معرّف بآل / فاعل و علامة رفعه: «ان»

(۳) صَغِيرًا: اسم - مفرد مذکر - نكرة - معرب / حال و منصوب بعلامة الفتحة

(۴) الزَّمَنُ: اسم - مفرد مذکر - مبني - معرفة / فاعل و علامة رفعه: الضمة

۲۷۲- عَيْنِ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

(۱) عَيْشُ الْحَيَوَانَاتِ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ يُحَقِّقُ إِجَادَةَ التَّوَازُنِ فِي الطَّبِيعَةِ!

(۲) النُّفَايَاتُ الصَّنَاعِيَّةُ مِنْ مُهَدَّدَاتِ نِظَامِ الطَّبِيعَةِ وَتُسَبِّبُ الْخَطَرَ لِّلْكَائِنَاتِ الْحَيَّةِ!

(۳) يَتِمُّ التَّوَازُنُ فِي الطَّبِيعَةِ مِنْ خِلَالِ وُجُودِ رَوَابِطٍ مُتَدَاخِلَةٍ بَيْنَ الْكَائِنَاتِ!

(۴) قَرَّرَ الْمُدْرِسُ أَنْ يَبْحَثَ التَّلَامِيذُ حَوْلَ التَّخَلُّصِ مِنَ التَّلَوُّثِ فِي الْبَيْئَةِ!

۲۷۳- عَيْنِ الْمَفْعُولِ الْمَطْلُوقِ مُضَافًا:

(۱) ابتعد عن المعاصي ابتعاداً خائفاً من العقاب!

(۲) انتصر المجاهدون في ساحة المعركة انتصاراً!

(۳) أخبرنا القرآن بظاهرة ظلمة البحر إخباراً عجبياً!

(۴) يجتهد الطلاب في دروسهم اجتهاداً آملياً!

۲۷۴- عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي الْجُزْءِ الَّذِي قَدْ أُكِّدَ:

(۱) إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ! (الله)

(۲) إِحْمِنِي مِنَ الْحَادِثَاتِ حَمَايَةً! (ضمير الياء)

(۳) حَدَّرْتَنِي تَجَارِبُ الْحَيَاةِ تَحْذِيرًا! (تجارب الحياة)

(۴) إِنَّ الْعِلْمَ يَرْفَعُ الْإِنْسَانَ وَ يُكْرِمُهُ! (الجملة بأجمعها)

۲۷۵- عَيْنِ مَفْعُولًا مَطْلُوقًا بِمَعْنَى التَّشْبِيهِ:

(۱) نَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِنْ ذُنُوبِنَا اسْتِغْفَارًا صَادِقًا!

(۲) الْفُتْرَانُ تَهْجَمُ عَلَى الْخَضِرَاوَاتِ هَجُومًا وَ تَأْكُلُهَا أَكْلًا!

(۳) كُنْتُ أَشَاهِدَ الطَّبِيعَةَ مَشَاهِدَةً مُحَقِّقَ الْبَيْئَةِ!

(۴) فِي النِّهَايَةِ حَافِظُ الْمُزَارِعِ عَلَى الطَّيُورِ وَ أَفْرَاخِهَا حَافِظًا!

دورهٔ میانی
دوران متأخر
صفحه‌های ۷۸ تا ۹۶

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

فلسفهٔ دوازدهم

۲۷۶- از نظر ابن‌سینا آنچه طبیعت را به حرکت وامی‌دارد چیست و مقصد آن چگونه است؟

- (۱) عنایت الهی - از بیرون برای آن در نظر گرفته شده است
- (۲) طبع و ذات خود آن - این مقصد جزء ذات طبیعت است.
- (۳) عنایت الهی - این مقصد جزء ذات طبیعت است.
- (۴) طبع و ذات خود آن - از بیرون برای آن در نظر گرفته شده است.

۲۷۷- از نظر سهروردی چه زمان جامعه نورانی و درخشان خواهد شد؟

- (۱) زمانی که کسی بر جامعه حکومت کند که در برهان و عرفان به کمال رسیده است.
- (۲) زمانی که فیلسوفان و حکیمان استدلالی، عقل را بر جامعه حاکم کنند.
- (۳) زمانی که همهٔ مردم به اشراقات رسیده و خودشان راه درست را از غلط بازشناسند.
- (۴) هنگامی که حکیم متأله حکومت ظاهری را از راه قهر و غلبه به دست بگیرد.

۲۷۸- کدام گزینه در مورد شکل‌گیری حکمت متعالیه صحیح است؟

- (۱) ملاصدرا با کنار گذاشتن مکاتب مشاء و اشراق، مکتب فلسفی خود را پایه گذاشت.
- (۲) ملاصدرا با قرآن انسی دائمی داشت و از آیات قرآن در استدلال‌های خود بسیار بهره می‌برد.
- (۳) در این مکتب فلسفی از شهود صرفاً در جهت تأیید و شاهدی بر گفته‌های عقل استفاده می‌شود.
- (۴) مکتب ملاصدرا ترکیبی از عرفان و فلسفه و کلام است و نمی‌شود آن را فقط فلسفی دانست.

۲۷۹- عاملی که باعث شد برخی به اصالت ماهیت و برخی به اصالت وجود معتقد شوند، در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

- (۱) هر موجودی شامل وجود و ماهیت است که فقط یکی از آن‌ها واقعی است.
- (۲) هر موجود فقط می‌تواند مصداق واقعی یکی از مفاهیم وجود یا ماهیت باشد.
- (۳) از هر موجود تنها دو مفهوم در ذهن استنباط می‌شود، که فقط یکی از آن‌ها حقیقی است.
- (۴) از بین مفاهیم وجود و ماهیت یکی حقیقت شیء را تشکیل می‌دهد و دیگری ساختهٔ ذهن است.

۲۸۰- عارفان برای تبیین وحدت وجود از مثال دریا و موج استفاده می‌کنند. وجه شباهت این تمثیل با وحدت وجود در چیست؟

- (۱) وجود مانند دریا که از موج‌های گوناگون ساخته شده، از وجودهای متکثر تشکیل شده است.
- (۲) چون اشیاء گوناگون نیز مانند موج که از دریا جدا می‌شود، مستقل می‌شوند.
- (۳) موج در حقیقت همان دریاست که به آن شکل ظاهر شده و اشیاء گوناگون نیز این‌گونه‌اند.
- (۴) اشیاء متکثر وجود ندارند و در واقع دریا موجود است و موج‌ها وهمی بیش نیستند.

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۸ آذر ۱۴۰۱

سایت کنکور

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام داری‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس
محمد بحیرایی، محمد حمیدی، کورش داودی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، علی شهرابی، نسترن صمدی، جواد زنگنه قاسم آبادی، حمیدرضا سجودی، علیرضا عبدی، امیر محمودیان، محمد یگانه	ریاضی و آمار
نسرتین جعفری، مانده حسینی، سارا شریفی، مهدی ضیائی	اقتصاد
سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سیدعلیرضا علویان، سجاد غلامپور، فرهاد فروزان کیا، مجتبی فرهادی، کاظم کاظمی، یاسین مهدیان	علوم و فنون ادبی
ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، فاطمه صفری، ارغوان عبدالملکی، نگار غلامی	جامعه‌شناسی
درویشعلی ابراهیمی، ولی برجی، بهروز حیدربگی، اسماعیل علی پور، مرتضی کاظم شیرودی، محمدعلی کاظمی نصرآبادی، علی محسن زاده، سیدمحمدعلی مرتضوی، سیده محیا مؤمنی، پیروز وجان	عربی زبان قرآن
میلاد باغ شیخی، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، سیدعلیرضا علویان، علی محمد کریمی، ملیحه گرجی، جواد میربلوکی، میلاد هوشیار	تاریخ و جغرافیا
حسین آخوندی راهنماچی، سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، حسن صدری، فرهاد قاسمی نژاد، علیرضا نصیری	فلسفه و منطق
حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، مهسا عفتی، فرهاد علی نژاد	روان‌شناسی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملارمضانی	الهه شهبازی
اقتصاد	مهدی ضیایی	سارا شریفی	فاطمه صفری	زهره قموشی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	یاسین مهدیان، سید علیرضا علویان، امیرحسین واحدی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	ارغوان عبدالملکی	ارغوان عبدالملکی	فاطمه صفری، سحر محمدی	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	نوید امساک	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهره دامیار	خدیجه
جغرافیا	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهره دامیار	جنت‌علی پور
منطق و فلسفه	سبا جعفرزاده صابری	نیما جواهری	فرهاد علی نژاد	زهره قموشی
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی نژاد، فاطمه صفری	زهره قموشی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	زهره دامیار
گروه مستندسازی	مدیر: مازیار شیروانی مقدم، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۱»

(علیرضا عبیدی)

اگر داده دورافتاده داشته باشیم نمی‌توانیم به نمایش میانگین و انحراف معیار بسنده کنیم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۲- گزینه «۱»

(علیرضا عبیدی)

در گام اول چرخه آمار (گام بیان مسئله) یک پرسش دقیق و شفاف برای مسئله بیان می‌کنیم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۳۱)

۳- گزینه «۳»

(مهمرب بفرایی)

موارد (الف)، (ب) و (پ) درست هستند.

در مورد (ت): در بهترین حالت می‌توانیم نتایج را فقط به جامعه آماری مورد بررسی تعمیم دهیم و این نتایج قطعی نیستند چون در نمونه دیگری از همین جامعه ممکن است نتایج دیگری به دست آید.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۵ تا ۳۷)

۴- گزینه «۴»

(مهمرب همیدی)

تعداد نمونه‌های ۳ نفره از جامعه ده نفره برابر است با:

$$\binom{10}{3} = \frac{10!}{7! \times 3!} = \frac{10 \times 9 \times 8}{3 \times 2 \times 1} = 120$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۳۷)

۵- گزینه «۴»

(امیرضا زاکر زاده)

در نمونه (الف) همه قشرها شانس حضور ندارند. مثلاً اگر همه خانوارهایی که با شماره ۲ شروع می‌شوند را انتخاب کنیم همه خانوارها از یک منطقه انتخاب می‌شوند و قشرهای دیگر جامعه شانس حضور ندارند اما در نمونه (ب) همه قشرها شانس حضور دارند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۳)

۶- گزینه «۴»

(مهمرب بفرایی)

با توجه به نمودار دو گروه، داده‌های سبیل سمت چپ و داده‌های داخل جعبه یعنی داده‌های کوچکتر از چارک سوم از عدد ۲۵ کوچکتر هستند بنابراین گزینه «۴» درست است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۴۱)

۷- گزینه «۱»

(مهمرب یگانه)

$$C = 360^\circ - (90^\circ + 122^\circ + 100^\circ) = 48^\circ$$

$$C = \frac{48^\circ}{360^\circ} \times 100 = \frac{48}{36} = \frac{4}{3} = 133 \frac{1}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۳۳)

۸- گزینه «۱»

(مهمرب بفرایی)

با توجه به نمودار میله‌ای برای سه ایستگاه اول ضابطه $10n + 10$ و برای سه ایستگاه بعدی ضابطه $10n + 20$ را می‌نویسیم. بنابراین:

$$f(n) = \begin{cases} 10n + 10, & 1 \leq n \leq 3 \\ 10n + 20, & 4 \leq n \leq 6 \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۴۶ تا ۵۰)

۹- گزینه «۲»

(مهمرب بفرایی)

با توجه به نمودار، میانگین داده‌ها برابر x است. بنابراین:

$$\frac{3+7+x+5+9}{5} = x \Rightarrow \frac{24+x}{5} = x$$

$$\Rightarrow 5x = 24 + x \Rightarrow 4x = 24 \Rightarrow x = 6$$

$$\sigma^2 = \frac{(-3)^2 + 1^2 + 0^2 + (-1)^2 + 3^2}{5} = \frac{9+1+0+1+9}{5} = 4$$

$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{4} = 2$$

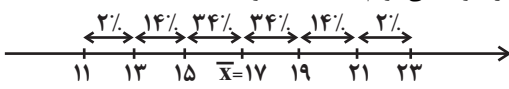
$$\Rightarrow y = 6 + 2 = 8$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۳۵)

۱۰- گزینه «۱»

(امیر زراندوز)

از نمودار متوجه می‌شویم که: $\bar{x} = 17$ و $\sigma = 2$

$14\% + 14\% + 14\% + 14\% = 56\%$

با توجه به نمودار فوق، تعداد افرادی که در محدوده بالا قرار دارند را به دست می‌آوریم:

تعداد درصد

$$\frac{100}{48} \mid \frac{400}{x} \Rightarrow x = \frac{48 \times 400}{100} = 192$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۴۴)

ریاضی و آمار (۱)

۱۱- گزینه «۲»

(مهمرب بفرایی)

روش جمع‌آوری داده‌ها در هر مورد به صورت زیر است.

گزینه «۱»: پرسش‌نامه یا مصاحبه

گزینه «۲»: دادگان‌ها

گزینه «۳»: پرسش‌نامه

گزینه «۴»: مصاحبه

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۶ تا ۷۸)

۱۲- گزینه «۳»

(پویا زنگنه قاسم‌آبادی)

پارامتر مشخصه عددی است که از جامعه به دست می‌آید و آماره مشخصه عددی است که از نمونه به دست می‌آید. بنابراین:

$$(A) \text{ پارامتر} = \frac{8}{20} = \frac{2}{5}$$

$$(O) \text{ آماره} = \frac{5}{8}$$

$$\frac{2}{5} = \frac{16}{25} \Rightarrow \frac{5}{8} = \frac{16}{25}$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۳)

$$\frac{4+1+0+1+4}{5} = 2$$

$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{2}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۸)

(معمد بگیری)

۱۷- گزینه «۴»

با توجه به رابطه $100 \times \frac{\text{مقدار واقعی}}{\text{مقدار پیشینه}} =$ عدد روی شعاع نمودار راداری

مقدار واقعی هر متغیر را به دست می‌آوریم:

$$90 = \frac{A}{30} \times 100 \Rightarrow A = 27$$

$$40 = \frac{B}{80} \times 100 \Rightarrow B = 32$$

$$80 = \frac{C}{50} \times 100 \Rightarrow C = 40$$

$$\Rightarrow \bar{x} = \frac{27+32+40}{3} = \frac{99}{3} = 33$$

(ریاضی و آمار، (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۷)

(امیر زرانروز)

۱۸- گزینه «۲»

اگر اختلاف داده دهم از میانگین را x فرض کنیم با توجه به این که مجموع اختلاف داده‌ها از میانگین، همیشه صفر است، خواهیم داشت:

$$0 + (-6) + (-5) + (-3) + 0 + 1 + 2 + 4 + 5 + x = 0 \Rightarrow x = 2$$

$$\sigma^2 = \frac{0^2 + (-6)^2 + (-5)^2 + (-3)^2 + 0^2 + 1^2 + 2^2 + 4^2 + 5^2 + 2^2}{10}$$

$$= \frac{120}{10} = 12 \Rightarrow \sigma = \sqrt{12} = \sqrt{4 \times 3} = 2\sqrt{3}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۸)

(امیر زرانروز)

۱۹- گزینه «۳»

فراوانی ۱۰ را برابر x فرض می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{(8 \times 1) + (9 \times 2) + (10 \times x) + (11 \times 4) + (12 \times 1) + (13 \times 2)}{1+2+x+4+1+2}$$

$$= \frac{94}{9} \Rightarrow \frac{108 + 10x}{10+x} = \frac{94}{9}$$

$$94(10+x) = 9(108+10x) \Rightarrow 940+94x = 972+90x$$

$$\Rightarrow 4x = 32 \Rightarrow x = 8$$

(ریاضی و آمار، (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

(امیر زرانروز)

۲۰- گزینه «۴»

$$\left. \begin{aligned} \text{طول سبیل راست} &= 41 - 29 = 12 \\ \text{طول سبیل چپ} &= 17 - 13 = 4 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \text{نسبت آن‌ها} = \frac{12}{4} = 3$$

$$\left. \begin{aligned} R = \max - \min &= 41 - 13 = 28 \\ IQR = Q_3 - Q_1 &= 29 - 17 = 12 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \frac{R}{IQR} = \frac{28}{12} = \frac{7}{3}$$

ضمناً می‌دانیم تقریباً ۷۵٪ داده بزرگتر از Q_1 یعنی ۱۷ هستند. توجه کنید که جایگاه میانه در نمودار، مشخص نشده پس قابل محاسبه نیست.

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۰۹)

(معمد بگیری)

۱۳- گزینه «۲»

متغیر و مقیاس اندازه‌گیری در هر گزینه به صورت زیر است:

گزینه «۱»: کیفی ترتیبی

گزینه «۲»: کمی فاصلهای

گزینه «۳»: کمی نسبتی

گزینه «۴»: کیفی اسمی

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۰ تا ۸۳)

(نسترن صبری)

۱۴- گزینه «۳»

میانۀ ۱۲ داده برابر است با میانگین داده‌های ششم و هفتم و چون میانۀ عضوی از مجموعه داده‌ها است، پس داده ششم و هفتم با هم برابرند و چون فراوانی مد منحصر به فرد داده‌ها ۲ است، پس مد همان داده ششم و هفتم است.

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۸)

(امیر مضموریان)

۱۵- گزینه «۱»

ابتدا بدون در نظر گرفتن داده $m+2$ ، بقیه داده‌ها را مرتب کرده و میانۀ آن‌ها را به دست می‌آوریم.

$$2, 4, 6, 6, 8, 13, 15, 17, 20$$

در این حالت تعداد داده‌ها ۹ تا است و بنابراین داده وسط میانه است. یعنی ۸.

با اضافه شدن داده جدید به این داده‌ها، اگر این داده کوچکتر از ۸ باشد، میانه کمتر از ۸ خواهد شد (زیرا بین ۸ و داده قبل از آن باید میانگین بگیریم)، که این حالت قابل قبول نیست.

بنابراین داده جدید بزرگتر از ۸ است. (اگر داده جدید برابر ۸ باشد نیز غیرقابل قبول است، چون میانه برابر با ۸ خواهد شد.)

برای داده جدید بزرگتر از ۸، دو حالت را در نظر می‌گیریم:

الف) داده جدید، بزرگتر یا مساوی ۱۳ باشد. در این حالت، دو داده وسط ۱۳ و ۸ هستند که میانگین آن‌ها برابر $10/5$ است که برابر میانگین داده شده (۱۰) نیست و غیرقابل قبول است.

ب) داده جدید بین ۸ و ۱۳ باشد. در این حالت میانۀ داده‌ها برابر با میانگین ۸ و داده جدید است:

$$10 = \frac{8 + m + 2}{2} \Rightarrow m + 10 = 20 \Rightarrow m = 10$$

یعنی داده جدید برابر با $m+2=12$ است.

$$\frac{m}{2} + 1 = 6$$

حال میانۀ داده‌های ۱۰، ۹، ۶، ۶ برابر است با:

$$\text{میانه} = \frac{6+9}{2} = 7/5$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۸)

(معمد بگیری)

۱۶- گزینه «۲»

چون واریانس داده‌های برابر همواره برابر صفر است و برعکس پس:

$$a = b = c = d = 18$$

داده‌های جدید: ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱

$$\bar{x} = \frac{17+18+19+20+21}{5} = 19$$

$$\sigma^2 = \frac{(17-19)^2 + (18-19)^2 + (19-19)^2 + (20-19)^2 + (21-19)^2}{5}$$

اقتصاد

۲۱- گزینه «۴»

(کنکور سراسری ۹۱، با تغییر)

ریال $= 15,000,000,000 = 500 \times 30,000,000$ ارزش مواد غذاییمیلیون ریال $= 15,000$ ریال $= 250,000,000,000 = 5,000 \times 50,000,000$ ارزش ماشین آلاتمیلیون ریال $= 250,000$ ریال $= 7,500,000,000 = 15,000 \times 500,000$ ارزش پوشاکمیلیون ریال $= 7,500$ ارزش پوشاک $= \frac{2}{3} \times$ ارزش خدمات ارائه شدهمیلیون ریال $= \frac{2}{3} \times 7,500 = 5,000$

تولید ناخالص داخلی =

میلیون ریال $= 15,000 + 250,000 + 7,500 + 5,000 = 277,500$ تولید ناخالص داخلی = $\frac{\text{تولید ناخالص داخلی سرانه}}{\text{جمعیت کشور}}$ ریال $= \frac{277,500}{50} = 5,550$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰)

۲۲- گزینه «۳»

(تسرین جعفری)

(الف)

میلیون دلار $= (39 \times 15) + (80 \times 20)$ تولید ناخالص داخلی اسمی در سال ۲۰۲۰میلیون دلار $= 585 + 1,600 = 2,185$ میلیون دلار $= (39 \times 14) + (80 \times 10)$ تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۲۰۲۰میلیون دلار $= 546 + 800 = 1,346$

نکته: ردیف «۳» ارزش کالاهای واسطه‌ای در محاسبه تولید کل لحاظ نمی‌شوند. (ب)

میلیون دلار $= (100 \times 14) + (10 \times 50)$ ارزش تولید در سال ۲۰۱۹ (سال پایه)میلیون دلار $= 1,400 + 500 = 1,900$

تورم در سال موردنظر (افزایش قیمت‌ها) =

تولید در همان سال به قیمت پایه - تولید در سال موردنظر به قیمت جاری

= افزایش تولید کل ناشی از (افزایش قیمت‌ها) تورم در سال ۲۰۲۰

میلیون دلار $= 2,185 - 1,346 = 839$

پ) = افزایش تولید کل ناشی از افزایش مقدار تولید در سال موردنظر

تولید در سال پایه - تولید در سال موردنظر به قیمت پایه

= افزایش تولید کل ناشی از افزایش تولید سال ۲۰۲۰

میلیون دلار $= 1,346 - 1,900 = -554$

تولید در سال ۲۰۲۰ نسبت به سال پایه کاهش داشته است.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۹ تا ۱۲۲)

۲۳- گزینه «۱»

(مهری ضیائی)

(الف) بررسی موارد نادرست:

گزینه «۱»: ایران به دلیل وسعت و پهناوری جغرافیایی، برخورداری از منابع طبیعی و قرار گرفتن در چهارراه بین‌المللی، از دوران باستان جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد جهان داشته است. وجود حکومت‌ها و سلسله‌های بزرگ، لشکرکشی‌ها و جنگ‌ها، پهناوری مرزهای ایران باستان، جاده ابریشم و تجارت با چین و امپراتوری روم، از اهمیت و بزرگی اقتصاد ایران در آن دوران حکایت می‌کند و فرمانبرداری سایر کشورها از ایران ارتباطی با این موارد ندارد.

گزینه «۳»: در نیمه اول حکومت صفویه، علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت.

ب) شکل‌گیری قدرت‌های بزرگ در قاره اروپا و شروع استعمار کشورهای دیگر با دوره پایانی حکومت صفویه مصادف بود.

ج) دولت‌های اروپایی با تجهیز ناوگان خود به رقابت شدید نظامی و تجاری با یکدیگر و استعمار کشورهای دیگر پرداختند. این رقابت و همچنین استعمار کشورهای دیگر، موجب تسریع جریان توسعه این کشورها شد.

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصادی، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

۲۴- گزینه «۳»

(تسرین جعفری)

میلیارد دلار $= 260 = 6,500 \times \frac{4}{100}$ سهم دهک اول از درآمد ملی

برای محاسبه شاخص وضعیت توزیع درآمد، مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند.

میلیون نفر $= 10 = \frac{50}{5}$ جمعیت هر دهکمیلیون نفر $= 100 = 10 \times 10$ جمعیت کل کشور

سهم دهک‌های اول تا پنجم از درآمد ملی (به درصد)

 $= 30 = 9 + 7 + 5 + 4 + 5$

سهم دهک‌های اول تا پنجم از درآمد ملی (به میلیارد دلار)

میلیارد دلار $= 1,950 = 6,500 \times \frac{30}{100}$

$$\frac{x}{6} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{\text{شاخص دهک‌ها}}{4}$$
 $x = 24$ (سهم دهک دهم)میلیارد دلار $= 1,560 = 6,500 \times \frac{24}{100}$ سهم دهک دهم از درآمد ملی

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۳ و ۱۲۴)

۲۵- گزینه «۲»

(مهری ضیائی)

«پدیدآمدن نظام نوینی در مالیات‌ستانی و بودجه‌بندی کشور»، «افزایش قدرت اقتصادی دولت در نتیجه افزایش درآمدهای نفتی» و «جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود» از موارد مربوط به اقتصاد ایران در دوره پهلوی هستند.

بررسی سایر موارد:

سیاست‌های رکودی و انقباضی مربوط به دوره قاجار است.

تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی مربوط به دوره قاجار است.

از دست دادن فرصت طلایی برای جبران کاستی‌ها مربوط به دوره قاجار است.

نوسازی و توسعه ایران در دوره پهلوی به صورتی ظاهری و سطحی و با صنایع مونتاژ انجام می‌شد نه با ایجاد زنجیره کامل خلق ارزش در صنعت.

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصادی، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)

۲۶- گزینه «۲»

(مهری ضیائی)

تولید بر روی منحنی مرز امکانات تولید (استفاده اقتصاد از بیشترین منابع خود) به معنای کارایی است؛ اما انتقال منحنی مرز امکانات تولید، به نواحی که خارج از منحنی مرز امکانات تولید بودند و کشور آرزوی رسیدن به آن نقاط را داشته است، به معنای رشد اقتصادی است.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

روان‌شناسی

گزینه ۴» ۳۱-

(موسا عفتی)

مسئله عبارت است از:

عدم دستیابی فوری به یک هدف مشخص به دلیل موانع مشخص با توجه به امکانات و توانمندی‌های محدود.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه ۱۱۶)

گزینه ۴» ۳۲-

(موسا عفتی)

مسئله «الف» یک مسئله خوب تعریف شده و مسئله «ب» یک مسئله خوب تعریف نشده است.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

گزینه ۴» ۳۳-

(موسا عفتی)

باید راه‌حل انتخاب شده را ارزیابی کرد. این کار باعث می‌شود تا ملاک روشنی برای فهم موقعیت داشته باشیم. در مثال صورت سؤال، محمدحسین باید مدت زمان رسیدنش به محل کار را قبل و بعد از استفاده از مترو مقایسه کند.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه ۱۲۰)

گزینه ۲» ۳۴-

(موسا عفتی)

به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی مشخص، «اثر نهفتگی» می‌گویند.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه ۱۲۳)

گزینه ۱» ۳۵-

(مهری یاهری)

عبارت مطرح شده در گزینه «۱»، بیانگر روش اکتشافی حل مسئله است. چون دستیابی به راه‌حل مسئله در آن تضمین نشده است، مبتنی بر نظر و احساس شخصی است و ممکن است با خطا مواجه شود.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۲۳ تا ۱۲۹)

گزینه ۳» ۳۶-

(مهری یاهری)

پيامدهای مستقیم ناتوانی در حل مسئله عبارت‌اند از: ناکامی و فشار روانی

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۳۰ و ۱۳۱)

گزینه ۱» ۳۷-

(همیدرضا توکلی)

تصمیم‌گیری، عالی‌ترین و پیچیده‌ترین فعالیت شناختی انسان است.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۳۷ و ۱۳۸)

گزینه ۳» ۳۸-

(فرهار علی‌نژاد)

در متون دینی همواره به پرهیز از تصمیم‌گیری احساسی اشاره شده است.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه ۱۴۵)

گزینه ۱» ۳۹-

(موسا عفتی)

تعارض گرایش - گرایش ناشی از ناتوانی در تصمیم‌گیری بین انتخاب دو موضوع جذاب و خواستنی است و بنابراین حالت عاطفی ناخوشایند شدیدی را ایجاد نمی‌کند.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۵۱ و ۱۵۲)

گزینه ۱» ۴۰-

(موسا عفتی)

در تصمیم‌گیری‌های پیچیده و مهم باید از روش‌های میان‌بر استفاده کنیم.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه ۱۵۴)

۲۷- گزینه ۴»

(سارا شریفی)

بررسی عبارات صورت سؤال:

(الف) نادرست است؛ تولید ناخالص داخلی (GDP) ارزش پولی همه کالاها و خدمات نهایی تولید شده در داخل مرزهای یک کشور در طول یک سال است. (ب) نادرست است؛ تولید فقط محدود به تولید کالاهای ملموس مانند توپ و لبنیات نیست، بلکه خدماتی مانند خدمات لوله‌کشی، خلبانی هواپیما، رانندگی کامیون و معاینه پزشکی را نیز شامل می‌شود و باید در محاسبه ما لحاظ شوند.

(ج) نادرست است؛ برای محاسبه تولید ناخالص داخلی، فقط باید ارزش کالاها و خدمات نهایی (نه محصولات واسطه‌ای) را در نظر بگیریم. ارزش کالاها و خدمات واسطه‌ای در تولیدات نهایی محاسبه شده است و اگر آن‌ها را هم جداگانه محاسبه کنیم، دچار خطای محاسبه مجدد شده‌ایم.

(د) نادرست است؛ تنها ارزش کالاها و خدمات نهایی تولید شده در یک سال تقویمی (از اول فروردین تا پایان اسفند) در محاسبه تولید ناخالص داخلی در نظر گرفته می‌شود. (اقلام باقی‌مانده از سال قبل (یعنی چیزهایی که در یک سال) تولید و در سال بعد فروخته می‌شود). در محاسبات تولید ناخالص داخلی منظور نمی‌گردد.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰)

۲۸- گزینه ۱»

(مانره حسینی)

تشریح موارد نادرست:

(ب) استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر نیست و هر کشوری برای پیشرفت، به تعامل منطقی با کشورهای دیگر نیاز دارد.

(ج) اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند ثبات اقتصادی، استحکام اقتصادی، تاب‌آوری اقتصاد و پایداری بر مقاومت‌سازی اقتصادی تأکید می‌کنند.

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۱ و ۱۱۴)

۲۹- گزینه ۴»

(مانره حسینی)

(الف) درآمد ناخالص ملی سرانهٔ صربستان برحسب دلار PPP ← ۱۵ / ۲۱۸

(ب) میانگین سال‌های تحصیلی ایرلند ← ۱۲ / ۵

(ج) رتبه HDI ایران در سال ۲۰۱۷ ← ۶۳

(د) درآمد ناخالص ملی سرانهٔ ایران برحسب دلار PPP ← ۱۸ / ۱۶۶

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۵)

۳۰- گزینه ۲»

(سارا شریفی)

نرخ رشد تولید

$$= \frac{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل}} \times 100$$

$$= \frac{20}{100} = \frac{5,250,000 - x}{x}$$

$$= \frac{1}{5} = \frac{5,250,000 - x}{x} \Rightarrow 5(5,250,000 - x) = x$$

$$\Rightarrow 26,250,000 - 5x = x \Rightarrow 26,250,000 = 6x$$

$$\Rightarrow x = \frac{26,250,000}{6} = 4,375,000 \text{ تومان}$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۱ و ۱۲۲)

اقتصاد

۴۱- گزینه ۲»

(نسرین پعفری)

(الف)

۳۰ درصد کم درآمد جمعیت کشور = سهم دهک سوم + سهم دهک دوم + سهم دهک اول
 $= 9\% = 4\% + 3\% + 2\%$
 در نتیجه ۳۰ درصد کم درآمد جمعیت کشور، ۹ درصد از درآمد ملی را در اختیار دارند.

(ب)

میلیارد تومان $5 = 250 \times \frac{2}{100}$ = سهم دهک اول از درآمد ملی

میلیارد تومان $100 = 250 \times \frac{40}{100}$ = سهم دهک دهم از درآمد ملی

(ج) $20 = \frac{40}{2} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} =$ شاخص دهکها

(د)

(مجموع سهم تمامی دهکها به جز سهم دهک ششم) - ۱۰۰٪ = سهم دهک ششم

$(40\% + 20\% + 8\% + 7\% + 5\% + 5\% + 4\% + 3\% + 2\%) - 100\% =$ درصد

$6\% = 100\% - 94\%$ = سهم دهک ششم

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۳ و ۱۲۴)

۴۲- گزینه ۳»

(مانره حسینی)

در دوره پایانی حکومت صفویه، اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. این وضعیت با تغییر و تحول سریع در اروپا و شکل‌گیری قدرت‌های بزرگ در آن قاره مصادف بود. دولت‌های اروپایی با تجهیز ناوگان خود به رقابت شدید نظامی و تجاری با یکدیگر و استعمار کشورهای دیگر پرداختند.

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصادی، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۰۹)

۴۳- گزینه ۲»

(نسرین پعفری)

(الف) سرمایه‌گذاری بیشتر ← تولید بیشتر در همه زمینها ← انتقال منحنی ۱ به سمت راست به شکل منحنی ۲
 (ب) افزایش قدرت نظامی ← تولید بیشتر اسلحه و کالاهای نظامی ← حرکت روی منحنی مرز امکانات تولید از راست به چپ ← مانند: حرکت از نقطه C به B

(پ) رشد اقتصادی ← انتقال منحنی ۱ به سمت راست (منحنی ۲)

(ت) نقطه ناکارا (x) ← حرکت از حالت ناکارایی به استفاده درست و کامل از منابع ← حرکت از x به نقاط روی نمودار مانند C

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

۴۴- گزینه ۲»

(مهزیب ضیائی)

(الف) فروش نرم‌افزارهای کامپیوتری بدون رعایت حق تکثیر نمونه‌ای از تولیدات غیرقانونی است که اطلاعات دقیقی از آنها در دست نیست و عملاً محاسبه آنها مشروعبیت بخشی به این گونه فعالیتها تلقی می‌شود.

(ب) انجام داوطلبانه درمان بیماری سرطان توسط انجمنی در اصفهان از خدماتی است که در خیریه‌ها به صورت داوطلبانه ارائه می‌شود و پولی برای آنها رد و بدل نمی‌گردد، اگرچه دارای ارزش بالایی هستند، اما در محاسبات تولید ناخالص داخلی غایب‌اند!

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۰)

۴۵- گزینه ۴»

(مانره حسینی)

تشریح موارد نادرست:

(الف) روند افول اقتصاد ایران با حکومت رضاخان و تشکیل سلسله پهلوی ادامه یافت.

(ب) در نتیجه افزایش درآمدهای نفتی در دوران حکومت پهلوی، قدرت اقتصادی دولت افزایش یافت. در این زمان، دولت با هدف ایجاد توسعه نمایشی به اجرای طرح‌های عمرانی متعدد در کشور پرداخت و به این ترتیب، بخشی از درآمد دولت صرف ساخت‌وساز شد.

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصادی، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)

۴۶- گزینه ۴»

(نسرین پعفری)

(الف)

= افزایش تولید کل ناشی از تورم در سال دوم

تولید کل در سال دوم به قیمت پایه - تولید کل در سال دوم به قیمت‌های جاری

واحد پولی $247 = 5830 - 6077$

= افزایش تولید کل ناشی از افزایش تولید در سال دوم

تولید کل در سال پایه - تولید کل به قیمت پایه در سال دوم

واحد پولی $1540 = 4290 - 5830$

(ب)

$100 \times \frac{\text{تولید سال دوم} - \text{تولید سال سوم}}{\text{تولید سال دوم}} =$ رشد اقتصادی سال سوم

$$\frac{10}{100} = \frac{x - 5830}{5830}$$

$$\frac{1}{10} = \frac{x - 5830}{5830} \Rightarrow 5830 = 10x - 58300$$

$$10x = 5830 + 58300$$

$$\Rightarrow 10x = 64130 \Rightarrow x = 6413$$

واحد پولی $x = 6413$ (اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۱ و ۱۲۲)

۴۷- گزینه ۲»

(سارا شریفی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست است. در نیمه اول حکومت صفویه: علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقری که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی مناسب داشت، شکل گرفت. در دوره پایانی حکومت صفویه: اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.

گزینه «۲»: صحیح است.

گزینه «۳»: نادرست است. ویژگی عمده دوران حکومت پهلوی جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود و به جای تکیه بر پایه‌های بومی و درون‌زای داخلی و ملی به بیرون از مرزها و قدرت‌های بزرگ متکی بود.

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

۵۱- گزینه «۲» (یاسین مهریان)
سنایی، ابتدا مدیحه‌گوی بود و در دوره دوم از حیات شعری خود، به سیر و سلوک معنوی پرداخت.
(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۸۱، ۸۲ و ۸۴)

۵۲- گزینه «۲» (سیدعلیرضا علویان)
توجه به واژگان کهن (و نه عربی) همانند گلخن، بادافره، خلیدن و... در شعر برخی از شاعران بیداری دیده می‌شود و از ویژگی‌های زبانی این دوره است.
(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۵۳- گزینه «۱» (عزیز الیاسی پور)
بیت گزینه «۱» سروده فرخی سیستانی از شاعران سبک خراسانی است. در سبک خراسانی استفاده زیاد از آرایه‌های ادبی معمول نبود و این بیت هم آرایه خاصی ندارد. در ابیات سایر گزینه‌ها که سروده حافظ (از شاعران سبک عراقی) هستند، آرایه‌های زیادی به چشم می‌خورند. توجه بیشتر به آرایه‌های ادبی از ویژگی‌های ادبی سبک عراقی است که از سده‌های پنجم و ششم شروع شد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: چاه زنج (اضافه تشبیهی) - چاه در مصراع دوم استعاره از زنج و دام استعاره از خم زلف - آویختن دل (استعاره مکنیه)
گزینه «۳»: گلوداشتن و نغمه کردن صراحی (استعاره مکنیه و تشخیص) - خون خم (اضافه استعاری و تشخیص) - صراحی و خم (مراعات نظیر)
گزینه «۴»: دیدن و غمگین‌بودن گل (استعاره مکنیه و تشخیص) - آتش شوق (اضافه تشبیهی)

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۸۴)

۵۴- گزینه «۳» (عزیز الیاسی پور)
خواجه عبدالله انصاری نثر موزون را به کمال رساند. متن صورت سؤال نیز از آثار او انتخاب شده است.
از میان افراد سایر گزینه‌ها، ابوالفضل میبیدی از سبک خواجه عبدالله پیروی کرده است و «کشف‌الاسرار و عده‌الابرار» را به سبک موزون نوشته است.
(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه ۸۳)

۵۵- گزینه «۲» (سیدعلیرضا امیری)
بررسی ابیات:

الف) «دراز و راز» جناس ناقص است. «است» اول اسنادی و «است» دوم غیراسنادی است. (جناس تام)
ب) باز (اول و دوم): پرنده شکاری، باز (سوم): دوباره / فاقد جناس ناقص
ج) «بند و چند» جناس ناقص دارد. «سازد» اول یعنی انجام دهد و «سازد» دوم یعنی بگرداند چرا که بند مجاز از اسارت است. (جناس تام)
(علوم و فنون ادبی (۱)، برع لفظی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۵۶- گزینه «۴» (ممن اصغری)
جناس تام: کنار: آغوش و کنار: ساحل
جناس ناقص: آن و آب
استعاره ندارد (آب دیده استعاره نیست و در معنای حقیقی به‌کار رفته است).
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: استعاره: دهان شیشه و گوش جام / جناس: جام و جم
گزینه «۲»: استعاره ندارد - جناس: رزم و بزم
گزینه «۳»: استعاره: غنچه (استعاره از دهان) - جناس: جان و جهان - باد و باغ
(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و برع، ترکیبی)

گزینه «۴»: نادرست است. در دوره پایانی حکومت صفویه، اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند. در دوران قاجار، ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها از دست داد.

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصاد، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۰۹)

۴۸- گزینه «۳» (سارا شریفی)

GDP اسمی در سال $GDP = 94$ واقعی در سال ۹۴
تومان $= (2500 \times 120) + (1250 \times 300) = 675,000$
GDP واقعی در سال ۹۵ $GDP = (2500 \times 230) + (1250 \times 410)$
تومان $= 1,087,500$

نرخ رشد تولید واقعی در سال ۹۵ $= \frac{1,087,500 - 675,000}{675,000} \times 100$

$= 61/11$ درصد

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۱ و ۱۲۲)

۴۹- گزینه «۲» (فارج از کشور ۹۳، با تغییر)

میلیارد ریال $= \frac{3}{5} \times 65 = 39$ ارزش خدمات ارائه شده

= تولید ناخالص داخلی

+ ارزش مواد غذایی + ارزش پوشاک + ارزش ماشین‌آلات
ارزش تولید خارجیان مقیم کشور + ارزش خدمات ارائه شده
میلیارد ریال $= 165 + 39 + 15 = 219$

تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص داخلی سرانه
جمعیت کشور

ریال $= \frac{219,000}{65} = 3,369$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰)

۵۰- گزینه «۳» (کتاب آبی)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: شاخص‌های دیگری مانند: مبارزه با فساد، بهبود فضای کسب و کار، رشد علم و فناوری، موضوعات محیط‌زیستی و پیشرفت‌های فرهنگی و معنوی در ارزیابی از پیشرفت، در نظر گرفته نمی‌شود.

گزینه «۲»: تفاوت‌های بومی و محلی و تاریخی و فرهنگی کشورها در تعیین شاخص‌های پیشرفت دخالتی ندارد.

گزینه «۴»: اهمیت عدالت اقتصادی و اجتماعی برای کشورهای مختلف (مثلاً کشور ما با کشورهای سرمایه‌داری غربی) یکسان نیست.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۵)

۵۷- گزینه «۳»

(کامظم کاطمی)

گزینه «۱»: جناس: میان (کمر) میان (وسط، مابین) / آرایه بیانی: تشبیه: موی میان (اضافه تشبیهی)

گزینه «۲»: جناس: دوش (کتف و پشت) دوش (شب گذشته) / آرایه‌های بیانی: استعاره: دامن محشر (اضافه استعاری) - مجاز: پیاله ← شراب

گزینه «۳»: جناس: ندارد / آرایه بیانی: کنایه: باد پیمودن ← کار بیهوده انجام دادن

گزینه «۴»: جناس: پدر و در / بهشت (جنت) و بهشت (رها کرد) / آرایه‌های بیانی: تشبیه: پرده تقوا (اضافه تشبیهی) - کنایه: از پرده به درافتادن ← رسوا شدن یا فاش شدن راز

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و بریع، ترکیبی)

۵۸- گزینه «۲»

(کامظم کاطمی)

در ابیات «ب» و «د» جناس اشتقاقی مشهود است:

(ب) مقدم و قدم (هم جناس می‌سازند و هم اشتقاق دارند).

(د) شعر و شاعر (هم جناس می‌سازند و هم اشتقاق دارند).

توجه: در سایر ابیات، به ترتیب «مطلع و طلوع»، «فضل و فضیلت» و «تعلیم و علم» اشتقاق را پدید آورده‌اند، اما جناس محسوب نمی‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بریع لفظی، صفحه ۹۶)

۵۹- گزینه «۳»

(مسن اصغری)

استعاره: بازکردن بال برای شاعر (استعاره مکنیه)

ایهام تناسب: باز ۱- گشودن (معنای مورد نظر) ۲- نام پرده (معنای مورد نظر نیست اما با بال و مرغ و پر و آشیان تناسب دارد).

تشبیه: مرغ دل و آشیان فراق (اضافه تشبیهی)

جناس: باز و بال - در و پر

کنایه: باز کردن بال (پرواز کردن) - ریختن پر (ناتوانی و عجز)

(علوم و فنون ادبی (۱)، (۲) و (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۶۰- گزینه «۲»

(سیرعلیرضا امیری)

وزن بیت گزینه «۲»، همسان است و در عبارتهای «زینت افزایش» و «زیور افزایی» حذف همزه مشهود است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن بیت «مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن» است و فاقد حذف همزه است.

گزینه «۳»: وزن بیت «مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلن» است و فاقد حذف همزه است.

گزینه «۴»: وزن بیت «مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلن» است و فاقد حذف همزه است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۶۱- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا امیری)

در این بیت بنا به ضرورت وزن باید کلمه «قاضی» به شکل «قاض» خوانده شود. در باقی ابیات هیچ اختیار تغییر کمیت مصوت بلندی مشاهده نمی‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۲ و ۵۴)

۶۲- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا امیری)

اختیارات زبانی در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: کسره در عبارت «طرف دیگر» بلند تلفظ می‌شود.

گزینه «۲»: حذف همزه در عبارت «نزدیک‌تر از»

گزینه «۴»: حذف همزه در عبارت «غیرتم آید» و کسره در عبارت «بر مادر» بلند تلفظ می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۶۳- گزینه «۲»

(سیرعلیرضا امیری)

مصوت بلند «ای» در پایان واژه «قآنی» کوتاه تلفظ می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن بیت «مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلاتن» است و این وزن دوری یا همسان دولختی است.

گزینه «۳»: «دار» در ابتدای مصراع دوم، کشیده است.

گزینه «۴»: هر دو شعر از وزن «مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلاتن» پیروی می‌کنند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۴)

۶۴- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا امیری)

بیت گزینه «۴» فاقد اختیار زبانی حذف همزه است؛ چرا که در خوانش عروضی درست آن، در «جان‌سوزم» و «اثرها» در مصراع نخست، همزه حذف نمی‌شود و اصطلاحاً دو واژه بدون پیوستگی تلفظ می‌شوند. همچنین تلفظ دو واژه «خلق» و «اما» در مصراع دوم بدین شکل است. در این بیت، کسره اضافه در ترکیب‌های «قطره آب» و «چشم خلق» بلند تلفظ می‌شوند. (اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه)

اختیارات زبانی سایر گزینه‌ها:

هر چهار بیت در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» سروده شده‌اند.

گزینه «۱»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در ترکیب «دل بحر» - فاقد حذف همزه

گزینه «۲»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «ب» در «لرزان وجودم» - فاقد حذف همزه

گزینه «۳»: حذف همزه (خا کا می خت) - فاقد تغییر کمیت مصوت

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۶۵- گزینه «۱»

(سیرعلیرضا امیری)

«گشت» ردیف است و «گلنار» و «نار» قافیه می‌باشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «افسانه» و «بیگانه» هم‌قافیه هستند و «خواند» و «داند» نیز شرایط قافیه را دارند.

گزینه «۳»: «هزار» در مصراع نخست معنای بلبل و در مصراع دوم معنای عدد ۱۰۰۰ می‌دهد، پس می‌تواند قافیه بسازند. «چمن» و «من» نیز قافیه می‌سازند. دقت داشته باشید در ذوقافیتین این امکان وجود دارد که لفظی یکسان (مانند ردیف) میان دو قافیه تکرار شود. به این لفظ حاجب می‌گویند. در این مصراع، لفظ «از صد» حاجب است. برای مثال در بیت «چون ندید از یاری ما شیخ سود / بازگردانید ما را شیخ زود» واژه «شیخ» حاجب است و بیت ذوقافیتین است.

گزینه «۴»: «باز» در مصراع اول به معنای دوباره و در مصراع دوم به معنای گشودن است؛ همچنین «غصه و القصه» هم با یکدیگر قافیه هستند («ه» الحاقی است. به دلیل وجود حرف الحاقی، اختلاف در مصوت کوتاه حروف قافیه مشکلی ایجاد نمی‌کند).

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۱۹ تا ۹۱)

گزینه ۲-۲

در این دوره اصفهان، از دیدگاه ادبی توسعه یافت و به مادر شهر تبدیل شد. تأثیر فرهنگ هندی از طریق آشنایی شاعران ایرانی با تفکرات هندوان بود. فرهنگ هندی هم به شدت از فرهنگ ایرانی تأثیر می‌پذیرفت. (علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحه ۵۹)

گزینه ۳-۳

«دریا» استعاره از عشق و «موج» استعاره از اسباب رهایی از غم عشق و «بحر» استعاره از وصال و «ماهی» استعاره از عاشق
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «شمع» استعاره از معشوق، «روغن» استعاره از شادی و «چراغ» استعاره از وجود

گزینه ۲: «آتش» استعاره از عشق است و «پنبه» استعاره از خوشی‌هاست
گزینه ۳: «صحرا» استعاره از عالم عشق و «خندنگ» استعاره از غم عشق و «نخجیر» استعاره از عشاق

معنی بیت: شاعر عالم عشق را صحرایی دانسته که در آن سایه‌ها از رخنه‌های ایجاد شده توسط خدنگ غم، چون پلنگی هستند که به دنبال نخجیرهاست و این خدنگ غم به دنبال عشاق است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، ترکیبی)

گزینه ۴-۴

در گزینه ۲، شاعر نفسی که عامل سخن است را مانند تار سازی دانسته که نغمه وصال معشوق را می‌دهد و در مصراع دوم می‌گوید هر بار که نبض دل می‌تپد صدای تپیدن آن صدای رسیدن پای یار را می‌دهد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «ذر» استعاره از سخنان نغز است.

گزینه ۳: پناه گرفتن خرد: تشخیص و استعاره مکنیه

گزینه ۴: «نگار» استعاره از یار

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۴)

گزینه ۵-۵

«گردن تسلیم» اضافه اقتراانی است و «دم شمشیر» اضافه استعاری و دارای تشخیص است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تشبیه مضمیر (پنهان) «ابرو به کمان»، بیت فاقد استعاره است.
گزینه ۳: معشوق به خورشید و گل تشبیه شده و از آن‌ها هم برتر است. تشبیهات مصراع دوم نیز مشهود است. بیت استعاره ندارد.

گزینه ۴: در این گزینه مشبه محذوف «او» (معشوق) به ماه و سرو تشبیه شده و نسبت به آن‌ها هم برتری پیدا کرده است، در مصراع دوم نیز استعاره مشهود نیست.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

گزینه ۶-۶

تشبیه: کلک من [مثل] شاخ گلی است.
استعاره: شاخ (در مصراع دوم) استعاره از سخن / گل (در مصراع دوم) استعاره از معنی رنگین

مجاز: کلک (قلم) مجاز از سخن و شعر و کلام

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: تشبیه: گل روی - باغ لطافت - پرده صبر / استعاره: دامن گل
گزینه ۳: تشبیه: پروانه‌وار - شمع چون رخس / استعاره: آتش دل (استعاره از عشق)

گزینه ۴: تشبیه: رخ چون گل

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، ترکیبی)

گزینه ۳-۳

سیرعلیرضا امیری
قافیه رباعی براساس قاعده ۲ است و «ی» به صورت الحاقی و حروف اصلی قافیه «ار» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: ردیف: بوده است

گزینه ۲: حرف روی آخرین حرف از حروف اصلی قافیه می‌باشد و در اینجا «ر» است.

گزینه ۴: «ی» حرف الحاقی می‌باشد. تبصره قافیه یعنی، حروف مشترک قافیه، دارای حرف یا حروف الحاقی باشد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۱)

گزینه ۴-۴

گزینه ۴: مفهوم مشترک عبارت سؤال و سه بیت دیگر نفی تقلید است؛ اما در بیت مفهوم بیت حول شکایت عاشق از معشوق می‌گردد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۶)

گزینه ۳-۳

مسئله اصغری
ج) استفهام انکاری «چگونه وصف تو گویم؟» نشان از توصیف‌ناپذیری معشوق دارد.

د) در این بیت هم استفهام انکاری داریم: چون درد من رسد به دوا؟ یعنی: درد من درمان‌ناپذیر است.

ب) «دریا به سوز سینه عاشق چه می‌کند؟» یعنی حتی آب دریا هم نمی‌تواند سوز دل عاشق را تسکین دهد و از این رو اشتیاق عاشق کم نمی‌شود.

الف) شاعر در این بیت، از «خامان رهنرفته» سخن می‌گوید که ذوق عشق را نمی‌فهمند (محرم اسرار عشق نیستند) و به دنبال دریدالی (عاشقی) می‌گردند که محرمان اسرار باشد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، ترکیبی)

گزینه ۲-۲

گزینه ۲: مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: علاج‌ناپذیری درد عشق
مفهوم بیت گزینه ۲: ناآگاهی طبیب قلبی از درد عشق یا بی‌خبری فرد غیرعاشق از ارزش والای عشق

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۵۵)

گزینه ۴-۴

مسئله اصغری
مفهوم مشترک ابیات «ب، د»: آمادگی عاشق برای جان‌فشانی در راه عشق
مفهوم بیت «الف»: ازلی بودن عشق

مفهوم بیت «ج»: وفاداری عاشق به معشوق تا لحظه مرگ

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۱۰۱)

علوم و فنون ادبی (۲)

گزینه ۲-۲

میهنی فرهارزی
ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن «کلیم کاشانی» را برجسته ساخته است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۷۷- گزینه «۴»

(کافم کاطمی)

استعاره مکنیه در ابیات مورد نظر:
 (ب) رخ گل (اضافه استعاری و تشخیص)
 (د) «مدارا» مانند دانه‌ای تصور شده که بتوان آن را کاشت و «جمعیت: آسودگی» مانند محصول یا میوه‌ای دانسته شده که بتوان آن را برداشت کرد.
پرسی استعاره در سایر ابیات:
 «ماه»، «غنچه خندان» و «سرو روان» به ترتیب در ابیات «الف»، «ج» و «ه» استعاره مصرحه از «معشوق» یا «یار شاعر» هستند.
 (علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، ترکیبی)

۷۸- گزینه «۱»

(یاسین موریان)

وزن این بیت، با توجه به اختیارات شاعری، هم «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است و هم «مفتعلن مفتعلن فاعلن». اگر بیت را با لحن کشیده بخوانیم (بدون حذف همزه در مصراع اول)، وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» به دست می‌آید و اگر آن را با لحن ضربی و تند بخوانیم (با حذف همزه در مصراع اول)، وزن «مفتعلن مفتعلن فاعلن» به دست می‌آید که هر دوی آن‌ها، بر بیت کاملاً منطبق هستند.
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: بیت در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» سروده شده است.

گزینه «۳»: بیت در وزن «مفتعلن مفتعلن فاعلن» سروده شده است.

گزینه «۴»: بیت در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است.
 (علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه ۳۵)

۷۹- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا علویان)

وزن گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه «۲»: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلمن

گزینه «۳»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه «۴»: فعولن فعولن فعولن فعل

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۸۰- گزینه «۴»

(فرهاد فروزان‌کیا)

مفهوم کلی بیت صورت سؤال: «روزی انسان، مقدر است و با تلاش بیشتر نمی‌شود». در گزینه «۴»، صائب تلاش را می‌ستاید و در پرسش انکاری مصراع دوم بر این باور است که تلاش انسان نیز لازم است.
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: صائب در این بیت، حرص برای تلاش رزق را نکوهش می‌کند.

گزینه «۲»: صائب در این بیت می‌گوید آفتاب حتی به لعل داخل سنگ هم می‌تابد (روزی می‌رساند)، بنابراین ما نیز نیازی نیست تلاشی کنیم، چون روزی هرکس مقدر است.

گزینه «۳»: در این بیت هم صائب آشکارا به نفی تلاش [حریصانه] در جست‌وجوی روزی می‌پردازد و آزادی و بی‌ثمری سرو را ستایش می‌کند.
 (علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، ترکیبی)

علوم و فنون ادبی (۱)

۸۱- گزینه «۴»

(مهتبی فرهادی)

«الف»: اثری که از سبک خواجه عبدالله پیروی کرده است، «کشف‌الاسرار و عده‌الابرار» اثر ابوالفضل میبیدی است.
 «د»: موضوع قابل توجه در شعر نیمه دوم قرن ششم، علاقه‌مندی شاعران به سرودن غزل‌های لطیف و زیباست. انوری و هم‌سبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل بسیار کوشیدند.
 «ه»: در نیمه دوم قرن ششم و اوایل قرن هفتم، شاعران فارسی از ادبیات عرب و مضامین آن تأثیر پذیرفتند، نه برعکس.
 (علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۸۱ تا ۸۳ و ۸۵)

۸۲- گزینه «۲»

(مهتبی فرهادی)

متن از کتاب «تاریخ بیهقی» انتخاب شده است که ویژگی‌های عمده نشر دوره دوم را دارد:

استفاده از واژگان عربی در متن: صحن، معذور، استمداد، ورع، صلاح و...

آرایه تشخیص: آموختن ماه، استمداد گرفتن زهره / تناسب: ماه و زهره

سایر ویژگی‌های اشاره‌شده در گزینه‌ها، در متن انتخاب‌شده دیده نمی‌شوند (غیر از آرایه تشخیص که در گزینه «۴» نیز آمده است).

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۸۵)

۸۳- گزینه «۲»

(سپار غلام‌پور)

این بیت دارای جناس ناهمسان حرکتی (بستان: باغ و بستان: بگیر) است.

پرسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «۱»- آلتی برای شانه کردن مو ۲- کتف و دوش

گزینه «۳»: سیم: ۱- نقره ۲- استعاره از بینی

گزینه «۴»: «۴»- خویش‌های قافیه: ۱- فامیل و آشنا ۲- خود

(علوم و فنون ادبی (۱)، برید لفظی، صفحه ۹۷)

۸۴- گزینه «۳»

(مهتبی فرهادی)

واژه‌های «حرم» و «حرم» دارای جناس اشتقاقی هستند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «۱»- «خرد و خرید» هم‌ریشه نیستند و فاقد جناس اشتقاقی

گزینه «۲»: «۲»- «مدام و دام» دارای جناس ناقص افزایشی و فاقد جناس اشتقاقی

گزینه «۴»: «۴»- «قدر و مقدار» دارای اشتقاق

(علوم و فنون ادبی (۱)، برید لفظی، صفحه ۹۹)

۸۵- گزینه «۲»

(یاسین موریان)

«فروغی» اول: فروغی بسطامی؛ «فروغی» دوم: روشنایی: جناس تام / «گشته» و «گشته»: جناس ناهمسان حرکتی / «جان» و «جهان»: جناس ناهمسان افزایشی / «همین» و «همان»: جناس ناهمسان اختلافی: ۴ جناس

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «۱»- «میرم» اول: پادشاه هستم؛ «میرم» دوم: می‌میرم: جناس تام / «شهر» و «شهید»: جناس ناهمسان اختلافی / «میر» و «امیر»: جناس ناهمسان افزایشی: ۳ جناس

گزینه «۳»: «۳»- «چین» اول: پیچ و تاب؛ «چین» دوم: کشور چین: جناس تام / «روی» و «روم»: جناس ناهمسان اختلافی / «بر» و «سر»: جناس ناهمسان اختلافی: ۳ جناس

گزینه «۴»: «۴»- «روان» اول: روح؛ «روان» دوم: رونده: جناس تام / «دارد» و «دارم»:

جناس ناهمسان اختلافی / «یاد» و «یار»: جناس ناهمسان اختلافی: ۳ جناس

(علوم و فنون ادبی (۱)، برید لفظی، صفحه‌های ۹۷ تا ۹۹)

۸۶- گزینه «۳»

(کافم کاطمی)

قافیه در ابیات «الف»، «د»، «ه» طبق قاعده (۲) و در ابیات «ب» و «ج» طبق قاعده (۱) است.

(الف) واژه‌های قافیه: گرو، شنو / حروف قافیه: ـو

(ب) واژه‌های قافیه: پوید، جوید / حروف اصلی: و / حروف الحاقی: ید

(ج) واژه‌های قافیه: گشاید، نماید / حروف اصلی: ا / حروف الحاقی: ید

(د) واژه‌های قافیه: قاضی، راضی / حروف اصلی: اض / حروف الحاقی: ی

(ه) واژه‌های قافیه: نو، درو / حروف اصلی قافیه: ـو

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه ۹۰)

جامعه‌شناسی (۳)

۹۱- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

بر آن چه مشاهده می‌شود، تمرکز می‌کند ← رویکرد تبیینی فعالیت معنادار با توجه به دیگری ← کنش اجتماعی به معنای تأیید کنشگران نیست ← همراهی همدلانه دو بال موفقیت انسان‌ها ← نظم اجتماعی و خلاقیت

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۶، ۳۷ و ۳۹)

۹۲- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی دولت چین برای تشویق و ترغیب مردم برای سکونت در شهر اوردوس، رویکرد تبیینی دولت چین است. در این رویکرد، صرفاً بر آن چه مشاهده می‌شود و روش تجربی تمرکز می‌شود؛ در حالی که کنش انسان را نمی‌توان فقط با روش تجربی تحلیل کرد زیرا روش تجربی توان فهم معانی کنش انسان‌ها را ندارد.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۷)

۹۳- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

اندیشه‌های جدید و شاهکارهای هنری و اختراعات بزرگ هنگامی پدید می‌آیند که انسان از نظم موجود گامی فراتر رود. بزرگترین کشتار جهان توسط توسعه‌یافته‌ترین کشورهای جهان ← علت سقوط ارزش‌ها و اخلاق‌گریزی است. پیامد یکسان دانستن نظم اجتماعی و نظم طبیعی ← نادیده گرفتن اراده و خلاقیت

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۹۴- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت ← نظریه‌پردازان کنش اجتماعی آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند. ← زندگی اجتماعی انسان با تأکید بر آگاهی و معنا مطالعه می‌شود ← اراده و ارزش را مهم و برخاسته از آگاهی می‌دانند ← منجر به عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری می‌شود.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۴۰)

۹۵- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

برگزاری جشنواره‌های زیبایی ← تأکید افراطی بر امور قابل مشاهده تعبیر وبر از سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد ← قفس آهنین

معنای به روز بودن را در خود دارد ← فضای مجازی

ویژگی مهم کنش از دیدگاه نظریه‌پردازان کنش اجتماعی ← اراده و ارزش

مهم‌ترین ویژگی کنش ← آگاهی و معناداری

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۰)

۹۶- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

ماکس وبر معتقد بود کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید. وبر با اینکه فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری می‌دانست، اما از آنجا که هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست، معتقد بود آنچه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند، باید با روش تجربی اثبات شود و گرنه ارزش علمی ندارد. از این رو تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست، بلکه آن را مقدمه و

(مبتهی فرهاری)

۸۷- گزینه «۳»

قافیه شدن واژه‌های «حق» و «متفق» امکان‌پذیر نیست، چون حروف «-ق» و «-ق» امکان قافیه شدن را از بین برده‌اند. (اگر در قاعده ۲ یعنی مصوت + صامت (+صامت)، مصوت کوتاه باشد و قافیه، حروف الحاقی داشته باشد، این مصوت کوتاه می‌تواند متفاوت باشد و قافیه در این صورت صحیح است ولی اگر قافیه فاقد حروف الحاقی باشد قافیه غلط است.)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: اگر واژه‌های قافیه در لفظ یکسان ولی در معنا متفاوت باشند قافیه درست است و جناس هم دارد. در این بیت «دیده‌ام» در پایان دو مصراع واژگان قافیه و صحیح است. (طبق قاعده ۲)

گزینه «۲»: «بنگری و کافری» واژه‌های قافیه و «-ر» و «-ر» حروف اصلی قافیه و «ی» الحاقی محسوب می‌شود. (اگر در قاعده ۲ یعنی مصوت + صامت (+صامت) مصوت کوتاه باشد و قافیه، حروف الحاقی داشته باشد این مصوت کوتاه می‌تواند متفاوت باشد و قافیه در این صورت صحیح است.)

گزینه «۴»: «می‌ستان» و «بران» در پسوند «ان» مشترکند که نوع پسوند هر یک متفاوت با دیگری است و در این صورت قافیه صحیح محسوب می‌شود. (در صورتی پسوند یا پیشوند قافیه محسوب می‌شود که تکرار نشود.)

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۲)

۸۸- گزینه «۲»

(سیدعلیرضا علویان)

روایبی و اهورایی کلمات قافیه این گزینه بوده که بر اساس قاعده یک قافیه شکل گرفته‌اند؛ «یی» الحاقی و «ا» حرف اصلی قافیه است.

سایر گزینه‌ها بر اساس قاعده ۲ می‌باشند؛ در گزینه «۱» خویش و تشویش، در گزینه «۳» نیز و پاییز و در گزینه «۴» کوتاه و ماه کلمات قافیه‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۲)

۸۹- گزینه «۱»

(کاتلم کاتلمی)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: تأکید بر گوشه‌گیری و خلوت‌گزیدن و سودمند دانستن آن

مفهوم بیت گزینه «۱»: «ترجیح صحبت بر خلوت و نکوهش گوشه‌گیری و خلوت که به قصد شهرت‌طلبی انجام بگیرد.»

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، ترکیبی)

۹۰- گزینه «۲»

(مصسن اصغری)

در ابیات «ب» و «د» بر این مفهوم تأکید شده است که «عشق موجب بلندمرتبتگی و کمال انسان» است.

تشریح سایر ابیات:

(الف) تأثیرگذاری عشق بر موجودات

(ج) تقابل عقل و عشق

(ه) آشکارشدن راز عشق

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، ترکیبی)

جامعه‌شناسی (۱)

۱۰۱- گزینه «۲»

(آزیتا بیدرقی)

تداوم تعارض فرهنگی ← تزلزل فرهنگی ← جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را ندارد ← بحران هویت فرهنگی ← راه برای دگرگونی هویت فرهنگی باز می‌شود ← تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی فراتر می‌رود ← تحولات هویت فرهنگی (جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

۱۰۲- گزینه «۱»

(آزیتا بیدرقی)

پوچ‌انگاری ← انکار معنا برای زندگی انسان (د) کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان اجتماعی ← علل درونی تحولات فرهنگی (ج) تغییرات عمیق و کلان ← تحول اجتماعی (الف) هویت اجتماعی افراد ← محصول عضویت گروهی (ب) (جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۹ و ۹۳)

۱۰۳- گزینه «۴»

(آزیتا بیدرقی)

کاستی و خلاء معنوی (علت) ← بازاندیشی دانشمندان اجتماعی درباره بنیان‌های عقیدتی جهان اجتماعی (پیامد) کهولت و مرگ جهان اجتماعی (پیامد) ← کاستی و بن‌بست‌های درونی (علت) از دست رفتن اهمیت و اعتبار عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی (علت) ← شکل‌گیری چالش‌های هویتی فرهنگ (پیامد) (جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۰ و ۹۳)

۱۰۴- گزینه «۱»

(آزیتا بیدرقی)

الف) جهت تغییرات به سوی فرهنگ باطل باشد. ب) تحول فرهنگی منفی است. هویت فرهنگی جهان اجتماعی، فرصت شکل‌گیری هویت‌های اجتماعی متناسب با خود را پدید می‌آورد. (جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۰ و ۹۲)

۱۰۵- گزینه «۳»

(آزیتا بیدرقی)

مرتاض (سادو) ← نشان‌گر فرهنگ دنیاگریز تحول جامعه جاهلی به جامعه نبوی و تحول جامعه نبوی به جامعه اموی ← تحول فرهنگی مثبت و تحول فرهنگی منفی تأخیر در ازدواج و افزایش طلاق ← تعارض فرهنگی ابداعات مثبت و منفی ← علل درونی تحولات فرهنگی (جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۱ تا ۹۳)

۱۰۶- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

غرب‌زدگی جوامع غیرغربی مهم‌ترین مانع تعامل آن‌ها با جهان غرب است. قرآن کریم در آیه ۱۹ سوره حشر، فراموش کردن خداوند را سبب فراموشی انسان از خود می‌داند. اگر عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود، آن جهان دچار ازخودبیگانگی حقیقی (فطری) می‌شود. جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد و به تناسب جهان‌شناسی توحیدی خود در دانش‌های مختلف آن‌ها دخل و تصرف کرد و عناصر اساطیری و مشرکانه آن‌ها را نپذیرفت. مسلمانان آثار فلسفی، پزشکی، ریاضی و نجوم یونان و روم را ترجمه کردند ولی آثار تاریخی، ادبی، افسانه‌ها و اسطوره‌های آن‌ها را رها کردند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۷، ۹۹ و ۱۰۱)

پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود، می‌انگاشت. به همین دلیل، وبر جامعه‌شناسی خود را تفهیمی- تبیینی معرفی می‌کرد. از نظر او جامعه‌شناس، فقط می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف کند؛ اما نمی‌تواند درباره آرمان‌ها و ارزش‌ها که پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربی‌اند، داوری علمی کند. زیرا از نظر وبر، با این کار جامعه‌شناس از دایره علم خارج می‌شود یا با نام علم، کار غیرعلمی می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۴۸)

۹۷- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

ویژگی‌های متعالی مانند میل به جاودانگی، کمال‌جویی، سعادت‌طلبی، گرایش به زیبایی، تنفر از ظلم، علاقه به کشف حقیقت، مورد توجه همه انسان‌هاست.

بررسی و مطالعه پدیده‌های انسانی و اجتماعی، بدون توجه به عمق آن‌ها، به نتیجه‌گیری‌های غلط و اشتباه منجر می‌شود.

زندگی‌نامه‌ها به ویژه زندگی‌نامه‌های خودنوشت، سفرنامه‌ها و کتاب‌های خاطرات از منابعی هستند که تصویر انسان‌ها را از معنای زندگی نشان می‌دهند.

لازمه شناخت پدیده‌های اجتماعی، شناخت صحیح و توأمان، تفاوت‌های فردی- اجتماعی و وجوه مشترک انسان‌هاست.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۴ و ۴۷)

۹۸- گزینه «۴»

تشریح موارد نادرست:

پرسش از معنای زندگی و ده‌ها پرسش دیگر مرتبط با آن، همواره ذهن انسان‌ها و بسیاری از اندیشمندان را به خود مشغول کرده است. این پرسش‌ها در جهان متجدد و در میان صاحب‌نظران علوم اجتماعی نیز مطرح بوده‌اند.

موقعیت اجتماعی جزء ویژگی‌های اجتماعی مؤثر بر پیچیدگی کنش‌های انسانی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۳، ۴۵ و ۴۶)

۹۹- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

وجود نظریات متفاوت، نشانه پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و البته دشواری فهم آن‌هاست.

مسئله معنا درباره کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است.

در قرن نوزدهم میلادی برخی از متفکران اجتماعی آلمانی از جمله ویلهلم دیلتای و ماکس وبر، مدعی شدند که هرچند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد اما انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده‌های اجتماعی نیز با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۳، ۴۶ و ۴۸)

۱۰۰- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ‌های ساده و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق این پدیده‌ها را نادیده می‌گیرند و از پدیده‌های اجتماعی و انسانی، هویت‌زدایی می‌کنند.

شباهت فداکردن جان برای وطن و خودکشی، دست شستن از جان و زندگی در دنیا و استقبال از مرگ است.

این پرسش که چگونه می‌توان معنای زندگی و معنای کنش انسان‌های دیگر را فهمید، یکی از پرسش‌های مهم و کلیدی برای اندیشمندان علوم اجتماعی بوده است.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۳ و ۴۶)

جامعه‌شناسی (۲)

۱۰۷- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

ممکن است یک جهان اجتماعی در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد و بدون اینکه به جهان اجتماعی مقابل ملحق شود، دچار تحولات هویتی گردد. جهان غرب طی جنگ‌های صلیبی، پس از روبرویی با فرهنگ اسلامی و پذیرش برخی لایه‌های آن، بدون اینکه به جهان اسلام بپیوندد، تحولات هویتی پیدا کرد. اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی که به مرور زمان، به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود. جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند، به آن ملحق می‌شود. جهان اسلام در روبرویی با فرهنگ‌های دیگر، زمینه تحولات هویتی آن‌ها را پدید آورد. بسیاری از فرهنگ‌ها همانند مصر، ایران و ... در تعامل با جهان اسلام، عقاید و ارزش‌های توحیدی آن را پذیرفتند و به آن ملحق شدند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۱۰۸- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

جهان اجتماعی هنگامی به داد و ستد و تعامل می‌پردازد که اعضای آن، به طور فعال و خلاق براساس نیازها، مشکلات و مسائل خود، با جهان اجتماعی دیگر روبرو شوند. اما اگر اعضای جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهند، دچار خودباختگی فرهنگی می‌شوند؛ در آن صورت عناصر فرهنگی دیگر را بدون تحقیق و گزینش و به صورت تقلیدی فرا می‌گیرند. جهان اجتماعی خودباخته، ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد، بنابراین نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن را رها کند و از آن بگذرد و به جهان اجتماعی دیگری که مبهوت و مقهور آن شده است، ملحق شود. از اینجا رانده و از آنجا مانده!

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۹۸)

۱۰۹- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

تشریح موارد نادرست:

ارتباط جهان‌های اجتماعی با یکدیگر پذیرفته است و پرسش اساسی، نه در اصل ارتباط، بلکه در چگونگی آن است.

در صورتی که اعضای یک جهان اجتماعی، واقعیت‌ها و آرمان‌های آن را فراموش نکنند و به آن‌ها تعلق خاطر داشته باشند آن جهان اجتماعی دارای هویت تاریخی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۶، ۹۹ و ۱۰۱)

۱۱۰- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

اگر جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، دچار ازخودبیگانگی تاریخی می‌شود. جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به این معنای ازخودبیگانگی گرفتار می‌شوند.

اگر عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود، آن جهان دچار ازخودبیگانگی حقیقی (فطری) می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۰۱)

۱۱۱- گزینه «۲»

(نگار غلامی)

اولین مراکزی که با آلودگی‌های زیست‌محیطی مواجه شدند شهرهای صنعتی بودند.

با شکل‌گیری اقتصاد جهانی و کاهش اهمیت مرزهای سیاسی و جغرافیایی، بحران‌های منطقه‌ای به سرعت آثار و پیامدهای جهانی خود را آشکار ساختند. (جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۳ و ۹۵)

۱۱۲- گزینه «۱»

(نگار غلامی)

سرمایه‌داران با استفاده از ابزارهایی که دارند، فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد انتقال می‌دهند؛ به همین دلیل، بحران اقتصادی اغلب با چالش فقر و غنا پیوند می‌خورد و بر دامنه آن، افزوده می‌شود.

- بحران‌های اقتصادی اگر کنترل نشوند، منجر به فروپاشی حکومت‌ها می‌شوند. - سال ۱۸۲۰ م. در انگلستان

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

۱۱۳- گزینه «۴»

(نگار غلامی)

- هنگامی که برخی تغییرات درونی و بیرونی، تعادل کل نظام را بر هم بزند، بحران اتفاق می‌افتد.

- برخی متفکران، مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم را بحران‌های زیست‌محیطی می‌دانند.

- در نگاه تمدن غرب، انسان بر این گمان است که با تسخیر طبیعت و تصرف در آن، می‌تواند تمامی مسائل و مشکلات خود را حل کند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۱، ۹۴ و ۹۵)

۱۱۴- گزینه «۱»

(نگار غلامی)

علت رونق بخشیدن به بازار معنویت‌های کاذب و دروغین: گریز و رویگردانی از سکولاریسم

علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان: نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماوراءطبیعی

علت پسامدرن خواندن دانشمندانی که در اصل روشنگری علم مدرن تردید کردند: از اصول جهان مدرن عبور کرده و به فراسوی آن رسیده‌اند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۲)

۱۱۵- گزینه «۳»

(نگار غلامی)

سکولاریسم و دنیوی‌گرایی به ترتیب در هنر، اقتصاد، سیاست، علم مطرح شدند و زندگی خصوصی، فرهنگ عمومی جامعه غربی همچنان دینی باقی ماند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۱۰۱)

۱۱۶- گزینه «۳»

(نگار غلامی)

در نیمه اول قرن بیستم، با روشن‌شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داورهای ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد.

در فرهنگ قرون وسطی، کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا معتبرترین راه شناخت جهان بود.

جامعه‌شناسان قرن نوزدهم، روش تجربی خود را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی می‌دانستند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۹۹)

۱۱۷- گزینه «۴»

(ارغوان عبدالملکی)

منوّرالفکران غرب‌گرا، نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند، بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را یک فرصت می‌دانستند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پیروی اسلامی و جهان پریر، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۱)

۱۱۸- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

- گسترش سریع صنعت و فناوری مدرن، با وجود اینکه توانمندی و آسایش بیشتری برای بشر فراهم آورده، زبان‌های جبران‌ناپذیری به او و طبیعت، وارد کرده است.

- به منظور چاره‌اندیشی برای آسیب‌ها، همایش‌های بین‌المللی متعددی درباره بحران زیست‌محیطی برگزار شده است.

- انسان مدرن به دلیل نگاه دنیوی، نگاه دینی و معنوی به طبیعت را کودکانه می‌پندارد و تصرف در طبیعت را تنها با فنون و روش‌های تجربی انجام می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جوانی، صفحه‌های ۹۵ و ۹۶)

۱۱۹- گزینه «۲»

(ارغوان عبدالملکی)

رهاورد حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری است. آن‌ها به دلیل وابستگی به کشورهای استعمارگر، استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را مخدوش ساختند و مقاومت‌های مردمی برای حفظ هویت اسلامی خود را سرکوب می‌کردند.

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و میهن پریر، صفحه ۱۱۲)

۱۲۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

نخستین بیدارگران اسلامی، کسانی بودند که به خطر جوامع غربی و خطر شیوه‌ای که دولت‌های اسلامی در برابر آنان داشتند، توجه کردند. درحالی‌که قدرت‌های سیاسی جوامع اسلامی، از یک‌سو مرعوب آن و از سوی دیگر، شیفته فرهنگ غرب بودند.

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و میهن پریر، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)

جامعه‌شناسی (۱)**۱۲۱- گزینه «۳»**

(ریحانه امینی)

تشریح مورد نادرست:

تحول جامعه نبوی به جامعه اموی، تحول فرهنگی منفی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۳)

۱۲۲- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

فرایند تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر:

تداوم شیوه‌های ناسازگار با عقاید و ارزش‌ها (تعارض فرهنگی) ← مورد تردید قرار گرفتن آرمان‌ها و ارزش‌های جهان اجتماعی (تزلزل فرهنگی) ← عدم توانایی جهان اجتماعی در دفاع و حفظ ارزش‌های خود (بحران هویت) ← تبدیل جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر (تحول فرهنگی)

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

۱۲۳- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

تزلزل فرهنگی هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های جهان اجتماعی مورد تردید قرار می‌گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست می‌دهند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۳)

۱۲۴- گزینه «۲»

(ارغوان عبدالملکی)

در تحول اجتماعی یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۸۹)

۱۲۵- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

کاستی‌ها و خلأ معنوی، دانشمندان و متفکران اجتماعی را به بازاندیشی درباره بنیان‌های عقیدتی و ارزشی جهان اجتماعی فرا می‌خواند و آن‌ها را برای عبور از مرزهای هویت فرهنگی آن تشویق می‌کند.

اگر یک جهان اجتماعی با کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی مواجه شود، گرفتار کپولت و مرگ می‌شود.

جهان اجتماعی که متناسب با نیازهای معنوی و روحی افراد عمل نکند، به پرسش‌های آن‌ها درباره معنای زندگی و مرگ پاسخ ندهد، از این پرسش‌ها غفلت کند یا به پوچ‌انگاری برسد؛ نشاط زندگی را از دست می‌دهد و با انواع مختلف آسیب‌ها مانند یأس، ناامیدی و خودکشی افراد روبه‌رو می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۹۳)

۱۲۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

خودباختگی فرهنگی، یک آسیب عمیق فرهنگی است که مانع تعامل و دادوستد فرهنگی می‌شود. در تعاملات جهان‌ها، هرگاه یک جهان اجتماعی بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، دادوستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن نیز سرایت کند؛ در این صورت اگر به مرور زمان به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، تحولات هویتی پیدا می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۷ تا ۹۹)

۱۲۷- گزینه «۳»

(ارغوان عبدالملکی)

به دلیل اهمیتی که اسلام به عقل و عقلانیت می‌دهد، جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد و به تناسب هستی‌شناسی توحیدی خود، در علوم مختلف آن‌ها نیز تصرف کرد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۹۷)

۱۲۸- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

بسیاری از جوامع غیرغربی در رویارویی با غرب به دلیل این که مرعوب قدرت سیاسی و اقتصادی غرب گشتند، به خودباختگی فرهنگی گرفتار شدند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۹۹)

۱۲۹- گزینه «۲»

(ارغوان عبدالملکی)

معنای اول از خودبیگانگی فرهنگی این است که یک جامعه فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر هویت خود را از یاد می‌برند، به این معنای از خودبیگانگی گرفتار می‌شوند. در خودباختگی فرهنگی نیز، جهان خودباخته ارتباطش با فرهنگ و تاریخ خود را از دست می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۸ تا ۱۰۰)

۱۳۰- گزینه «۳»

(ارغوان عبدالملکی)

- مصر در تعامل با جهان اسلام و پذیرش عقاید و ارزش‌های توحیدی آن، دچار تحولات هویتی شد.

- جهان اجتماعی خودباخته، به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد. بنابراین نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن را رها کند و از آن بگذرد و به جهان اجتماعی دیگری که مبهوت و مقهور آن شده است، ملحق شود.

- غرب‌زدگی جوامع غیرغربی مهم‌ترین مانع تعامل آن‌ها با جهان غرب است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۷ تا ۹۹)

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۱۳۱- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیروری)

«إِذَا»: هرگاه، چون / «فَرِيَ»: (فعل ماضی مجهول) خوانده شود (رد گزینه ۲) / «استمعوا»: (فعل امر) گوش فرا دهید (رد گزینه ۱) / «أَنْصِتُوا»: سکوت کنید (رد گزینه ۱) / «لَعَلَّ»: امید است، شاید (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «تَرْخَمُونَ»: (فعل مضارع مجهول) مورد رحمت قرار گیرید (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۱۳۲- گزینه «۲»

(ولی برهی - ابهر)

«قَدْ يَسْتَفِرَّقُ وَتَقَاتُ طَوِيلًا»: گاهی وقتی طولانی می‌گیرد (رد گزینه ۴) / «يَكُونُ»: می‌باشد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «طَبَقَاتِ الصَّخُورِ»: لایه‌های صخره‌ها (رد گزینه ۳) / «فِي بَاطِنِ الْأَرْضِ»: در درون زمین (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۱۳۳- گزینه «۳»

(بهروز میدرکی)

«البناء»: (اینجا) ساختمان‌سازی / «كانوا»: بودند (رد سایر گزینه‌ها) / «استخدام»: به کار بردن / «يُسَهِّلُ»: ساده می‌کند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «الأمور الصَّعْبَة»: امور سخت

(ترجمه)

۱۳۴- گزینه «۲»

(ولی برهی - ابهر)

«كانت»: بود (رد گزینه ۱) / «الدنيا الفانیة»: (ترکیب وصفی) دنیای فانی (رد گزینه ۳) / «عند إمامنا»: نزد امامان (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «أَهْوَنُ»: (اسم تفضیل) پست‌تر (رد گزینه ۴) / «تَقْضُمَهَا»: آن را می‌جوید (رد گزینه‌های ۱ و ۳). نکته: «تَقْضُمُ» جمله وصفیه است و ماضی استمراری ترجمه می‌شود؛ چون یک فعل مضارع است که فعل جمله قبلیش، به صورت ماضی آمده است. (ماضی + مضارع ← ماضی استمراری)

(ترجمه)

۱۳۵- گزینه «۳»

(بهروز میدرکی)

«الذهب الأسود»: طلای سیاه / «قِيمٌ»: ارزشمند (رد گزینه ۲) / «يَصْدَرُ»: (فعل مضارع مجهول) صادر می‌شود (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «الْبُلْدَانِ الصَّنَاعِيَّةِ»: کشورهای صنعتی (رد گزینه ۱)؛ «الصَّنَاعِيَّةِ» صفت است که به صورت مفرد مؤنث آمده و «الْبُلْدَانِ» جمع غیرانسان است نه مثنی (رد گزینه ۱)، «که» اضافی است.

در گزینه «۴»، «با اینکه» نیز اضافی است.

(ترجمه)

۱۳۶- گزینه «۱»

(بهروز میدرکی)

بررسی تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «رب» به معنی «پروردگار» است. «مرضیة» اسم مفعول است ← در حالی که که مورد رضایت است.

گزینه «۳»: دقت کنید که: إمتنع: خودداری کرد / مَنَعَ: باز داشت، منع کرد ← کان ... قد امتنعوا: خودداری کرده بودند.

گزینه «۴»: «سَلَبٌ» به معنای «به زور گرفتن» است. جلب شعيرة ← پوست جو

(ترجمه)

۱۳۷- گزینه «۲»

(ولی برهی - ابهر)

در گزینه «۲»، «سَتَقَفُ» به معنای «خواهد ایستاد، متوقف خواهد شد» است. («حافلة» فاعل آن است).

ترجمه درست عبارت: در ایستگاه ۱۰ دقیقه اتوبوسمان خواهد ایستاد تا مسافران به سرویس‌های بهداشتی بروند!

(ترجمه)

۱۳۸- گزینه «۲»

(اسماعیل علی‌پور)

«هنگامی که»: إذا، عندما، لما / «تیممان»: فریقنا (رد گزینه ۴) / «پیروز شد»: انتصر، غلب، فاز (رد گزینه ۳) / «به دست آورد»: حصل علی، کسب، اکتسب / «تماشاچیان را خوشحال دیدم»: «خوشحال» باید به صورت قید حالت ترجمه شود) رأیت المُنْتَفِجِينَ مَسْرورين، شاهدت المُنْتَفِجِينَ و هم فَرِحون (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۱۳۹- گزینه «۴»

(علی مهن‌زاده)

شعر فارسی با ترجمه متن عربی همخوانی ندارد و مفهوم درست آن را بیان نمی‌کند.

ترجمه متن عربی صورت سؤال: چیزها به وسیله متضادهایشان شناخته می‌شوند!

(مفهوم)

۱۴۰- گزینه «۳»

(اسماعیل علی‌پور)

«بیکی» ← «حال» نیست، بلکه خبر جمله اسمیه است و کلّ جمله «هو بیکی» حال می‌باشد.

«استغاث» ← «حال» نیست و «الناس» مفعول آن است، نه فاعل.

ترجمه عبارت: دیوار بر سر کودک ویران شد پس از مردم یاری طلبید درحالی که گریه می‌کرد.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۴۱- گزینه «۲»

(اسماعیل علی‌پور)

«انتقلت» فعل ماضی، للغایبه، ثلاثی مزید از باب افتعال (مصدر «انتقال»)، معلوم و لازم است (مفعول ندارد) و فاعل آن «أخشاب» می‌باشد.

ترجمه عبارت: چوب‌ها از جنگل به کارخانه ورق (تولید کاغذ)، منتقل شدند.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۴۲- گزینه «۴»

(اسماعیل علی‌پور)

«أخبر» فعل مجهول است، پس «جیران» نائب فاعل می‌باشد. همچنین دقت کنید «جیران» جمع مکسر و مفرد آن «جَارٌ» است. «ان» در آخر آن، جزئی از خود کلمه است و علامت مثنی نیست.

ترجمه عبارت: قبل از طلوع خورشید، همسایگان از آنچه در خیابانمان اتفاق افتاد، باخبر شدند.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۴۳- گزینه «۱»

(مهمعلی کاظمی نصرآبادی)

دقت کنید «تَقَدَّمَ» (پیشرفت کرد) فعل ماضی است اما «تَقَدَّمُ» (پیشرفت، پیشرفت کردن) مصدر است، در این گزینه با توجه به ترجمه جمله، مصدر صحیح است. (ترجمه جمله: پیشرفت دانش‌آموزان را در مدارس کشور می‌دیدیم!)

(ضبط حرکات)

۱۴۴- گزینه «۴»

(ولی بریی- ابهر)

در همه گزینه‌ها به‌جز گزینه «۴»، «بستخدا» مضارع معلوم است و فاعل و مفعولش نیز همراهش آمده است:

در گزینه «۱»، «العمال» فاعل و «تلك» مفعول است. در گزینه «۲»، «الأنبوب» مفعول و «ذلك» فاعل است. (دقت کنید که «الأنبوب» منصوب و با علامت فتحه ظاهر شده است.)

در گزینه «۳»، فاعل «الخبراء» است و ضمیر «ها» نیز مفعول می‌باشد.

ترجمه عبارات:

گزینه «۱»: کارگران آن لوله‌ها را برای انتقال نفت به کار می‌گیرند!

گزینه «۲»: آن کشاورز لوله را برای انتقال آب به کار می‌گیرد!

گزینه «۳»: آن‌ها لوله‌هایی هستند که کارشناسان آن‌ها را برای انتقال نفت به کار می‌برند!

گزینه «۴»: آن لوله برای انتقال آب به کشتزارها به کار گرفته می‌شود!

(قواعد فعل)

۱۴۵- گزینه «۱»

(پهروز وهان)

در گزینه «۱»، «هؤلاء» نائب فاعل و از کلمات مبنی است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در این عبارت، فعل مجهولی وجود ندارد، پس نائب فاعل نداریم. «أشجع» فعل مضارع معلوم (از صیغه متکلم وحده) است، «اولئك» نیز مفعول آن است.

گزینه «۳»: «سائل»: نائب فاعل و مرفوع؛ معرب است.

گزینه «۴»: «اللفظ»: نائب فاعل و مرفوع؛ معرب است.

(قواعد فعل)

۱۴۶- گزینه «۳»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

صورت سؤال، کلمه‌ای را می‌خواهد که در هنگام مجهول کردن جمله، حذف می‌شود. دقت کنید وقتی می‌خواهیم یک جمله معلوم را به مجهول تبدیل نماییم، فاعل (انجام‌دهنده فعل) آن را حذف می‌کنیم.

در گزینه «۲»، «التأقلاط» فاعل و «التفط» مفعول است، پس باید «التأقلاط» حذف شود. (ترجمه جمله: نفتکش‌های مجهز به جدیدترین فناوری‌ها، نفت را به کشورهای دیگر انتقال می‌دهند!)

در سایر گزینه‌ها، فاعل به درستی مشخص شده است. در هنگام مجهول کردن جمله، فاعل باید حذف گردد.

(قواعد فعل)

۱۴۷- گزینه «۱»

(پهروز هیدریکی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «نشیطین» حال از نوع اسم است، نه جمله. دقت کنید حرف «واو» در «أنا و زملائی» برای عطف آمده است و نشان‌دهنده جمله حالیه نیست.

گزینه «۲»: «و هی مملوءة» جمله حالیه است.

گزینه «۳»: «و هن مبتسمات» جمله حالیه است.

گزینه «۴»: «و هم محزونون» جمله حالیه است.

(هال)

۱۴۸- گزینه «۳»

(درویشعلی ابراهیمی)

«متأخرتین» حال است برای مرجع «المسافرتان»، و منصوب است با «ی».

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»، «مسهلة» صحیح است، زیرا مرجع آن (المخترعات) جمع غیرانسان است، پس حال برای آن به صورت مفرد مؤنث ذکر می‌شود. در

گزینه «۲»، «مبتسمین» درست است، زیرا حال باید منصوب بیاید، نه مرفوع. در گزینه «۴»، «فرحون» درست است، با توجه به ضمیر «هم» و

مرجع حال که جمع آمده است، «فرحون» به شکل جمع صحیح است.

(هال)

۱۴۹- گزینه «۴»

(سیره مهیا مؤمنی)

در گزینه «۴»، حال به صورت یک جمله اسمیه آمده است، «مبتسم» خبر جمله اسمیه است و باید مرفوع بیاید، نه منصوب:

«و أنا مُبتسماً» × «و أنا مُبتسِمٌ» ✓

(هال)

۱۵۰- گزینه «۳»

(ولی بریی- ابهر)

در این عبارت، «متعجباً»، «و هم یلعبون» و «مسرورین» حال هستند. (ترجمه عبارت: مرد با تعجب از فرزندش پرسید: آیا دوستانت را در میدان ندیدی در حالی که آن‌ها با شادمانی بازی می‌کردند.)

نکته: حال می‌تواند به شکل یک اسم یا به شکل یک جمله (و+ مبتدا+ خبر) بیاید.

(هال)

عربی زبان قرآن (۲)

۱۵۱- گزینه «۱»

(درویشعلی ابراهیمی)

«لم ينظروا»: ننگریسته‌اند، ننگریستند (رد گزینه ۳) / «إلى السماء فوقهم»: به آسمان در بالای سرشان، به آسمان بالای سرشان (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «كيف»: چگونه / «بنی‌ها»: آن را ساختیم (ساخته‌ایم) (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۱۵۲- گزینه «۴»

(پهروز هیدریکی)

«هذا الرجل»: این مرد / «ضرب»: زده شده است (رد گزینه ۳) / «ما أتاه»: نزد او نیامده (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «ردّة خائباً»: او را ناامید برگردانده باشد (برگرداند) (رد گزینه‌های ۱ و ۳)؛ «ردّ» فعل متعدی و «ه» مفعولش است.

(ترجمه)

۱۵۳- گزینه «۱»

(ولی بریی- ابهر)

«عدیاً الذی»: عدی که (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «كان»: بود (رد گزینه ۳) / «لما سمع»: وقتی شنید، هنگامی که شنید (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «أسلم»: (ماضی) مسلمان شد، اسلام آورد (رد گزینه ۳) / «إليه»: به سوی او (رد گزینه ۴)

در گزینه «۴»، «جانشین حاتم طائی شد» در عبارت عربی وجود ندارد.

(ترجمه)

۱۵۴- گزینه «۳»

(سیره مهیا مؤمنی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «لا یظلموا: نباید ظلم کنند» ← «لا» برای نهی آمده و نون را از آخر فعل مضارع حذف کرده است.

گزینه «۲»: «لا یبأس: نباید ناامید شوند»

۱۶۰- گزینه «۴» (مرتضی کاظم شیروزی)
نکته: هرگاه فعل نهی، از صیغه اول شخص یا سوم شخص باشد، در ترجمه فارسی آن از واژه «نباید» استفاده می‌شود، هم‌چنین حرف جرّ «علی» هرگاه همراه «لا» بیاید، گاهی به معنای «نباید» ترجمه می‌شود؛ علیهم‌آن‌لاخافوا: نباید بهراسند.

ترجمه عبارت گزینه «۴»: برخی دانش‌آموزان نحوه یادگیری را نمی‌دانند، پس نباید از سختی درس‌ها بهراسند!

(قواعد فعل)

عربی زبان قرآن (۱)

۱۶۱- گزینه «۱» (کتاب آبی)
 «لا تَعِشْ (فعل نهی): زندگی مکن / «فی الماضي»: در گذشته (رد گزینه ۲) / «و ما» و آنچه، و چیزی که («چیزهایی که» در گزینه ۲ ترجمه صحیحی برای آن نیست.) / «وقع (فعل ماضی): رخ داده است، روی داد» (رخ داده بود» در گزینه ۲ و «واقع می‌شود» در گزینه ۴ نادرست هستند.) / «فیه»: در آن («در آن‌ها» در گزینه ۲ نادرست است.) / «حتّٰی لا یُضِیْعَ (مجهول): تا ضایع نشود، تا تباه نگردد («تباه سازی» و «تباه ساختن» در گزینه‌های ۳ و ۴ نادرست هستند.) / «مُستقبلک»: آینده‌ات (دقت کنید که «مستقبلک» مفعول نیست، بلکه نائب فاعل فعل مجهول «لا یُضِیْعَ» است، لذا ترجمه شدن آن به صورت «مفعول» در گزینه ۳ نادرست است.)

(ترجمه)

۱۶۲- گزینه «۴» (مرتضی کاظم شیروزی)
 «الْمُنْتَجَاتُ النَّفْطِيَّة»: فراورده‌های نفتی، تولیدات نفتی / «استخدامات عديدة»: کاربردهای زیادی / نکته: گاهی حرف جرّ «ل» به معنای «داشتن» است (رد گزینه ۳) / «مِنْهَا»: از جمله آن (رد گزینه ۱) / «فی صناعة»: در ساخت / «الْمَطَّاظُ»: کاتوچو، پلاستیک (رد گزینه‌های ۲ و ۳؛ زیرا اسم مفرد است) / «مُبيدات الحشرات»: حشره‌کش‌ها / «یستخدمها»: از آن استفاده می‌کنند (رد گزینه ۱) / «لتقليل الصّداع»: برای کم کردن سردرد (رد گزینه‌های ۲ و ۳؛ «تقليل» مصدر است به معنای «کم کردن».)

(ترجمه)

۱۶۳- گزینه «۱» (سیرمهمعلی مرتضوی)
 «النّاس»: مردم (رد گزینه ۴) / «یحتاجون»: نیاز دارند (رد گزینه ۳) / «أجهزة حديثة»: ابزارهای تازه‌ای (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «لکی یقل»: برای اینکه کم شود (رد سایر گزینه‌ها) / «استهلاك الكهرباء»: مصرف برق / «فی بیوتهم»: در منازلشان (رد گزینه ۲)
 در گزینه «۲»، «امروزه» و در گزینه «۴»، «بتوانند» اضافی است و معادلی برای آن‌ها در عبارت عربی داده شده وجود ندارد.

(ترجمه)

۱۶۴- گزینه «۴» (درویشعلی ابراهیمی)
 «القسم الأكبر مِنْهَا»: بخش بزرگتر آن‌ها / «تستفیدها»: از آن استفاده می‌کنیم
تشریح سایر گزینه‌ها:
 در گزینه «۱»، «دارای - ثروت‌های زیاد و گرانبایی»، در گزینه «۲»، «یکی - انواع معدن - روی» و در گزینه «۳»، «این - سایر کشورها» نادرست است.

(ترجمه)

گزینه «۴»: «إِرحم: رحم کن» ← فعل امر مخاطب است. / «چو» در این عبارت اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.

(ترجمه)

۱۵۵- گزینه «۲» (علی مفسن‌زاده)
 «ترک نکردند»: لم یترک، لم یترکوا، لم یترکن (رد گزینه ۴) / «درس خواندن»: الدّراسَة (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «پیشرفت کشور خود»: تقدّم بلدِهِم، تقدّم بلدِهِن (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۱۵۶- گزینه «۳» (مهمعلی کاظمی نصرآباری)
 «دانشمند بدون عمل، مانند درخت بدون میوه است»؛ مفهوم عبارت عربی با مفهوم فارسی «توهم عالم بودن نادان از سوی خودش» در ارتباط نیست.

(مفهوم)

۱۵۷- گزینه «۳» (مرتضی کاظم شیروزی)
 «لا تُراجِع» در صیغه غائب است، نه مخاطب؛ زیرا عبارت به «المراة» برمی‌گردد. ترجمه: «زن زبان عربی را آموخت و پس از مدتی دعاها را می‌خواند و به ترجمه‌اش مراجعه نمی‌کرد!». هم‌چنین «لا تُراجِع» فعل معلوم است نه مجهول، زیرا پس از آن مفعول هم آمده است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۵۸- گزینه «۴» (پدروز ویان)
موارد نادرست در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «لا تَحْفَ ← لا تَحْفَ (لا نهی است، پس آخر فعل مضارع باید مجزوم شود و علامت سکون بیاید)

المُسَلِّم ← المُسَلِّم (اسم فاعل است، نه اسم مفعول)

گزینه «۲»: «لِیَسَاعِدَ ← لِیَسَاعِدَ (فعل مضارع منصوب و ل ناصبه است، نه جازه؛ پس فعل مضارع منصوب می‌شود و آخرش علامت فتحه می‌گیرد)

گزینه «۳»: «لِتَعَلَّمَ ← لِتَعَلَّمَ (ل از حروف جر است، نه ناصبه و اینکه «تعلّم» مصدر باب تفعّل و یک اسم است، نه فعل مضارع)

(ضبط حرکات)

۱۵۹- گزینه «۱» (سیره مهیا مؤمنی)
نکته: «طلب للقیام بالعمل: فعل امر»

در گزینه «۱»، «ل» معنای «باید» می‌دهد و دلالت بر امر دارد:

«باید تلاش کنیم تا خودمان را به اهداف والا برسانیم.»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «برای اینکه در امتحان پایان سال موفق شوم، بایستکار مطالعه کردم.»

گزینه «۳»: «مادر از فرزندانش خواست تا به او در تمیزکردن اتاق کمک کنند.»

گزینه «۴»: «باید با خوشبینی با زندگی مواجه شویم تا به موفقیت دست یابیم.»

(قواعد فعل)

تاریخ و جغرافیا (۳)

۱۷۱- گزینه «۳» (ملیه گریه)
میرزا حسن رشديه یکی از شخصیت‌های فرهنگی عصر قاجار بود که برای تأسیس مدرسه‌های جدید به ویژه در دوره تحصیلی ابتدایی در شهرهای مختلف ایران بسیار تلاش کرد و در این راه رنج‌ها و سختی‌های فراوانی کشید. هدف رشديه از برپایی مراکز آموزشی جدید، فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه بود.
(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۴)

۱۷۲- گزینه «۳» (میلاد هوشیار)
در دوره ناصرالدین شاه قاجار، سنت نگارگری ایرانی تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی قرار گرفت و سبک نوینی در نقاشی به وجود آمد.
(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۶)

۱۷۳- گزینه «۱» (ملیه گریه)
در عصر قاجار، اروپاییانی که در تهران بودند در مراسم سال نو محفلی می‌آراستند و در آن، با پوشیدن لباس‌های مختلف و زدن صورتک (ماسک) بر چهره، جشن بالماسکه برپا می‌کردند. در مراسم سال ۱۲۸۳ ش. مسیو نوژ بلژیکی (کارگزار روس‌ها در امور گمرک ایران) با لباس روحانیان و در حالی که قلیان به دست داشت، عکس گرفت. این عکس در میان مردم عزادار پخش و موجب اعتراض مردم شد. رهبری این حرکت را آیت‌الله سید عبدالله بهبهانی برعهده داشت. در واقع این اولین جرقه نهضت مشروطه بود.
(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۱۷۴- گزینه «۴» (میلاد هوشیار)
براساس قرارداد ۱۹۰۷، روس و انگلیس، با پادرمیانی فرانسه که از قدرت روزافزون آلمان بیمناک بود، ایران را به سه منطقه تقسیم کردند.
(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۱)

۱۷۵- گزینه «۴» (میلاد هوشیار)
مهاجرت روحانیون و مردم به شهر ری و تحسن در صحن حضرت عبدالعظیم که به مهاجرت صغری مشهور است، اولین مرحله اتحاد نیروهای ضد استبداد در عصر قاجار بود.
(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۶۷)

۱۷۶- گزینه «۴» (کنکور سراسری ۹۹)
مهاجرانی که از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ مهاجرت می‌کنند، عمدتاً کارگر ساده و فاقد مهارت و تخصص‌اند. از سوی دیگر، فرصت‌های شغلی در شهر محدود است؛ به همین سبب، این مهاجران وارد بخش غیررسمی اقتصاد می‌شوند.
(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۳)

۱۶۵- گزینه «۲» (پیروز ویان)
«نفت و فراورده‌های آن صادر می‌شود»: يُصَدَّرُ النَّفْطُ وَ مُنتَجَاتُهُ (رد) گزینه‌های ۳ و ۴ / «با نفتکش‌های بزرگ نفت»: بِنَاقِلَاتِ النَّفْطِ الْكَبِيرَةِ (رد) سایر گزینه‌ها / «از بنادر»: مِنَ الْمَوَانِي (رد گزینه‌های ۱ و ۳) (ترجمه)

۱۶۶- گزینه «۲» (پیروز ویان)
تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: فاعل و مرفوع ← نائب فاعل و مرفوع («تستخدم» فعل مضارع مجهول است)
گزینه «۲»: مفعول ← مجرور بحرف الجرّ
گزینه «۳»: للمفرد المذكر المخاطب ← للمفرد المؤنث الغائب (للتأنيب)
(تعلیل صرفی و اعراب)

۱۶۷- گزینه «۳» (درویشعلی ابراهیمی)
کلمه «الوالدتان» اسم مثنی است و به صورت «الوالدتان» درست است و کلمه «أطعمه» نیز جمع مکسر «طعام» است و به صورت «أطعمه» صحیح است.
(قواعد فعل)

۱۶۸- گزینه «۳» (اسماعیل علی‌پور)
صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که دو فعل موجود در آن، از نظر معلوم یا مجهول بودن، یکسان باشند.
در همه گزینه‌ها به جز گزینه «۳» یک فعل معلوم و یک فعل مجهول داریم. ولی در گزینه «۳» هر دو فعل مجهول‌اند.
«أمراض» مرفوع است پس باید یا فاعل باشد و یا نائب فاعل، که اگر آن را فاعل در نظر بگیریم، جمله معنی نمی‌دهد؛ پس «أمراض» نائب فاعل است و در نتیجه، «یعالج» فعل مجهول است. (یعالج)
(قواعد فعل)

۱۶۹- گزینه «۴» (مرتضی کاظم شیروزی)
در گزینه «۴»، دو فعل مجهول و دو نائب فاعل وجود دارد؛ تحفر: مضارع مجهول، بثر: نائب فاعل و مؤنث / توضع: مضارع مجهول، أنابیب: نائب فاعل. ترجمه: چاهی حفر می‌شود و لوله‌هایی در آن گذاشته می‌شود و نفت با آن بالا می‌رود!
در سایر گزینه‌ها فعل مجهولی وجود ندارد.

(قواعد فعل)

۱۷۰- گزینه «۲» (سیره میا مؤمنی)
«أربلت»: فرستاده شدم» در این گزینه فعل مجهول است.
ترجمه عبارت: همانا من برای آموزش دادن و تکمیل ویژگی‌های پسندیده اخلاقی فرستاده شدم!

(قواعد فعل)

۱۷۷- گزینه ۲»

(فاطمه سقایی)

بین نواحی شهری و روستایی علاوه بر نابرابری‌های اقتصادی، نابرابری‌های رفاهی نیز وجود دارد. وضعیت دسترسی فقیران روستایی به آموزش، بهداشت و درمان و مسکن بدتر از فقیران شهری است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۱)

۱۷۸- گزینه ۲»

(فاطمه سقایی)

توزیع متوازن جمعیت: از تمرکز و انبوهی جمعیت در یک یا چند مادرشهر و مهاجرت بی‌رویه از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ پیشگیری می‌شود.

توجه به عدالت در توسعه: بین مناطق کشور از نظر دسترسی به منابع و امکانات تعادل برقرار می‌شود. در این برنامه به منظور تحقق عدالت اجتماعی، از توسعه نامساوی و تمرکز ثروت در برخی مناطق و فقر و محرومیت در مناطق دیگر جلوگیری می‌شود.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۶)

۱۷۹- گزینه ۲»

(علیرضا رضایی)

در سامانه اطلاعات جغرافیایی، داده‌های مربوط به پدیده‌های دنیای واقعی را می‌توان براساس اهداف مطالعه و نوع ویژگی‌های موردنظر در قالب لایه‌هایی جداگانه طبقه‌بندی و ترکیب کرد.

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه ۳۹)

۱۸۰- گزینه ۴»

(فاطمه سقایی)

سامانه اطلاعات جغرافیایی، در واقع سامانه‌ای رایانه‌ای برای مدیریت و تجزیه و تحلیل اطلاعات مکانی و جغرافیایی است.

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

تاریخ و جغرافیا (۱)

۱۸۱- گزینه ۳»

(پوار میربلوکی)

پس از آنکه اقوام آریایی حکومت تشکیل دادند، تمرکز قدرت و ثروت نزد عده‌ای خاص، موجب ایجاد نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی و شکل‌گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن شد.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۱۰۹)

۱۸۲- گزینه ۴»

(سید علیرضا علویان)

نظام طبقاتی عصر ساسانی بر اصالت نسب و خون استوار بود. با توسعه تشکیلات اداری و دیوانی در دوره ساسانی، گروه جدیدی به نام دبیران پدید آمد.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۱۱۱)

۱۸۳- گزینه ۳»

(میلاد هوشیار)

در دوران فرمانروایی ساسانیان، همگام با توسعه شهرنشینی، صنعت نیز رشد کرد و کیفیت کالاهای تولیدی بهتر شد.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۱۲۴)

۱۸۴- گزینه ۳»

(سید علیرضا علویان)

عمده‌ترین منابع درآمد حکومت در ایران باستان شامل انواع مالیات‌ها بود: مالیات کشاورزی و دام، مالیات پیشه‌وران و مالیات سرانه، عوارض گمرکی، حمل و نقل و راهداری و حق بهره‌برداری از معادن و جنگل‌ها بود.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۱۲۶)

۱۸۵- گزینه ۲»

(علی‌محمد کریمی)

مهم‌ترین جاده‌ای که در دوره هخامنشیان ساخته شد جاده شاهی بود که به فرمان داریوش بزرگ احداث شد. این جاده به طول بیش از ۲۴۰۰ کیلومتر، شوش یکی از پایتخت‌های هخامنشی را به شهر سارد در آسیای صغیر متصل می‌کرد.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۱۲۰)

۱۸۶- گزینه ۴»

(فاطمه سقایی)

$100 \times \frac{\text{میزان مرگ‌ومیر-میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$

طبق فرمول، رشد طبیعی جمعیت این کشور، ۰/۸ درصد است.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه ۶۵)

۱۸۷- گزینه ۳»

(فاطمه سقایی)

جمعیت کره زمین از لحاظ نسبت جنسیتی، جز در زمان‌های خاص، تفاوت چندانی ندارد.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه‌های ۶۷ و ۶۸)

۱۸۸- گزینه ۲»

(فاطمه سقایی)

اطلاع از میزان رشد جمعیت، پایه محاسبه فرمول دوبرابردن جمعیت است. زمان به‌دست‌آمده سبب می‌شود تا برای آینده، پیش‌بینی‌های لازم را انجام دهند.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه ۶۶)

۱۸۹- گزینه ۲»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)

در استان خراسان جنوبی، هر شهرستان، از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بخش‌ها تابع شهرستان هستند و هر کدام توسط بخشدار اداره می‌شود.

گزینه «۳»: دهستان از به هم پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه همجوار تشکیل می‌شود.

گزینه «۴»: هر یک از شهرستان‌ها توسط یک فرماندار اداره می‌شود.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

۱۹۰- گزینه ۳»

(علیرضا رضایی)

از لحاظ نظام اداری بخش تابع شهرستان است.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

تاریخ و جغرافیا (۲)

۱۹۱- گزینه «۱»

(میلاد باغ شیخی)
هولاکو خان به منظور نظم بخشیدن به قلمرو متصرفی مغول و گسترش فتوحات در غرب آسیا، به ایران لشکرکشی کرد. هولاکو، نخست قدرت اسماعیلیان را با گشودن قلعه‌های مستحکم آنان از بین برد.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۱۵)

۱۹۲- گزینه «۲»

(علی محمد کریمی)
مغول‌ها پیش از آنکه مسلمان شوند، بر پایه مجموعه قوانینی موسوم به یاسا عمل می‌کردند و دعاوی حقوقی آن‌ها در دادگاهی موسوم به یرغو و زیر نظر یرغوچی حل و فصل می‌شد.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۲۱)

۱۹۳- گزینه «۱»

(ملیحه کریمی)
نامورترین نقاشان عصر تیموری، کمال‌الدین بهزاد بود که آثار و مکتب نگارگری او سرآغاز دگرگونی عظیمی در نقاشی به‌شمار می‌آید.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۲۹)

۱۹۴- گزینه «۲»

(پوار میربلوکی)
اگرچه سلطان سلیم فعالیت مریدان طریقت صفوی را در قلمرو عثمانی بهانه لشکرکشی گسترده‌ای قرار داد، اما علت واقعی آن، نگرانی و ترس بود که او از ایجاد حکومت قدرتمند صفوی در دل داشت.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۳۷)

۱۹۵- گزینه «۱»

(کنکور سراسری ۹۹)
در دوره صفوی در زمان شاه صفی، قندهار توسط گورکانیان هند از ایران جدا شد.
شاه عباس دوم، پسر و جانشین شاه صفی، قندهار را پس گرفت.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۳۲)

۱۹۶- گزینه «۲»

(کنکور خارج از کشور ۱۴۰۱)
در اقتصاد جهانی کشورهایی که اقتصاد آن‌ها به‌طور عمده مبتنی بر تولید و صدور مواد اولیه و خام و منابع انرژی و معدنی است؛ در برابر نوسانات قیمت در بازارهای جهانی آسیب‌پذیری زیادی دارد و کاهش قیمت خرید محصولات آن‌ها می‌تواند شوک‌های عظیمی به اقتصادشان وارد کند. در این نوع اقتصاد، حمایت از بخش‌های تولیدی داخلی ضعیف است و واردات گسترش زیادی دارد.
(جغرافیا (۲)، نوای انسانی، صفحه ۱۰۳)

۱۹۷- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)
از میان عوامل توسعه انسانی، عامل درآمد و رفاه، جنبه اقتصادی دارد؛ به‌طوری که مردم برخی از کشورها درآمد و سطح زندگی و رفاه خوبی دارند؛ در حالی که در برخی کشورهای دیگر، بخش بزرگی از مردم با فقر و کمبود امکانات زندگی مواجه‌اند. نابرابری اقتصادی در فضای جغرافیایی جلوه‌گر می‌شود و در نتیجه آن، ناحیه‌هایی پدید می‌آیند که از نظر امکانات و تسهیلات و چشم‌اندازهای جغرافیایی با یکدیگر تفاوت دارند.
(جغرافیا (۲)، نوای انسانی، صفحه‌های ۱۰۴ و ۱۰۶)

۱۹۸- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)
کشورهای مرکز یا کانون‌های سلطه اقتصادی، به صدور سرمایه یعنی سرمایه‌گذاری در دیگر نواحی جهان می‌پردازند. این کشورها مانند یک قطب آهن‌ربا عمل می‌کنند و بخش عمده‌ای از سود و ثروت جهان را دریافت و جذب می‌کنند.
(جغرافیا (۲)، نوای انسانی، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

۱۹۹- گزینه «۴»

(علیرضا رضایی)
ناحیه سیاسی فراملی (منطقه‌ای): عبارت است از چند کشور که تحت اداره یک نظام مدیریت منطقه‌ای قرار گرفته‌اند؛ مانند اتحادیه اروپا.
ناحیه سیاسی ویژه: ناحیه‌ای است که نظام مدیریت مخصوص به خود دارد؛ مانند نواحی خودمختار و مناطق آزاد تجاری.
(جغرافیا (۲)، نوای سیاسی، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

۲۰۰- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)
نخجوان: خودمختار
بندر هنگ‌کنگ: خودمختار
جزیره قشم: آزاد تجاری
(جغرافیا (۲)، نوای سیاسی، صفحه ۱۱۹)

فلسفه دوازدهم

۲۰۱- گزینه «۴»

(سین آفونری راهنمایی)
شعر مربوطه غایتمندی را می‌رساند و مخالف اتفاق در معنای سوم (نفی غایتمندی) است.
(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۲۰۲- گزینه «۳»

(سبا پیغرزازه صابری)
قبول غایت برای اشیا و پدیده‌های جهان وقتی امکان‌پذیر است که آن غایت، قبل از پیدایش اشیا مشخص شده باشد تا اشیا، متناسب با آن هدف و آن غایت ساخته شده و پدید آمده باشند تا به سوی آن حرکت نمایند و تکامل یابند و چنین غایت و هدفی، بدون قبول خداوند امکان‌پذیر نیست.
علت رد گزینه «۲»: دقت کنید که هدف و غایت جهان هدفی از پیش تعیین شده است که نیاز به پذیرش خداوند دارد. نه هدفی که از ذات این عالم نشأت می‌گیرد.
(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۲۰۳- گزینه «۳»

(نیما بواهری)
قائل‌بودن به معنای سوم اتفاق معمولاً نفی علت نخستین و آفریننده را به دنبال دارد. اگر کسی علت نخستین و آفریننده را انکار کند معمولاً معنای سوم اتفاق را قبول می‌کند، نه انکار. با پذیرفتن وجود علت نخستین و آفریننده است که معنای سوم اتفاق انکار می‌شود.
دسته‌ای از فیلسوفان هم هستند که در عین انکار خداوند می‌خواهند برای جهان و انسان هدف و غایت تعیین کنند و بگویند که جهان به سمت یک غایت برتر در حرکت است و روز به روز کامل‌تر می‌شود و به غایت خود نزدیک‌تر می‌گردد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اتفاق به معنای اول ناظر بر انکار اصل ضرورت علی معلولی است. گاهی اوقات افراد هنگامی که از تمامی اجزای علت (تمامی علت‌های ناقصه) آگاه نیستند گمان می‌کنند که معلول از علت تخلف کرده و با وجود علت، معلول به وجود نیامده و اصل ضرورت نفی شده است.

گزینه «۲»: معنای دوم اتفاق ناظر بر انکار اصل سنخیت است. بدون قائل بودن به اصل سنخیت و انکار معنای دوم اتفاق، نمی‌توان برای جهان نظم و انتظام خاصی قائل شد و دانشمندان را به کشف علل پدیده‌ها تشویق کرد.

گزینه «۳»: معنای چهارم اتفاق کاربرد آن در میان مردم به معنای وقوع حادثه پیش‌بینی نشده است که لزوماً با علیت و فروع آن مخالف نیست و می‌تواند کاربرد درستی داشته باشد.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۲۰۴- گزینه «۴»

(نیمه پواهری)

برهان‌های ارسطو برای اثبات خدا و مبدأ نخستین جهان مبتنی بر بهتر بودن برخی موجودات در مقایسه با دیگران در میان موجودات و نیز وجود حرکت در جهان هستی است.

(فلسفه دوازدهم، فدا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

۲۰۵- گزینه «۲»

(هسین آفونری راهنمایی)

نه دیدنی است و نه از طریق حواس دریافتنی است فقط با تفکر و تعقل می‌توان به او دست یافت و از او بهره‌مند شد.

(فلسفه دوازدهم، فدا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۲۰۶- گزینه «۳»

(سبا پعفرزاده صابری)

دلیل اینکه انسان اختیار دارد این است که نفس او غیرمادی و مجرد است که بتواند چنین ویژگی را داشته باشد همچنین نتیجه اختیار داشتن انسان نیز رعایت اخلاق و مسئولیت‌پذیری است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: کانت از وجود اخلاق نفس جاودانه را اثبات می‌کند (نه برعکس!)

گزینه «۲»: کانت از ضرورت وجود جهانی ماورایی به ضرورت وجود خدا می‌رسد.

گزینه «۴»: شمول حکم اخلاقی همیشگی است، نه صرفاً در برخی مواقع!

(فلسفه دوازدهم، فدا در فلسفه- قسمت اول، صفحه ۳۶)

۲۰۷- گزینه «۲»

(نیمه پواهری)

نظر خاص دیوید هیوم در نقدی است که به برهان نظم وارد می‌کند. از نظر او این برهان فقط می‌تواند ثابت کند که یک ناظم و خالق این جهان را اداره می‌کند. اما ثابت نمی‌کند که این ناظم خالق همان خداوندی است که نیازمند به علت نیست و وجودی ازلی و ابدی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هیوم می‌گوید مهم‌ترین برهان فیلسوفان الهی، برهان نظم است و فیلسوفان تجربه‌گرایی که به خدا اعتقاد داشتند، برهان نظم را معتبر می‌دانستند و از این برهان در اثبات وجود خدا استفاده می‌کردند.

گزینه «۳»: جز سایر تجربه‌گرایان که برهان نظم را در اثبات وجود خدا استفاده می‌کردند و آن را معتبر می‌دانستند، هیوم نیز دست‌کم این برهان را برای اثبات یک خالق ناظم درست می‌دانست.

گزینه «۴»: این برهان مبتنی بر تجربه است و هیوم و سایر فیلسوفان تجربه‌گرا متوجه این امر بودند و به همین دلیل به آن توجه خاصی داشتند.

(فلسفه دوازدهم، فدا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

۲۰۸- گزینه «۱»

(نیمه پواهری)

افلاطون در رساله تیمائوس می‌گوید: «برای ما معیار هر چیزی خداست. نه آن‌طور که برخی می‌گویند، این یا آن فرد؛ بنابراین هر که بخواهد محبوب خدا شود، باید با همه نیرو بکوشد تا در حد امکان شبیه او شود. بنابراین از میان ما تنها کسی محبوب خداست که خویشتن‌دار (عقیف) باشد و از دایره اعتدال پا بیرون نگذارد؛ زیرا چنین کسی شبیه خداست.»

کانت، فیلسوف بزرگ قرن هجدهم آلمان، راهی متفاوت با دکارت و دیگر فیلسوفان عقل‌گرای پیشین برای پذیرش خدا پیمود. او به جای اثبات وجود خدا از طریق نظم یا برهان علیت و یا وجوب و امکان، ضرورت وجود خدا را از طریق اخلاق و وظایف اخلاقی اثبات کرد.

(فلسفه دوازدهم، فدا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۲ و ۳۶)

۲۰۹- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

زندگی معنادار عبارت از یک زندگی دارای غایت و هدف و سرشار از ارزش‌های اخلاقی است که انسان را نسبت به آینده مطمئن می‌کند و آرامشی برتر به او می‌دهد.

(فلسفه دوازدهم، فدا در فلسفه- قسمت اول، صفحه ۳۸)

۲۱۰- گزینه «۴»

(سبا پعفرزاده صابری)

کاتینگهام در کتاب خود به این مسئله اشاره می‌کند که پس از سیر نزولی استدلال‌های عقلی و فلسفی در اروپا بر اثبات وجود خدا، برخی از فیلسوفان به این سمت حرکت کردند که خدا را عامل اصلی معنابخشی به زندگی معرفی کنند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ویلیام جیمز می‌گوید: من معتقدم که دلیل وجود خداوند عمدتاً در تجربه‌های شخصی درونی ما نهفته است.

گزینه «۲»: کرکگور معتقد است که ایمان، هدیه‌ای الهی است که خداوند به انسان می‌بخشد و نیازی به استدلال و پشتوانه عقلی ندارد.

گزینه «۳»: کاتینگهام، از نویسندگان این حوزه، می‌گوید: قبول خداوند زندگی ما را در بستری قرار می‌دهد که آن را با ارزش و بااهمیت می‌سازد.

(فلسفه دوازدهم، فدا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

منطق

۲۱۱- گزینه «۱»

(هسین آفونری، راهنمایی)

برای پیدا کردن شکل قیاس اول دنبال مقدمه اول می‌گردیم ← هر مقدمه‌ای که موضوع نتیجه در آن قرار داشت آن مقدمه اول است. «الف» موضوع نتیجه است که در مقدمه «بعضی الف ب است» قرار دارد پس این مقدمه، مقدمه اول است.

حد وسط در مقدمه اول در جایگاه محمول و در مقدمه دوم در جایگاه موضوع قرار دارد پس قیاس شکل اول است.

(منطق، قیاس اقتصرائی، صفحه ۷۳)

۲۱۲- گزینه «۳»

(سبا پعفرزاده صابری)

از آنجایی که قیاس شکل چهارم می‌باشد پس حد وسط در مقدمه اول در جایگاه موضوع و در مقدمه دوم در جایگاه محمول است. (ب حد وسط است) پس باید در مقدمه دوم «ب» محمول باشد. (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

از طرفی دیگر قیاس معتبر است؛ پس چون علامت «ج» در نتیجه مثبت است باید در مقدمه اول نیز مثبت باشد، پس سور آن کلی است. (رد گزینه ۲)

تکات مهم درسی:

برای پاسخ‌گویی سریع‌تر به این نوع سؤالات ابتدا داده‌ها و معلومات سؤال (نتیجه و یکی از مقدمات) را بنویسید و با توجه به شرایط اعتبار و قانون نتیجه‌گیری قیاس مجهولات را به دست آورید.

(منطق، قیاس اقتصرائی، صفحه‌های ۷۷ تا ۷۹)

۲۱۳- گزینه «۲»

(هسن صبری)

در گزینه «۲» مغالطه عدم تکرار حد وسط به صورت معنایی آمده است، اما در گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» حد وسط به صورت لفظی تکرار نشده است. (منطق، قیاس اقتصرائی، صفحه ۷۴)

۲۱۴- گزینه «۳»

(هسین آفونری، راهنمایی)

«فلسفه واژه‌ای عربی است»: قضیه شخصی است. موضوع علامت + و چون موجه است محمول علامت - دارد.

«دانش‌آموزان مدرسه معرفت اراک ۲۰۰ نفر هستند»: شخصی است؛ چون محمول بر کل موضوع حمل می‌شود. موضوع علامت + و محمول - دارد.

(منطق، قیاس اقتصرائی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۲۱۵- گزینه «۱»

(هسن صبری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱» برخی دانش‌آموزان (-) در کلاس حاضر (+) نشدند (تنها در گزینه «۱» موضوع دارای علامت منفی است).

گزینه «۲»: فردوسی (+) شاعر قرن ششم (+) نیست.

گزینه «۳»: هیچ گیاهی (+) متحرک (+) نیست.

گزینه «۴»: هیچ مسلمانی (+) مسیحی (+) نیست.

(منطق، قیاس اقتصرائی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۲۱۶- گزینه «۳»

(نیمای پواهری)

در یک قیاس شکل سوم با مقدمه اول «سالبه کلی» و مقدمه دوم «موجب کلی»، نتیجه «سالبه کلی» به دست می‌آید که یعنی موضوع و محمول آن علامت مثبت دارند ولی محمول نتیجه در مقدمه دوم علامت منفی دارد، پس شرط سوم اعتبار قیاس رعایت نمی‌شود.

(منطق، قیاس اقتصرائی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

۲۱۷- گزینه «۳»

(هسن صبری)

در گزینه «۳»، موضوع نتیجه (الف) دارای علامت مثبت است، اما در مقدمه اول دارای علامت منفی است. بنابراین شرط سوم اعتبار قیاس رعایت نشده است و قیاس نامعتبر است؛ زیرا اگر علامت موضوع یا محمول در نتیجه مثبت باشد، باید در مقدمات نیز علامت آن مثبت باشد.

در گزینه‌های دیگر همه شرایط اعتبار قیاس رعایت شده است.

(منطق، قیاس اقتصرائی، صفحه‌های ۷۷ تا ۸۰)

۲۱۸- گزینه «۳»

(سبا پعفرزاده صابری)

هر سه شرط اعتبار قیاس را دارد. در شکل دوم حد وسط در هر دو مقدمه در جایگاه محمول قرار دارد.

تکات مهم درسی:

در پاسخ‌گویی به این نوع سؤالات به شرایط اعتبار قیاس و جایگاه حد وسط دقت شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اگر هر دو مقدمه قیاس موجب جزئی باشد حد وسط در تمامی اشکال قیاس در هر دو مقدمه منفی خواهد بود و قیاس نامعتبر است.

گزینه «۲»: فاقد شرط سوم اعتبار قیاس می‌باشد. موضوع نتیجه مثبت است در حالی که در مقدمه اول به دلیل موجه بودن منفی می‌باشد.

گزینه «۴»: حد وسط در هر دو مقدمه در صورت جزئی بودن مقدمات علامت منفی دارد. (در شکل سوم حد وسط در هر دو مقدمه جایگاه موضوع را دارد).

(منطق، قیاس اقتصرائی، صفحه‌های ۷۲ و ۷۴ تا ۷۷)

۲۱۹- گزینه «۳»

(هسین آفونری، راهنمایی)

اول باید قضیه کاذب را صادق کنیم ← متناقض می‌کنیم ← هر الف ب است.

نتیجه نمی‌تواند سالبه باشد چون مقدمات سالبه نیستند.

از بین گزینه‌های «۱» و «۳» می‌بینیم که در گزینه «۱» الف که حد وسط است در نتیجه آمده است ← پس گزینه «۱» نمی‌تواند جواب باشد.

(منطق، قیاس اقتصرائی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۹)

۲۲۰- گزینه «۴»

(نیمای پواهری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شکل چهارم معتبر هیچ‌گاه مقدمه سالبه جزئی ندارد. زیرا در آن صورت نتیجه هم تابع اخس مقدمتین باید سالبه جزئی می‌شد و مقدمه دیگر هم نباید سالبه یا جزئی می‌بود و باید موجب کلی می‌شد. حال مقدمه سالبه جزئی ما اگر مقدمه اول بود شرط دوم اعتبار قیاس رعایت نمی‌شد و حد وسط در هر دو مقدمه علامت منفی می‌داشت و اگر هم مقدمه دوم قیاس بود، شرط سوم اعتبار قیاس رعایت نمی‌شد و محمول نتیجه که علامت مثبت داشت در این مقدمه دوم علامت منفی می‌داشت.

(نیمه پواهری)

۲۲۳- گزینه ۲»

دکارت روح و نفس و ذهن را به یک معنا به کار می‌برد و از نظر او عبارت است از خود آگاه انسان که مرکز اندیشه‌های اوست. این همان بُعد آدمی است که می‌شناسد، شک می‌کند، تخیل می‌ورزد و ... پس نفس از نظر دکارت قوه اندیشه آدمی است. افکار و اندیشه‌ها حاصل کار نفس هستند که مانند بدن در قید محدودیت و امتداد و تنگناهای مادی و فیزیکی نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بُعد محدود و دارای امتداد آدمی جسم اوست، نه نفس که از قوانین و محدودیت‌های مادی فارغ است.

گزینه «۳»: نفس در انجام افعالش و کنش‌ورزی واقعی گاهی به جسم نیاز دارد. از نظر دکارت نفس و بدن با هم در تعامل هستند و در یکدیگر تأثیر می‌گذارند.

گزینه «۴»: ارتباط نفس با جسم یکسویه نیست و جسم هم می‌تواند در نفس تأثیر بگذارد، برای مثال فعل و انفعالات جسمانی ممکن است موجب تحولات و حالاتی در نفس شوند. ایراد دیگر این گزینه این است که افکار و اندیشه‌ها حاصل نفس هستند نه جسم.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه ۷۳)

(حسن صدری)

۲۲۴- گزینه ۴»**بررسی گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: تنها مورد تأیید دکارت است.

گزینه «۲»: تنها مورد تأیید ماتریالیست‌ها است.

گزینه «۳»: تنها مورد تأیید ماتریالیست‌ها است.

گزینه «۴»: هر دو به این نظر درباره بدن قائل‌اند.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۵)

(کتاب آبی)

۲۲۵- گزینه ۳»

فیلسوفان مسلمان با استفاده از آنچه از افلاطون و ارسطو و پیروان آن دو به دستشان رسیده بود و نیز با الهام از آموزه‌های دینی خود، در توضیح و تبیین حقیقت انسان قدم‌های بلندی برداشتند.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۷۸)

(سبا معفرزاده صابری)

۲۲۶- گزینه ۴»

ابن سینا معتقد است که وقتی بدن انسان دوره جنینی را در رحم مادر گذراند و به مرحله‌ای رسید که صاحب همه اندام‌های بدنی شد، خداوند روح انسانی را به آن عطا می‌کند. پس روح به بدن انسان ضمیمه می‌شود نه اینکه اولین جنبه وجود انسان باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اعطای روح به بدن پیش از کامل شدن بدن نیست، بلکه پس از آن می‌باشد.

گزینه «۲»: از نظر ارسطو نیز نفس انسان در هنگام تولد حالت بالقوه دارد و استعداد کسب علم را داراست.

گزینه «۳»: گرچه روح در دیدگاه ابن سینا پس از تکامل جسم اعطا می‌شود اما این به معنای رابطه علی بین جسم و نفس نیست.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۷۹)

(نیمه پواهری)

۲۲۷- گزینه ۱»

علاوه بر نورالانوار تمامی امور غیرمادی نظیر نفس انسان نیز نور هستند و ذات آن‌ها ظلمت نیست. ظلمت مربوط به حیطه‌هایی است که در آن با ماده و جسم روبه‌رو هستیم.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۸۰)

گزینه «۲»: شکل چهارم می‌تواند دو مقدمهٔ اولیه داشته باشد و تنها حالت معتبر آن این است که مقدمهٔ اول اولیه کلی و مقدمهٔ دوم اولیه جزئی باشد. اگر دو مقدمهٔ قیاس اولیه کلی باشند شرط سوم اعتبار قیاس رعایت نمی‌شود، زیرا علامت موضوع نتیجه مثبت می‌شد ولی در مقدمهٔ اول علامت آن منفی می‌بود.

گزینه «۳»: اتفاقاً اگر دو مقدمهٔ اولیه داشته باشیم اولیه کلی حتماً باید در مقدمهٔ اول باشد. زیرا اگر مقدمهٔ اول یک قیاس شکل چهارم اولیه جزئی و مقدمهٔ دوم آن اولیه کلی باشد، علامت حد وسط در هر دو مقدمه منفی می‌شود و شرط دوم اعتبار قیاس رعایت نمی‌شود.

گزینه «۴»: اگر بخواهیم این گزینه را به زبانی واضح‌تر و قابل‌بررسی‌تر بیان کنیم می‌شود اینکه «این قیاس نتیجهٔ سالبهٔ جزئی نخواهد داشت». از آنجایی که دریافتیم شکل چهارم معتبر مقدمهٔ سالبهٔ جزئی ندارد، پس می‌فهمیم در حالت‌های معتبر آن مقدماتش سالبهٔ کلی، اولیه کلی یا اولیه جزئی هستند. می‌دانیم که یکی از مقدمات اولیه کلی است و مقدمهٔ دیگر نیز بنابراین یا سالبهٔ کلی یا اولیه جزئی است. بنابراین طبق قاعدهٔ اخس مقدمتین نتیجهٔ ما قطعاً سالبهٔ جزئی نخواهد بود.

تکنه: اینکه نتیجهٔ قیاس تابع قاعدهٔ اخس مقدمتین است؛ یعنی اگر در مقدمات قیاس قضیه سالبه باشد نتیجه هم سالبه خواهد بود و اگر در مقدمات قضیه جزئی باشد نتیجه هم جزئی خواهد بود.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳ تا ۷۷)

فلسفه یازدهم**۲۲۱- گزینه ۳»**

(سبا معفرزاده صابری)

مقصود از ناطق بودن انسان هم صرفاً سخن گفتن او نیست، بلکه مقصود اصلی، قوه تفکر و تعقل است. انسان با قوه تفکر خود استدلال می‌کند؛ یعنی از تصدیقات و تصورات خود کمک می‌گیرد و استدلال را سامان می‌دهد. گویا در هنگام استدلال، با خود نطق می‌کند. پس از تنظیم استدلال نیز با سخن گفتن و نطق، محتوای استدلال را به دیگران منتقل می‌نماید.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه ۷۲)

۲۲۲- گزینه ۴»

(سبا معفرزاده صابری)

بنا بر نظر دکارت بدن تابع قوانین فیزیکی بوده و همچون ماشینی پیچیده است که حقیقت من را تشکیل نمی‌دهد. همچنین مطابق با دیدگاه کانت اراده و اختیار آزاد ویژگی بدن نیست و نفس می‌تواند چنین ویژگی داشته باشد پس اراده و اختیار وابسته به وجود نفس است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: بخش دوم برعکس بیان شده است. انجام احکام اخلاقی منوط به اراده و اختیار است.

گزینه «۲»: بخش اول درست می‌باشد، اما در بخش دوم دیدگاه کانت برعکس گفته شده است وجود اراده و اختیار مشروط بر وجود نفس است نه برعکس.

گزینه «۳»: منظور دکارت از مجزا بودن روح و نفس متمایز بودن ویژگی‌های این دو می‌باشد، نه عدم همراهی آن‌ها با یکدیگر.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه ۷۳)

۲۲۸- گزینه «۳»

(نیما پواهری)

از نظر ملاصدرا و حکمت متعالیه مراحل تکاملی طبیعت وقتی از گیاه و حیوان می‌گذرد و به انسان می‌رسد ظرفیتی بی‌نهایت پیدا می‌کند و به هیچ درجه‌ای از کمال قانع نمی‌شود.

علت رد گزینه «۴»: روح به بدن اعطا نشده است. بلکه نتیجه رشد و کمال خود جسم و بدن می‌باشد.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۸۱)

۲۲۹- گزینه «۴»

(نیما پواهری)

روح براساس این مکتب، چیزی ضمیمه‌شده به بدن نیست، بلکه نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۸۱)

۲۳۰- گزینه «۴»

(نیما پواهری)

منظور از اینکه می‌گوییم در فلسفه ملاصدرا روح و بدن وحدت حقیقی دارند این نیست که روح و بدن یک چیز هستند. ملاصدرا قائل به ثنویت و دوبعدی بودن انسان است. روح روح است و بدن بدن است. منظور از وحدت حقیقی این است که روح یک امر جدا نیست که از آسمان فروافتاده باشد؛ بلکه نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است و به بیان فلسفی حدوث جسمانی دارد. جسم رشد می‌کند و با صعود از مراتب وجود دچار ترویح (روحانی شدن) می‌شود و تبدیل به روح می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این گزینه بیانگر تأثیر متقابل روح و بدن بر یکدیگر است و لزوماً به وحدت آن‌ها اشاره ندارد.

گزینه «۲»: این گزینه نادرست است؛ زیرا وحدت حقیقی روح و بدن در بیان ملاصدرا به معنای این نیست که روح و بدن یک چیز هستند.

گزینه «۳»: این گزینه بیانگر ظرفیت نامتناهی روح انسان است و لزوماً به وحدت آن با بدن اشاره ندارد.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۸۱)

منطق

۲۳۱- گزینه «۳»

(کیما طهماسبی)

در گزینه «۳» مقدمات استدلال اول یک قیاس شکل سوم را تشکیل می‌دهند؛ زیرا حد وسط (برنامه) در هر دو قضیه در جایگاه موضوع قرار دارد، اما مقدمات استدلال دوم یک قیاس شکل چهارم را تشکیل می‌دهند؛ زیرا حد وسط (استدلال) در قضیه اول در جایگاه موضوع و در مقدمه دوم در جایگاه محمول قرار دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هر دو قیاس شکل سوم هستند.

گزینه «۲»: هر دو قیاس شکل اول هستند.

گزینه «۴»: هر دو قیاس شکل چهارم هستند.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه ۷۳)

۲۳۲- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

در قیاس اقترانی، حد وسط حذف می‌شود و در نتیجه حضور ندارد؛ در غیر این صورت حد وسط نیست. بنابراین زمانی که صورت سؤال بیان می‌کند که محمول مقدمه اول در نتیجه وجود دارد به این معنی است که حد وسط در مقدمه اول محمول واقع نشده و موضوع است. از آنجایی که صورت سؤال می‌گوید که موضوع مقدمه دوم در نتیجه حضور ندارد در نتیجه حد وسط در مقدمه دوم موضوع واقع شده است. بنابراین به این خاطر که حد وسط در هر دو مقدمه موضوع است، این قیاس یک قیاس شکل سوم خواهد بود.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه ۷۳)

۲۳۳- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

فقط در گزینه «۴» مغالطه عدم تکرار حد وسط، ناشی از اشتراک لفظ (شیر) است.

در گزینه‌های «۱» و «۲» حد وسط به صورت لفظی عیناً تکرار نشده است نه معنوی.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه ۷۴)

۲۳۴- گزینه «۴»

(علیرضا نصیری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: استفاده از مشترکات لفظی ممکن است باعث ایجاد عدم تکرار معنایی حد وسط بشود. به عنوان مثال:

مقدمه (۱) بهرام سیر است // مقدمه (۲) سیر بدبو است // نتیجه) بهرام بدبو است

در اینجا سیر مشترک لفظی است و یکبار به معنی «متضاد گرسنه» و یکبار به معنی «نوعی پیازچه» به کار رفته و باعث پدید آمدن مغالطه عدم تکرار حد وسط شده است.

گزینه «۲»: خطا در نگارش کلمات نیز ممکن است منجر به مغالطه عدم تکرار معنایی حد وسط بشود. به عنوان مثال:

مقدمه (۱) این بوته، خار است // مقدمه (۲) هیچ خاری، سرافراز نیست // نتیجه) این بوته سرافراز نیست!

در اینجا منظور از خار در مقدمه اول، تیغ است و منظور از خار در مقدمه دوم، ذلیل و پست که البته املای صحیح آن «خوار» است و به خاطر نگارش غلط منجر به عدم تکرار حد وسط شده است.

گزینه «۳»: این مورد نیز می‌تواند منجر به مغالطه شود. به عنوان مثال:

مقدمه (۱) علی شیر است // مقدمه (۲) شیر یال و دم دارد // نتیجه) علی یال و دم دارد!

در اینجا چون لفظ «شیر» ابتدا دلالت التزامی دارد و مراد از آن، شجاع می‌باشد و در عین حال «شیر» دوم در معنای مطابقی به کار رفته، باعث ایجاد مغالطه عدم تکرار معنایی حد وسط شده است.

گزینه «۴»: برای ایجاد ابهام در مرجع ضمیر باید حتماً یک ضمیر در عبارت موجود باشد. در مقدمات یک قیاس اقترانی، اگر یک ضمیر در یک مقدمه بود و در مقدمه دیگر نبود که عدم تکرار حد وسط به صورت لفظی رخ داده و اگر عیناً تکرار شد، در آن صورت اصلاً مغالطه‌ای رخ نمی‌دهد. بنابراین این مورد نمی‌تواند باعث ایجاد مغالطه عدم تکرار معنایی حد وسط بشود.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه ۷۴)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: از آنجایی که یکی از مقدمات سالبه است، نتیجه نیز سالبه خواهد بود و بنابراین محمول نتیجه دارای علامت مثبت خواهد بود. شرط سوم یک قیاس معتبر بیان می‌دارد که اگر علامت چیزی در نتیجه مثبت باشد، باید در مقدمات نیز مثبت باشد و از آنجایی که علامت «ج» در مقدمه دوم منفی است شرط سوم قیاس معتبر در آن رعایت نشده و نامعتبر خواهد بود.

گزینه «۲»: در این گزینه نیز شرط سوم یک قیاس معتبر رعایت نشده است. نتیجه سالبه است و محمول آن علامت مثبت دارد ولی علامت «ج» که محمول نتیجه است، در مقدمه دوم منفی است.

گزینه «۳»: در این گزینه نیز مانند گزینه‌های قبلی شرط سوم قیاس معتبر رعایت نشده است. نتیجه سالبه و محمول آن مثبت است، ولی «ج» در مقدمه دوم علامت منفی دارد.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷ تا ۸۰)

۲۳۹- گزینه «۴»

(کیمیا طوماسی)

محمول نتیجه (سختگیر) دارای علامت مثبت است، اما در مقدمه دوم دارای علامت منفی است. پس قیاس نامعتبر است (نبود شرط سوم). سایر قیاس‌ها تمامی شرایط اعتبار را دارند.

نکته: «تمامی» در گزینه «۳» به معنای سور کلی «هر» است.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

۲۴۰- گزینه «۲»

(علیرضا نصیری)

در قیاس شکل چهارم، حد وسط موضوع مقدمه اول و محمول مقدمه دوم است. اگر مقدمه اول جزئیه باشد علامت موضوع آن منفی خواهد بود و اگر مقدمه دوم موجه باشد محمول آن منفی خواهد بود. بنابراین در این گزینه حد وسط در هر دو مقدمه دارای علامت منفی است و بنابراین شرط دوم را نقض خواهد کرد.

شرط دوم قیاس معتبر این است که حد وسط در هر دو مقدمه دارای علامت منفی نباشد. بنابراین باید به دنبال گزینه‌ای بگردیم که این شرط را نقض کند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در شکل اول، حد وسط در مقدمه اول در جایگاه محمول و در مقدمه دوم در جایگاه موضوع قرار دارد.

بنابراین اگر محمول مقدمه‌های اول و دوم منفی باشد همچنان ممکن است که موضوع مقدمه علامت مثبت داشته باشد و شرط دوم برقرار باشد.

گزینه «۳»: در قیاس شکل دوم، حد وسط در هر دو مقدمه محمول است. در این گزینه اطلاعاتی نسبت به محمول مقدمه اول داده نشده و نمی‌شود. با قطعیت می‌توان گفت که مثبت است یا منفی. پس نمی‌توان با قطعیت گفت که شرط دوم را نقض می‌کند.

گزینه «۴»: در شکل سوم قیاس، حد وسط در هر دو مقدمه موضوع است. در این جا اطلاعاتی درباره موضوع مقدمه اول وجود ندارد و هم می‌تواند مثبت باشد و هم منفی. بنابراین نمی‌توان با قطعیت گفت که شرط دوم قیاس معتبر را نقض کرده است.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۳، ۷۶ و ۷۷)

۲۳۵- گزینه «۴»

(کیمیا طوماسی)

همه گزینه‌ها قضایای شخصی هستند که در آن، همه مصادیق موضوع، مورد نظرند (علامت موضوع مثبت است). بنابراین هیچ قضیه‌ای به لحاظ دامنه مصادیق موضوع با دیگر قضایا متفاوت نیست. اما محمول قضایای شخصی در بحث دامنه مصادیق، از قانون محمول قضایای محصوره تبعیت می‌کند. یعنی در قضایای موجه، برخی مصادیق (علامت منفی می‌شود) و در سالبه همه مصادیق (علامت مثبت می‌شود) محمول مدنظرند. بنابراین تنها قضیه سالبه گزینه «۴» است.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۲۳۶- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

بررسی قضایا:

قضیه «۱»: قضیه موجه کلی است. بنابراین علامت موضوع آن مثبت و علامت محمول آن منفی خواهد بود.

قضیه «۲»: سقراط یک فرد و یک مصداق مشخص است و در نتیجه این قضیه یک قضیه شخصی و موجه خواهد بود. موضوع قضایای شخصی همواره مثبت هستند و از آنجایی که قضیه موجه است، محمول منفی خواهد بود.

قضیه «۳»: این قضیه سالبه کلیه می‌باشد. بنابراین هم موضوع و هم محمول آن دارای علامت مثبت خواهند بود.

قضیه «۴»: این قضیه در واقع سالبه جزئیه است و در نتیجه، موضوع آن منفی و محمول آن مثبت است.

در نهایت با شمارش علامت‌ها درمی‌یابیم که در کل قضایا، ۵ علامت مثبت و ۳ علامت منفی یافت می‌شود.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۲۳۷- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

گزینه «۴» هر سه شرط اعتبار قیاس را دارد؛ زیرا مقدمه اول آن موجه است (شرط اول). حد وسط در مقدمه دوم دارای علامت مثبت است (شرط دوم). «تصور» که در نتیجه دارای علامت مثبت است؛ در مقدمه نیز دارای علامت مثبت می‌باشد و «استدلال» که در نتیجه دارای علامت مثبت است؛ در مقدمه نیز دارای علامت مثبت می‌باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد شرط سوم است؛ زیرا «فکر» که در نتیجه دارای علامت مثبت است، در مقدمه علامت منفی دارد.

گزینه «۲»: فاقد شرط سوم است؛ زیرا «دارای قانون» که در نتیجه دارای علامت مثبت است، در مقدمه علامت منفی دارد.

گزینه «۳»: فاقد شرط سوم است؛ زیرا «پستاندار» که در نتیجه دارای علامت مثبت است، در مقدمه علامت منفی دارد.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۲۳۸- گزینه «۴»

(کیمیا طوماسی)

در این جا «ب» حد وسط می‌باشد و در هر دو مقدمه دارای علامت منفی است و بنابراین به علت نقض کردن شرط سوم قیاس معتبر، نامعتبر خواهد بود. علت عدم اعتبار این گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است و به همین خاطر جواب تست خواهد بود.

ریاضی و آمار (۳)

۲۴۱- گزینه «۲»

(علیرضا عبیدی)

با توجه به اطلاعات مربوط به دنباله هندسی داریم:

$$a_1 = 10, r = \frac{2}{3}$$

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \Rightarrow S_4 = \frac{10(1-(\frac{2}{3})^4)}{1-\frac{2}{3}} = \frac{10(1-\frac{16}{81})}{\frac{1}{3}} = \frac{10 \times (\frac{65}{81})}{\frac{1}{3}} = \frac{650}{27}$$

$$= \frac{10 \times (\frac{65}{81})}{\frac{1}{3}} = \frac{650}{27}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۵)

۲۴۲- گزینه «۴»

(علی شهبازی)

اگر a, b و c سه جمله متوالی یک دنباله هندسی باشند، آن‌گاه:

$$b^2 = ac$$

پس در این جا داریم:

$$(-x-2)^2 = (x-1)(x+8)$$

$$\Rightarrow x^2 + 4x + 4 = x^2 + 7x - 8 \Rightarrow x = 4$$

با جای‌گذاری $x=4$ ، جملات دنباله به شکل $3, -6, 12, \dots$ می‌شوند.

مجموع ۱۰ جمله اول این دنباله برابر است با:

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \Rightarrow S_{10} = \frac{3(1-(-2)^{10})}{1-(-2)} = \frac{3 \times (-1023)}{3} = -1023$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۵)

۲۴۳- گزینه «۱»

(عمیرضا سپهری)

با توجه به مجموع جملات دنباله هندسی داریم:

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \Rightarrow \begin{cases} S_2 = \frac{a_1(1-r^2)}{1-r} & (1) \\ S_4 = \frac{a_1(1-r^4)}{1-r} & (2) \end{cases}$$

از تقسیم دو رابطه ۱ و ۲ بر هم داریم:

$$\frac{S_2}{S_4} = \frac{\cancel{a_1}(1-r^2)}{\cancel{a_1}(1-r^4)} = \frac{1-r^2}{(1-r^2)(1+r^2)} = \frac{1}{5}$$

$$\frac{1}{1+r^2} = \frac{1}{5} \Rightarrow 1+r^2 = 5 \Rightarrow r^2 = 4 \xrightarrow{r>0} r = 2$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۵)

۲۴۴- گزینه «۴»

(عمیرضا سپهری)

با ساده کردن عبارت داده شده، داریم:

$$A = \frac{2^3(\sqrt{2}+1) \times (\frac{1}{2})^3 \sqrt{2}+1}{\sqrt{8}} = \frac{2^3\sqrt{2}+3 \times 2^{-3}\sqrt{2}-1}{2^2}$$

$$= \frac{2^2}{2^2} = 2^{\frac{1}{2}} = \sqrt{2}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴)

۲۴۵- گزینه «۱»

(علی شهبازی)

$$\frac{32}{4} = \frac{\pm\sqrt[4]{32}}{\pm\sqrt[4]{4}} = \pm\frac{2^{\frac{5}{4}}}{2^{\frac{1}{4}}} = \pm(2^{\frac{4}{4}}) = \pm 2$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴)

۲۴۶- گزینه «۱»

(امیررضا ذاکر زاده)

با توجه به رابطه $(a^m)^n = a^{mn}$ داریم:

$$\left(\frac{3}{a^2} \times \frac{5}{b^3}\right)^6 \times \left(\frac{2}{a^3} \times \frac{1}{b^3}\right)^{\frac{1}{2}} = a^9 \times b^{10} \times a^{\frac{1}{2}} \times b^{\frac{3}{2}}$$

$$= a^{9+\frac{1}{2}} \times b^{10+\frac{3}{2}} = a^{\frac{19}{2}} \times b^{\frac{23}{2}}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴)

۲۴۷- گزینه «۱»

(پواد زنگنه قاسم‌آبادی)

ابتدا پایه دو عدد توان‌دار در دو طرف تساوی را یکسان می‌کنیم:

$$\left(\frac{27}{8}\right)^{x-2} = \left(\frac{4}{9}\right)^{\frac{3}{2}} \Rightarrow \left(\frac{3}{2}\right)^{3x-6} = \left(\frac{3}{2}\right)^{-2 \times \frac{3}{2}}$$

$$\Rightarrow 3x-6 = -3 \Rightarrow 3x = 3 \Rightarrow x = 1$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴)

۲۴۸- گزینه «۳»

(محمدرضا پیرایی)

تساوی گزینه «۳» به صورت زیر درست است.

$$27^{\frac{3}{8}} = (3^3)^{\frac{3}{8}} = 3^{\frac{9}{8}} = \sqrt[8]{3^9}$$

سایر تساوی‌ها درست هستند.

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴)

۲۴۹- گزینه «۱»

(کوروش راوردی)

$$2^2(x-1) \times 3^{-1}(y-2) = \sqrt[3]{\sqrt[2]{2^2} \times \frac{3}{2}}$$

$$2^2x-2 \times 3^{-1}y+2 = \sqrt[3]{6} = 6^{\frac{1}{3}}$$

(یاسین مهریان)

۲۵۴- گزینه «۴»

صورت سؤال به‌زبانی ساده‌تر، از شما می‌خواهد که «اسلوب معادله» را تشخیص دهید.

مصراع اول این بیت، در حکم مصداق و مثالی محسوس برای مفهوم ذهنی مصراع دوم است. (شادی = گل، غم = خار)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پیام دو مصراع، کاملاً یکسان نیست و در واقع، مصراع دوم مطلب دیگری را در ادامه موضوع مصراع اول می‌گوید و «شمع» در مصراع دوم، همان «اقبال» است، اما مفهوم دو مصراع، کاملاً مانند هم نیست.

گزینه «۲»: دو مصراع، پیام‌های جداگانه‌ای دارند و هیچ‌کدام از آن‌ها، تأییدکننده دیگری نیست.

گزینه «۳»: مصراع اول، بیانگر کهن‌سالی شاعر است و مصراع دوم، یکی از ویژگی‌های این دوران زندگی وی را بازگو می‌کند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۱۱۴ و ۱۱۵)

(مجتبی فرهادی)

۲۵۵- گزینه «۲»

حس آمیزی: - / حسن تعلیل: دلیل خمیدگی قامت در پیری فراهم شدن نعل رخس برای سفر آخرت است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: حس آمیزی: دیدن آهنگ / حسن تعلیل: -

گزینه «۳»: فاقد حس آمیزی / فاقد حسن تعلیل (دلیل ذکرشده واقعی است و نه خیالی و ادبی)

گزینه «۴»: حس آمیزی: شیرینی زبان / حسن تعلیل: علت دهان‌بسته‌بودن پسته این است که مانند یار نمی‌تواند سخنان شیرین بگوید.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۱۱۲ تا ۱۱۴)

(سوار غلام‌پور)

۲۵۶- گزینه «۳»

در شعر، وزن واژه «مفاعیلن» دیده نمی‌شود.

تقطیع شعر:

من	ب	را	ه
خُد	با	ید	
ب	ر	م	
-	U	-	-
-	-	-	-
U	U	-	-

کس	ن	تیب	ما
ر	م	را	خا
هد	داشت		
-	U	-	-
U	U	-	-
-	-	-	-

در	پ	رز	کش
م	ک	ش	زند
د	گ	ی	حا
د	ث	بار	
-	U	-	-
U	U	-	-
U	U	-	-
U	U	-	-

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

$$2x - 2 \times 3 - y + 2 = \frac{1}{26} \times \frac{1}{36}$$

$$2x - 2 = \frac{1}{6} \Rightarrow 2x = \frac{1}{6} + 2 = \frac{1+12}{6} = \frac{13}{6} \Rightarrow x = \frac{6}{2} = \frac{13}{12}$$

$$-y + 2 = \frac{1}{6} \Rightarrow 2 - \frac{1}{6} = y \Rightarrow \frac{12-1}{6} = y \Rightarrow y = \frac{11}{6}$$

$$\frac{2x}{y} = \frac{2 \times \frac{13}{12}}{\frac{11}{6}} = \frac{13}{6} = \frac{13}{11}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه‌های ۱۶ تا ۹۴)

۲۵۰- گزینه «۳»

(علیرضا عبیدی)

با ساده کردن و یکی کردن توان‌ها داریم:

$$\begin{aligned} & (\sqrt{3}+1)^{\frac{3}{4}} \times (4-2\sqrt{3})^{\frac{3}{4}} \\ &= (1+\sqrt{3})^{\frac{3}{4}} \times (1+3-2\sqrt{3})^{\frac{3}{4}} = (1+\sqrt{3})^{\frac{3}{4}} \times ((\sqrt{3}-1)^2)^{\frac{3}{4}} \\ &= (\sqrt{3}+1)^{\frac{3}{4}} \times (\sqrt{3}-1)^{\frac{3}{2}} \\ &= (3-1)^{\frac{3}{4}} = 2^{1/5} = 2^1 \times 2^2 = 2\sqrt{2} \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه‌های ۱۶ تا ۹۴)

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۵۱- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

در شعر سنتی این دوره تقلید از سبک عراقی و خراسانی و تمایل به آن‌ها زیاد است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۲۵۲- گزینه «۲»

(مجتبی فرهادی)

متن از کتاب «مدیر مدرسه» اثر جلال آل‌احمد انتخاب شده است که ویژگی‌های نثر معاصر قبل از انقلاب اسلامی را دارد. در نثر داستانی این دوره واژگان عربی کمتر استفاده و نثر به‌شدت تحت‌تأثیر گفتار و محاوره اقشار اجتماعی ایران است که در گزینه «۲» به این ویژگی‌ها اشاره شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

کوتاهی جملات نیز که در گزینه‌های «۱» و «۴» به آن اشاره شده است در متن انتخاب‌شده دیده می‌شود، اما سایر ویژگی‌های اشاره‌شده در گزینه‌ها، اگر در کل کتاب نیز موجود باشند، در متن انتخاب‌شده دیده نمی‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۲۵۳- گزینه «۲»

(سیدعلیرضا علویان)

شاعر در این بیت با بیانی ادبی و هنرمندانه علت شکل ظاهری گل لاله (واژگون بودن آن) را به خاطر مرگ فرهاد می‌داند گویی که لاله در غم فرهاد سر در گریبان خویش فرو برده است و عزاوار است حال آنکه این‌گونه نیست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۱۱۲ و ۱۱۳)

۲۵۷- گزینه «۱»

(مبتهی فرهاری)

این بیت بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» و بحر عروضی «رمل مثنی سالم» سروده شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۶)

۲۵۸- گزینه «۳»

(یاسین مهریان)

این مصراع، در وزن «فعلول فعلول فعلول» سروده شده است که نام بحر آن، «مقارِب مثنی سالم» است.

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

گزینه «۲»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن

گزینه «۴»: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فعلول

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

۲۵۹- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا علویان)

وزن این بیت «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» است که وزن مطابق بحر رمل مثنی سالم می‌باشد.

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع

گزینه «۲»: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلم

گزینه «۳»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلم

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

۲۶۰- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

بیت گزینه «۲» جنبه عرفانی دارد و شاعر، عشق مجازی (زمینی) را مانع رسیدن به عشق الهی دانسته است. درحالی‌که در ادبیات معاصر، معشوق مانند دوره‌های آغازین شعر فارسی زمینی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: زمینی بودن معشوق در ادبیات معاصر

گزینه «۳»: مخاطب شاعر بیشتر مردم معمولی و عادی جامعه هستند.

گزینه «۴»: زمینی بودن معشوق / صمیمانه و متواضعانه بودن لحن شاعر

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه ۹۷)

جامعه‌شناسی (۳)

۲۶۱- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

تشریح مورد نادرست:

همانندسازی به معنای پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه بود؛ به گونه‌ای که همه گروه‌ها همسان شوند. به عبارت دیگر، همانندسازی سیاستی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۰)

۲۶۲- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری به دلیل پیروی از الگوی تعارف و احترامی بود که اقوام مختلف در جهان اسلام برای یکدیگر قائل بودند.

امروزه، جهانی شدن و توسعه ارتباطات، از سویی زمینه شکل‌گیری جهانی بدون مرز را فراهم کرده است که در آن، درهم آمیختن فرهنگ‌ها موجب می‌شود که فرهنگ‌ها دیگر کاملاً خالص و ثابت نباشند و هویت‌ها به شدت دستخوش تغییر شوند.

مدل رایج سیاست‌گذاری هویتی در دوره مدرن «همانندسازی» بود.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۷ و ۹۰ تا ۹۲)

۲۶۳- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

رویکرد انتقادی می‌خواهد ظرفیت افشاگری و رهایی‌بخشی را برای علوم اجتماعی نگه دارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه ۹۳)

۲۶۴- گزینه «۳»

(ارغوان عبدالملکی)

عبارت اول ← علم مراتب و انواعی دارد و یادگیری همه علوم، ارزش یکسانی ندارد. آموختن برخی علوم مانند سحر، در اسلام منع شده و در مقابل، یادگیری برخی علوم، لازم و ضروری دانسته شده است.

عبارت دوم ← علم به نفس و علم به مبدء و معاد، از نافع‌ترین علوم شمرده می‌شوند.

عبارت سوم ← علوم ابزاری که نیازهای روزمره جامعه اسلامی را برطرف می‌کنند، مانند علم پزشکی، علوم فنی و مهندسی و علوم پایه که به نوعی مادر این علوم به شمار می‌آیند، از جمله علوم نافع‌اند.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۹۸ و ۹۹)

۲۶۵- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

عبارت اول: مدینه ضالّه جامعه‌ای است که در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله شکل می‌گیرد. در مدینه ضالّه، نظرات علمی پذیرفته شده در مدینه فاضله هم تحریف می‌گردند و آرمان‌ها، ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند.

عبارت دوم: در مدینه فاسقه، با آنکه مردم علوم وحیانی و عقلانی را می‌شناسند، اما از آن‌ها بهره نمی‌گیرند، یعنی با آنکه مردم حقیقت و عدالت را می‌شناسند یا امکان شناخت آن را دارند، براساس آن عمل نمی‌کنند.

عبارت سوم: در مدینه فاضله، علم به علم تجربی محدود نمی‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۱۰۲)

عربی زبان قرآن (۳)

۲۶۶- گزینه «۳»

(سیره مہیا مؤمنی)

«مّقیم الصّلاة»: برپاکننده نماز (رد گزینه ۲) / «دعاء»: (در اصل «دعائی» بوده است که ضمیر «یاء» متکلم از انتهای آن حذف شده است) دعایم (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

دقت کنید: «ربّ = ربّی»: ای پروردگرم، پروردگارا

(ترجمه)

۲۶۷- گزینه «۴»

(علی مفسن زاره)

«تَلَوَّثَ الْهَوَاءُ»: هوا آلوده گشت، هوا آلوده شد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «مَطْرًا حَمَضِيًّا»: باران اسیدی (رد گزینه ۱) / «قَد يُوَدَى»: گاهی باعث می‌شود، گاهی منجر می‌شود (رد گزینه ۲) / «مَشَاكِلَ كَثِيرَةً»: مشکلات بسیاری، مشکلات زیادی (رد گزینه ۲) / «لَنَا»: برای ما، برایمان (رد گزینه ۳) / «يَهْدَدُ ..... تَهْدِيدًا»: (مفعول مطلق تأکیدی) بی‌گمان تهدید می‌کند، بدون شک تهدید می‌کند (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(ترجمه)

۲۶۸- گزینه «۱»

(پرووز ویان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: حرکت کرد ← حرکت کن («سائق» که در اول جمله واقع شده و منصوب است، منادا بوده و فعل بعدش امر مخاطب است، نه ماضی).
گزینه «۳»: قطعاً ← قطعاً در معرض قرار خواهند گرفت (مفعول مطلق تأکیدی، تأکید بر وقوع فعل است، پس در ترجمه، باید قبل فعل و برای تأکید فعل بیاید، نه تأکید کل جمله)
گزینه «۴»: پروردگارا قرار بده ← پروردگارم قرار داد («رب» مبتدا و فعل بعدش، ماضی است، نه امر)

(ترجمه)

۲۶۹- گزینه «۱»

(مرتضی کاظم شیروزی)

«پسر دل‌بندم»: بنی (رد گزینه ۲؛ زیرا ضمیر «ی» در آن نیامده است) / «چرا»: لِمَ، لِماذا / «زباله‌های خانگی»: النِّفَايَاتِ الْمَنْزِلِيَّةِ (رد گزینه ۳) / «در خیابان»: فِي الشَّارِعِ / «پر تابه می‌کنی»: ترمی (رد گزینه ۲؛ زیرا «تجعل» به معنای «قرار می‌دهی» است) / «آن»: تَلَكْ، هِيَ / «تهدیدکننده»: مُهْدِدَةٌ؛ اسم فاعل است (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

(ترجمه)

۲۷۰- گزینه «۲»

(درویشعلی ابراهیمی)

مفهوم عبارت صورت سؤال این است که «گر کسی توسط پدر و مادر و در کودکی ادب نشود، زمان او را ادب می‌کند (ادب او بسی دشوار می‌شود) و این مفهوم در گزینه «۲» نیز آمده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مربوط به این است که آزموده شده را نباید دوباره آزمود؛ گزینه «۳» مربوط به اهمیت ادب است؛ گزینه «۴»، هم مربوط به خطر کردن برای رسیدن به آرزوهاست.

(مفهوم)

۲۷۱- گزینه «۳»

(علی مفسن زاره)

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»، فعل «يُوَدَّبُ» معلوم است و «مجهول» نادرست است، همچنین ضمیر «ه» در این فعل نقش مفعول را دارد و فاعل نیست.
در گزینه «۲»، واژه «الْوَالِدَانِ» اسم فاعل از ثلاثی مزید نیست، بلکه اسم فاعل از ثلاثی مجرد است.
در گزینه «۴»، واژه «الرَّزْمَنُ» معرب است و مبنی نیست.

(تلیل صرخی و اعراب)

۲۷۲- گزینه «۲»

(علی مفسن زاره)

واژه‌های «الصَّنَاعِيَّةِ» و «مُهَدِّدَاتِ» به شکل نادرست حرکت گذاری شده‌اند و شکل درست آن‌ها «الصَّنَاعِيَّةُ» و «مُهَدِّدَاتُ» می‌باشد.
«مُهَدِّدَاتُ» به معنای «تهدیدکنندگان» یک اسم فاعل است و بدین سبب، بر روی عین الفعل خود، علامت کسره گرفته است.

(ضبط حرکات)

۲۷۳- گزینه «۴»

(مهمربلی کاظمی نصرآبادی)

در این گزینه «اجتهاد» مصدر از جنس فعل ماقبل خودش و در نتیجه مفعول مطلق و در جایگاه مضاف است. «الآمِلِينَ» مضاف الیه آن است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «ابتعاداً» مفعول مطلق تأکیدی است که بعد از آن مضاف الیهی نیامده است. (دقت کنید «خائفاً» در این جا حال است).

گزینه «۲»: «انتصاراً» مفعول مطلق تأکیدی است و بعد از آن مضاف الیهی نیامده است.

گزینه «۳»: «إخباراً» مفعول مطلق نوعی است که بعد از آن صفت آمده است.

(مفعول مطلق)

۲۷۴- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

سؤال گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن قسمتی از عبارت که تأکید بر آن است به درستی داخل پرانتز مشخص شده است.

با توجه به آن چه در کتاب درسی آمده است، «إِن» جمله پس از خود را تأکید می‌کند، بنابراین گزینه «۴» صحیح است. اما مفعول مطلق تأکیدی فقط فعل هم جنس خود را تأکید می‌نماید.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «إِن» جمله پس از خود را تأکید می‌کند، نه فقط «الله» را.
گزینه «۲»: «حمایة» مفعول مطلق تأکیدی است و فعل «حَمَيْتِ» را تأکید کرده است.

گزینه «۳»: «تحذيراً» مفعول مطلق تأکیدی است و فعل «حَذَرْتِنِي» را تأکید کرده است.

(مفعول مطلق)

۲۷۵- گزینه «۳»

(درویشعلی ابراهیمی)

«مشاهده» مفعول مطلق و مضاف است و معنای تشبیه دارد (مانند مشاهده پژوهشگر محیط زیست).

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»، مفعول مطلق آمده ولی موصوف است، در گزینه‌های «۲» و «۴» مفعول مطلق‌ها بدون صفت و بدون اضافه هستند و لذا هیچ کدام معنای تشبیه ندارند.

(مفعول مطلق)

فلسفه دوازدهم

گزینه ۲»

(علیرضا نصیری)

این سینا طبیعت را مرتبه‌ای از هستی می‌داند که دارای حرکت است و رو به مقصد خاصی حرکت می‌کند و این مقصد جزء ذات طبیعت می‌باشد و از آن جدایی‌پذیر نیست. بنابراین نمی‌توان گفت که این مقصد توسط عامل بیرونی برای طبیعت تعیین شده است. او همچنین معتقد است که آنچه طبیعت را به حرکت در می‌آورد طبع و ذات خود آن است.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

گزینه ۱»

(علیرضا نصیری)

از نظر سهروردی چهارمین دسته از جویندگان علم، کسانی هستند که هم در برهان به کمال رسیده‌اند و هم صاحب اشراقات و مشاهدات عرفانی هستند. سهروردی این گروه را حکیمان متأله می‌نامد و معتقد است که این گروه حقیقتاً شایسته ریاست تامه و خلافت خدا روی زمین هستند و اگر حکومت در اختیار این گروه قرار گیرد جامعه بسی نورانی و درخشان خواهد شد.

تکلیف: حکومت حکیم متأله هیچ‌گاه از روی قهر و غلبه نیست.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۵)

گزینه ۳»

(علیرضا نصیری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حکمت متعالیه حاصل تکامل دو مکتب پیشین، یعنی حکمت مشاء و حکمت اشراق بود. بنابراین ملاصدرا آن دو را به طور کلی کنار نگذاشت.

گزینه «۲»: با این که ملاصدرا با قرآن انس دائمی داشت اما از آیات آن صرفاً به شکل تأیید یا شاهد استفاده می‌کرد و آن را وارد استدلال‌های فلسفی خویش نمی‌گرداند.

گزینه «۳»: این گزینه درست است. ملاصدرا از وحی و شهود فقط به عنوان نشانه یا تأیید استفاده می‌کند.

گزینه «۴»: حکمت متعالیه یک مکتب فلسفی است و با کلام یا عرفان تمایزات مشخصی دارد. معیار فلسفی بودن آن است که موضوع آن در مورد موضوع فلسفه (وجود بما هو وجود) باشد و روش آن نیز عقلی محض باشد. حکمت متعالیه هر دوی این دو شرط را داراست و می‌توان آن را یک مکتب فلسفی دانست.

دقت کنید که استفاده از وحی و شهود ماهیت فلسفی حکمت متعالیه را نفی نمی‌کند چراکه پایه و بنیان این حکمت عقل و استدلال بوده و وحی و شهود نقش مؤید دارند.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه ۹۱)

گزینه ۲»

(علیرضا نصیری)

ما از هر شیء دو جنبه در ذهن داریم؛ یکی وجود و دیگری ماهیت و یا به عبارت دیگر، هستی و چیستی. البته از هر موجود مفاهیم متعدد به ذهن می‌آید اما عمده‌ترین و اصلی‌ترین آن‌ها وجود و ماهیت هستند. دانستیم که این دو مفهوم با یکدیگر مغایرند. بنابراین آن شیء خارجی که منشأ ایجاد این دو مفهوم متغایر در ذهن شده است، باید حتماً مصداق یکی از آن دو باشد و در اینجا سؤال مطرح می‌شود که آن شیء حقیقی که منشأ این مفاهیم شده کدام است. عده‌ای مانند میرداماد بر این عقیده هستند که آنچه حقیقی است یا اصالت دارد ماهیت است. ملاصدرا و فیلسوفان پیروی او اما در مقابل معتقدند که آنچه اصیل است وجود می‌باشد نه ماهیت.

تکلیف: اصیل بودن وجود به این معنی نیست که ماهیت کاملاً ذهنی است و منشأ خارجی ندارد. ملاصدرا با این که وجود را اصیل می‌داند اما بر این باور است که ماهیت نیز منشأ حقیقی دارد و شدت و ضعف وجود باعث انتزاع این مفهوم در ذهن می‌شود. بنابراین ماهیت به طور کلی وهم یا ساخته ذهن نیست.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

گزینه ۳»

(علیرضا نصیری)

از منظر وحدت وجودی، موج همان دریاست که به آن شکل درآمده است و چیزی جدای از دریا که واقعی و اصیل است ندارد. موجودات مختلف نیز همان‌گونه هستند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دریا از موج‌ها ساخته نشده است، همان‌طور که آن وجود کلی از مجموع وجودهای اشیاء گوناگون و متکثر پدید نیامده است.

گزینه «۲»: موج هیچ استقلالی نسبت به دریا ندارد و طبق نظریه وحدت وجود، همه موجودات مختلف نیز همین‌گونه‌اند و مستقل نیستند.

گزینه «۴»: اشیاء مختلف حقیقتاً موجودند و نمی‌شود به آن‌ها لفظ «معدوم» را اطلاق کرد. بلکه باید گفت که همه موجودات تنها حاصل شدت و ضعف وجودی واحد هستند و وجود دومی قابل فرض نیست.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه ۹۴)